

## Statenvoorstel 67/11 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 9 december 2011

Statencommissie : Niet van toepassing

### Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 23 september 2011

's-Hertogenbosch

### Datum

29 november 2011

### DIS-nummer

2846608

### Griffie

### Bijlage(n)

1

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

### Samenvatting

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten d.d. 23 september 2011 dienen te worden vastgesteld.

#### 1. Inleiding

Artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van Orde Provinciale Staten 2007 bepaalt dat de notulen van de vergadering van Provinciale Staten worden vastgesteld door Provinciale Staten.

Overeenkomstig het bepaalde in voornoemd artikel liggen de ontwerpnotulen van de vergadering van Provinciale Staten van 23 september 2011 ter inzage in de fractiekamers en bij de griffie.

#### 2. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgevoegd ontwerp-besluit.

De griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant,

mw. drs. C.J.M. Dortmans

Auteur: P.P.M. Stolwijk-van de Kolk toestel (073) 681 22 78

N.B. de notulen liggen vanaf 30 november 2011 ter inzage in de fractiekamers en bij de griffie en worden als losse bijlage op SIS gepresenteerd.

## Ontwerp-besluit 67/11B

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 9 december 2011

Statencommissie : Niet van toepassing

**Onderwerp**

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 23 september 2011

's-Hertogenbosch

**Datum**

29 november 2011

**DIS-nummer**

2846608

**Griffie**

**Bijlage(n)**

1

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van de griffier d.d. 17 oktober 2011;
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van Orde Provinciale Staten 2007;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 23 september 2011 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 9 december 2011

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de griffier

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van  
Noord-Brabant op vrijdag 23 september 2011**



| <b>Inhoudsopgave</b>                                                                                 | <b>blz.</b> | <b>nummer</b> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|---------------|
| <b>Lijst van de leden van Provinciale Staten</b>                                                     | <b>5</b>    |               |
| <b>Agenda</b>                                                                                        | <b>7</b>    |               |
| <b>Presentielijst</b>                                                                                | <b>9</b>    |               |
| <b>Opening van de vergadering</b>                                                                    | <b>9</b>    |               |
| Sprekers:                                                                                            |             |               |
| Voorzitter                                                                                           | 9,10,11,12  |               |
| Mw. Aarts-van de Loo                                                                                 | 11          |               |
| Van Hattem                                                                                           | 10,11       |               |
| Mw. Spierings                                                                                        | 9           |               |
| Indienen motie M1 vreemd aan de orde van de dag                                                      | 11          |               |
| Indienen motie M2 vreemd aan de orde van de dag                                                      | 10          |               |
| Indienen motie M3 vreemd aan de orde van de dag                                                      | 11          |               |
| Indienen motie M6 vreemd aan de orde van de dag;                                                     | 9,53        |               |
| Aangehouden                                                                                          |             |               |
| <b>Afscheid gedeputeerde Iding</b>                                                                   | <b>12</b>   |               |
| Sprekers:                                                                                            |             |               |
| Voorzitter                                                                                           | 12,13       |               |
| Iding                                                                                                | 13          |               |
| <b>Benoeming en beëdiging nieuw lid van Gedeputeerde Staten</b>                                      | <b>13</b>   |               |
| Sprekers:                                                                                            |             |               |
| Voorzitter                                                                                           | 13,14,15,16 |               |
| Griffier                                                                                             | 15          |               |
| Dol                                                                                                  | 14,15       |               |
| Mw. Geeraedts                                                                                        | 14          |               |
| Heijmans                                                                                             | 13,14,15    |               |
| Van den Hout                                                                                         | 15          |               |
| Mw. Kerkhof-Mos                                                                                      | 14          |               |
| Krol                                                                                                 | 15          |               |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                                                 | 15          |               |
| P. Smeulders                                                                                         | 15          |               |
| Van der Wel                                                                                          | 15          |               |
| Mw. Wijnands                                                                                         | 15          |               |
| Motie M4 (Dol; verworpen)                                                                            | 14,15       |               |
| <b>Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw te benoemen lid van Provinciale Staten</b> | <b>16</b>   |               |
| Sprekers:                                                                                            |             |               |
| Voorzitter                                                                                           | 16          |               |
| Griffier                                                                                             | 16          |               |

|                                                                            |             |              |
|----------------------------------------------------------------------------|-------------|--------------|
| Ten Harmsen van der Beek                                                   | 16          |              |
| <b>Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 22 april 2011</b> | <b>16</b>   | <b>41/11</b> |
| <b>Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 23 mei 2011</b>   | <b>17</b>   | <b>42/11</b> |
| <b>Ingekomen stukken</b>                                                   | <b>17</b>   | <b>43/11</b> |
| Sprekers:                                                                  |             |              |
| Voorzitter                                                                 | 17          |              |
| Heijmans                                                                   | 17          |              |
| Van der Wel                                                                | 17          |              |
| Mw. Wijnands                                                               | 17          |              |
| <b>Vaststelling bijdragen fractieondersteuning 2010</b>                    | <b>17</b>   | <b>37/11</b> |
| Sprekers:                                                                  |             |              |
| Voorzitter                                                                 | 18          |              |
| Dol                                                                        | 18          |              |
| Mw. Geeraedts                                                              | 18          |              |
| Heijmans                                                                   | 18          |              |
| Mw. Kerkhof-Mos                                                            | 18          |              |
| Krol                                                                       | 18          |              |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                       | 18          |              |
| P. Smeulders                                                               | 18          |              |
| Van der Wel                                                                | 17,18       |              |
| Mw. Wijnands                                                               | 18          |              |
| <b>Rapport ZRK 'Ijkkpunten investeringsstrategie Agenda van 18 Brabant</b> |             | <b>38/11</b> |
| Sprekers:                                                                  |             |              |
| Voorzitter                                                                 | 19,20,21,22 |              |
| Van den Berg                                                               | 19,21,22    |              |
| Bouwman                                                                    | 20,22       |              |
| Mw. Geeraedts                                                              | 19,20,21,22 |              |
| Heijmans                                                                   | 21,22       |              |
| Mw. Kerkhof-Mos                                                            | 22          |              |
| Krol                                                                       | 22          |              |
| Mw. Lestrade-Brouwer                                                       | 19,22       |              |
| Pauli                                                                      | 21,22       |              |
| Van der Wel                                                                | 21,22       |              |
| Mw. Wijnands                                                               | 22          |              |
| Motie M5 (Van den Berg; verworpen)                                         | 20,22       |              |

**Afwikkeling brand Chemie-Pack Moerdijk****22****46/11**

Sprekers:

|                                                |                                                 |
|------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| Voorzitter                                     | 25,28,30,31,32,33,35,36,39,40,43,48,50,51,52,53 |
| De Boer                                        | 40,41,42,43,44                                  |
| Dol                                            | 23,24,28,29,30,32,46,47,49,51,52                |
| Mw. Geeraedts                                  | 22,23,24,25,26,35,36,48,51,52                   |
| Heijmans                                       | 30,31,32,47,49,51,52                            |
| Van Heugten                                    | 44,46,47,48,50,51                               |
| Mw. Kerkhof-Mos                                | 27,43,49,51,52                                  |
| Krol                                           | 37,43,50,51,52,53                               |
| Leenders                                       | 24,30,33,41,42,44,49,51,52                      |
| Mw. Lestrade-Brouwer                           | 52,53                                           |
| P. Smeulders                                   | 36,51,52                                        |
| Mw. Spierings                                  | 35,36,48,50,51,52                               |
| Van der Wel                                    | 25,26,30,31,32,36,38,43,47,48,50,52,53          |
| Mw. Wijnands                                   | 26                                              |
| Motie M7 (Van der Wel; verworpen)              | 39,52                                           |
| Motie M8 (Van der Wel;verworpen)               | 39,52                                           |
| Motie M9 (Van der Wel; gewijzigd; ingetrokken) | 39,43,50                                        |

**Uitgangspunten beleid infrastructuur podiumkunsten, beeldend en multi-media****53****48/11**

Sprekers:

|                                              |                                              |
|----------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Voorzitter                                   | 53,54,55,56,58,59,60,61,62,64,66,67,68,69,70 |
| Brenninkmeijer                               | 56,66,68,69,70                               |
| Mw. Brunklaus                                | 61,65,66,67,68,69,70                         |
| Burger Dirven                                | 53,66,67,68,69,70                            |
| Dol                                          | 68,69,70                                     |
| Mw. Van Haaften-Harkema                      | 62,63,64,65,66,68                            |
| Hageman                                      | 59,60,65,67,68,69,70                         |
| Krol                                         | 68,69,70                                     |
| Van Liempd                                   | 58,64,67,68,69,70                            |
| Van der Wel                                  | 62,66,68,69,70                               |
| Van Zeeland                                  | 57,58,63,67,68,69,70                         |
| Amendement A1 ( Van Liempd e.a.; aangenomen) | 54,68                                        |
| Amendement A2 (Van Zeeland e.a.; aangenomen) | 54,68                                        |
| Amendement A3 (Van Zeeland e.a.; aangenomen) | 54,69                                        |
| Amendement A4 (Van Zeeland e.a.; aangenomen) | 55,69                                        |
| Motie M10 (Van Liempd e.a.; verworpen)       | 55,70                                        |
| Motie M11 (Hageman e.a.; ingetrokken)        | 55,67                                        |
| Motie M12 (Hageman e.a.; aangenomen)         | 56,70                                        |
| Motie M13 (Van Zeeland e.a.; aangenomen)     | 56,70                                        |

**Moties vreemd aan de orde van de dag****70**

Spreker:

|                                                  |              |              |
|--------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Voorzitter                                       | 70           |              |
| <b>Motie M1 vreemd aan de orde van de dag</b>    | <b>11,71</b> |              |
| Sprekers:                                        |              |              |
| Voorzitter                                       | 71,73        |              |
| Mw. Aarts-van de Loo                             | 71,72        |              |
| Burger Dirven                                    | 71,72        |              |
| Mw. Frijters-Klijnen                             | 72           |              |
| Mw. Van Haaften-Harkema                          | 71,72        |              |
| Krol                                             | 73           |              |
| Mw. Spierings                                    | 72           |              |
| P. Smeulders                                     | 72           |              |
| S. Smeulders                                     | 71,72        |              |
| Van der Wel                                      | 73           |              |
| Van Zeeland                                      | 71,72        |              |
| Motie M1 (mw. Aarts-van de Loo e.a.; aangenomen) | 11,73        |              |
| <b>Motie M2 vreemd aan de orde van de dag</b>    | <b>10,73</b> |              |
| Sprekers:                                        |              |              |
| Voorzitter                                       | 73           |              |
| Mw. Geeraedts                                    | 73           |              |
| Van Hattem                                       | 73,74        |              |
| Heijmans                                         | 74           |              |
| Pauli                                            | 73           |              |
| Krol                                             | 74           |              |
| P. Smeulders                                     | 73,74        |              |
| Mw. Spierings                                    | 74           |              |
| Van Vught                                        | 73           |              |
| Van der Wel                                      | 74           |              |
| Mw. Wijnands                                     | 74           |              |
| Motie M2 (Van Hattem; verworpen)                 | 10,74        |              |
| <b>Motie M3 vreemd aan de orde van de dag</b>    | <b>11,74</b> |              |
| Sprekers:                                        |              |              |
| Voorzitter                                       | 74           |              |
| Mw. Brunklaus                                    | 74           |              |
| Kap                                              | 74           |              |
| Verhees                                          | 74           |              |
| Van Vught                                        | 74           |              |
| Motie M3 (Kap; aangehouden)                      | 11,74        |              |
| <b>Sluiting van de vergadering</b>               | <b>74</b>    |              |
| Spreker:                                         |              |              |
| Voorzitter                                       | 74           |              |
| <b>Besluit nr. 67/11</b>                         | <b>76</b>    | <b>67/11</b> |



# LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

## VAN NOORD-BRABANT

*prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin*

|                                       |            |                  |
|---------------------------------------|------------|------------------|
| Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.         | CDA        | Tilburg          |
| Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.      | CDA        | St.Oedenrode     |
| Agtmaal, ing. J.M.A. van              | CDA        | Huijbergen       |
| Altundal MIB, N.                      | SP         | Oss              |
| Arts, mw. W.M.A.                      | SP         | Eindhoven        |
| Berg, H.F. van den                    | PVV        | Tilburg          |
| Bouwman, T.J.J.                       | GroenLinks | Eindhoven        |
| Brenninkmeijer, drs. J.W.             | CDA        | Helvoirt         |
| Brunklaus, mw. P.M.                   | GroenLinks | Raamsdonk        |
| Burger Dirven, drs. K.A.J.M.          | VVD        | 's-Hertogenbosch |
| Dol, R.                               | PVV        | Uden             |
| Extel-van Katwijk, mw. A.A.H.C.M. van | CDA        | Gemert           |
| Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.        | PVV        | Bergen op Zoom   |
| Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.            | VVD        | Rosmalen         |
| Gruijthuijsen, M.P.J.M. van           | VVD        | Tilburg          |
| Hageman, ir. J.J.C.                   | D66        | Veldhoven        |
| Harmsen van der Beek, M. ten          | VVD        | Roosendaal       |
| Hattem, A.W.J.A. van                  | PVV        | Steensel         |
| Heijmans, N.G.L.                      | SP         | 's-Hertogenbosch |
| Iersel, mw. F.C.C.M. van              | SP         | Tilburg          |
| Kammen, mw.drs. P. van der            | PVV        | Tilburg          |
| Kap, M.J.                             | PVV        | Tilburg          |
| Kardol, mw. J.C.                      | PVV        | Uden             |
| Keijzers-Verschelling, mw.mr. J.C.R.  | CDA        | Son en Breugel   |
| Kerkhoff, J.                          | PVV        | Valkenswaard     |
| Kerkhof-Mos, mw. C.C.                 | CDA        | Roosendaal       |
| Klitsie, mw.drs. C.G.M.               | D66        | Tilburg          |
| Knoet-Michels, mw. A.J.H.             | PvdA       | Vlierden         |
| Koevoets, H.J.P.E.                    | VVD        | Bergen op Zoom   |
| Kouthoofd, T.P.D.                     | VVD        | Eindhoven        |
| Krol, H.C.M.                          | 50PLUS     | Eindhoven        |
| Kuijken MSc, R.C.P.                   | CDA        | Bergeijk         |
| Leenders, drs. H.J.M.                 | PvdA       | Breda            |
| Lestrade-Brouwer, mw. M.C.            | D66        | Boxtel           |

Liempd, P.J. van  
 Lopik, ing. A.T. van  
 Overboom, mw.drs. M.E.  
 Pael, mw. E.  
 Prins-Afman, mw. drs. M.W.  
 Slegers, mw. drs. V.T.C.  
 Smeulders, drs. P.H.M.  
 Smeulders, S.J.A.H.  
 Spierings, mw. M.J.G.  
 Tetteroo, mw. M.P.S.  
 Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.  
 Verhees, H.W.  
 Vissers, M.P.  
 Vught, A.C.J.M. van  
 Vugt, drs. R.J. van  
 Wagemakers, R.J.J.M.  
 Wel, ir. M.C. van der  
 Wijers, A.J.H.  
 Wijnands, mw. drs. A.M.  
 Zeeland, R.J.C. van  
 Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.

|            |                     |
|------------|---------------------|
| PvdA       | Eindhoven           |
| VVD        | Heesch              |
| D66        | Breda               |
| SP         | 's-Hertogenbosch    |
| VVD        | Sint Oedenrode      |
| SP         | Tilburg             |
| GroenLinks | 's-Hertogenbosch    |
| PvdA       | Helmond             |
| D66        | Sint Michielsgestel |
| PvdA       | 's-Hertogenbosch    |
| VVD        | Breda               |
| VVD        | Someren             |
| SP         | Oosterhout NB       |
| CDA        | Rijkevoort          |
| CDA        | Woudrichem          |
| PvdA       | Tilburg             |
| PvdD       | Rijsbergen          |
| VVD        | Oosterhout NB       |
| PvdA       | Helmond             |
| SP         | 's-Hertogenbosch    |
| VVD        | Woudrichem          |

*mw. drs. C.J.M. Dortmans*

# **VERGADERING VAN**

## **PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

### **VRIJDAG 23 SEPTEMBER 2011**

#### **Agenda**

- I    Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II   Benoeming en beëdiging nieuw lid van Gedeputeerde Staten
- III   Onderzoek geloofsbriefen, toelating en beëdiging nieuw lid Provinciale Staten
- IV   Notulen van de vergaderingen van Provinciale Staten van 22 april en 23 mei 2011
- V    Ingekomen stukken
- VI   Voorstellen

#### **Voorstellen op het gebied van economische zaken en bestuur**

*De nummers:*

37/11      *Vaststelling bijdragen fractieondersteuning 2010*

38/11      *Rapport ZRK 'Tijpunten investeringsstrategie Agenda van Brabant*

#### **Voorstel op het gebied van ecologie en handhaving**

*Het nummer:*

46/11      *Afwikkeling brand Chemie-Pack Moerdijk*

#### **Voorstel op het gebied van cultuur en samenleving**

*Het nummer:*

48/11      *Uitgangspunten beleid infrastructuur podiumkunsten, beeldend en multi-media*

VII   Vragenuurtje

VIII   Sluiting



# **VERGADERING VAN**

## **PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

### **OP VRIJDAG 23 SEPTEMBER 2011**

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Griffier: mw. drs. C.J.M. Dortmans

Volgens de presentielijst zijn 53 leden aanwezig, te weten:

drs. P. Smeulders, Krol, mw. Lestrade-Brouwer, mw. Spierings, mw.drs. Prins-Afman, mw.mr. Geeraedts, mw. Pael, Altundal MIB, Van Gruijthuijsen, Koevoets, ir. Hageman, Verhees, drs. Burger Dirven, Ten Harmsen van der Beek, mw.mr. Tsoutsanis-van der Koogh, mw. Arts, Heijmans, Van den Berg, mw.drs. Van der Kammen, ir. Van der Wel, Van Vught, mw. Kardol, mw.mr. Aarts-Engbers, mw. Frijters-Klijnen, Dol, mw.drs. Wijnands, mw.drs. Klitsie, mw. Knoet-Michels, S. Smeulders MA, Van Hattem, Van Zeeland, Kuijken MSc, ing. Van Agtmaal, Wijers, Kerkhoff, mw.ing. Aarts-van de Loo, Van Liempd, mw.drs. Slegers, Bouwman, mw. Brunklaus, mw. Van Extel-van Katwijk, Kouthoofd, drs. Van Vugt, mw. Kerkhof-Mos, drs. Brenninkmeijer, mw.mr. Keijzers-Verschelling, mw.drs. Overboom, Vissers, drs. Leenders, Kap, Wagemakers, mw. Van Iersel en ing. Van Lopik.

Afwezig zijn 2 leden: mw. Tetteroo en mw. Zwijnenburg-van der Vliet.

De voorzitter opent om 09.30 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan voor een moment van stilte.

De *voorzitter*: Dames en heren. Naast u allen geachte leden van de Staten heet ik van harte welkom in het bijzonder onze gasten op de publieke tribune. Naast onze vaste gasten gaat het vandaag om leden van de Vereniging voor Senioren, afdeling Son en Breugel. Zij zijn ontvangen door de heer Tim Kouthoofd. Verder gaat het om gasten van ons Statenlid Ron van Zeeland. Nogmaals van harte welkom. Fijn dat u belangstelling toont voor ons werk.

Ik stel nu de agenda aan de orde en vraag aan de Staten of zij daarmee kunnen instemmen.

Er is een aantal moties vreemd aan de orde van de dag aangekondigd. Ik vraag de indieners om die moties nu meteen te presenteren zodat wij die snel

ter beschikking kunnen stellen. Zij worden aan het eind van de vergadering behandeld.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Wij dienen een motie vreemd aan de orde van de dag in waarin wij GS verzoeken beleid op te stellen voor allerlei activiteiten in de ondergrond.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Spierings, mw. Knoet-Michels, P. Smeulders en Van der Wel wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*overwegende dat*

- *de ondergrond veel potenties heeft zoals grondstoffenbron, energiebron, transport (kabels en (buis)leidingen), buffer van energie en opslagplaats van stoffen en gasen;*

- *Provinciale Staten van Noord-Brabant willen dat het gebruik van de ondergrond duurzaam is;*
- *de Agenda van Brabant een sterke focus legt op het vestigings- en leefklimaat van Brabant;*
- *de ondergrond, onder andere vanwege de levering van hoge kwaliteit grondwater, een belangrijke vestigingsfactor is voor diverse industrieën;*
- *de ondergrond de basis vormt voor het leefklimaat en de kwaliteit van water;*

*constaterende dat:*

- *de provincie Noord Brabant geen volledig overzicht heeft van hetgeen momenteel in de ondergrond aanwezig is;*
- *de provincie Noord-Brabant niet altijd een samenhangend beleid of afwegingskader voor activiteiten in de ondergrond in relatie tot de bovengrond kent;*
- *er soms ad hoc gereageerd is op initiatieven van derden voor activiteiten in de ondergrond;*
- *de Brabantse waterpartners zich op de Werkconferentie Waardevol Water gehouden op 16 september jl. in grote meerderheid hebben uitgesproken voor meer provinciale regie op activiteiten in de ondergrond;*

*verzoeken Gedeputeerde Staten:*

*een inventarisatie te maken van het beleid voor de ondergrond en de verdeling van verantwoordelijkheden, teneinde te kunnen vaststellen of het huidige beleid voor de ondergrond voldoende is om:*

- *het duurzame gebruik van de ondergrond te waarborgen;*
  - *de provinciale belangen, waaronder de kwaliteit van water en het vestigings- en leefklimaat, te borgen;*
  - *activiteiten van derden te kunnen beoordelen,*
- en gaan over tot de orde van de vergadering."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderdeel van beraadslaging uit en krijgt nr. M6.

Verder heb ik een melding gekregen van de heer Van Hattem van de PVV.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik wil een motie vreemd aan de orde van de dag indienen over de huisvestingsmogelijkheden van de RUD's (Regionale Uitvoeringsdiensten). Andere leden van mijn fractie dienen ook moties vreemd aan de orde van de dag in.

De *voorzitter*: Door het lid Van Hattem wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag ingediend:

*"De Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*constaterende dat:*

- *uit de onlangs gehouden informatiebijeenkomst over de ontwikkeling van RUD'S in Brabant naar voren kwam dat er nog geen afspraken zijn gemaakt over de huisvesting van RUD's;*

*overwegende dat:*

- *in deze informatiebijeenkomst werd aangegeven dat van de drie te vormen RUD's de RUD in Zuidoost-Brabant waarschijnlijk bij het SRE (Samenwerkingsverband regio Eindhoven) gehuisvest zal worden;*
- *de RUD Midden- en West-Brabant waarschijnlijk huisvesting krijgt bij gemeenten en provincie en dat er nog geen concreet plan is voor de huisvesting van de RUD Noordoost-Brabant,*
- *in de huidige plannen rond organisatieontwikkeling het de bedoeling is de "nieuwbouwvleugel" van het Provinciehuis af te stoten, maar dat het nog onzeker is of hiervoor voldoende belangstelling is op de (door de financieel-economische crisis getroffen) kantorenmarkt,*
- *in deze organisatieontwikkelingsplannen het grootste deel van de reductie in fte bestaat uit naar de RUD's uit te plaatsen ambtenaren;*
- *een deel van deze ambtenaren uiteindelijk middels de huisvesting bij de Provincie mogelijk toch weer aan het Provinciehuis "verbonden" zal zijn;*
- *voorkomen moet worden onnodige huisvestingskosten te maken voor nieuwe RUD-huisvestingslocaties als er bestaande overheidsgebouwen beschikbaar zijn;*
- *door de "nieuwbouwvleugel" van het Provinciehuis in te zetten als huisvesting voor de RUD's er geen onnodige verhuiskosten hoeven te worden gemaakt, veel ambtenaren hun vertrouwde werkplek behouden en bovendien de nodige "kennis en kunde" op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de provincie dichtbij huis beschikbaar blijft,*

*verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:*

- *in de plannen voor de huisvesting van de RUD's de mogelijkheid te onderzoeken van huisvesting in de "nieuwbouwvleugel" van het Provinciehuis,*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M2.

Kunt u aangeven waarover de moties van uw fractiegenoten gaan?

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! De heer Dol wil een motie vreemd aan de orde van de dag indienen over de benoeming van de heer Van den Hout.

De *voorzitter*: Dat is geen motie vreemd aan de orde van de dag want dat staat vandaag op de agenda.

De heer *Van Hattem* (PVV): De heer Kap heeft een motie vreemd aan de orde van de dag in voorbereiding over de rundveehouderij. Hij is echter enigszins verlaat.

De *voorzitter*: Dan moeten wij afwachten of die motie nog kan worden ingediend. Het is de bedoeling dat moties vreemd aan de orde van de dag aan het begin van de vergadering worden ingediend.

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie dient samen met de SP, 50PLUS, de PvdD en de PVV een motie vreemd aan de orde van de dag in. Die motie gaat over de satellietuitzendingen van Omroep Brabant.

De *voorzitter*: Door de leden mw. Aarts-van de Loo, mw. Frijters-Klijnen, Van Zeeland, Krol en Van der Wel wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag ingediend.

*"Provinciale Staten van Noord Brabant in openbare vergadering bijeen op 23 september 2011, overwegende dat:*

- *Omroep Brabant televisie ook in toenemende mate door de ontvangers als rampenzender wordt ervaren, zoals bij de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk;*
- *Omroep Brabant voor zijn uitzendingen is overgegaan op MPEG-4 techniek en om dat te kunnen ontvangen Brabanders een HD ontvanger dienen aan te schaffen;*
- *inwoners uit het buitengebied die Omroep Brabant via de satelliet kunnen ontvangen veelal niet over een HD ontvanger beschikken;*
- *ook veel Brabanders in het stedelijk gebied, wegens de hoge kosten voor kabeltelevisie, Omroep Brabant via de satelliet willen ontvangen, en ook niet over een HD-ontvanger beschikken;*
- *Omroep Brabant vanaf juli 2011 via Canal Digitaal*

*alleen in het Familie-, Entertainment- en Toppakket te ontvangen is en dat deze pakketten minimaal €10 tot wel € 40 per maand duurder zijn ten opzichte van het basisabonnement;*

- *het basisabonnement wel vier zenders MTV bevat, maar geen Omroep Brabant;*
- *elke TV in huis een eigen digitale decoder nodig heeft en een digitale decoder voor HD-TV minimaal €60 kost, waardoor men niet alleen duurder uit is met het abonnement, maar ook door de digitale decoder voor HD-tv;*
- *Inwoners uit het buitengebied, met name ouderen, naast de noodzakelijke kosten ook veel problemen ondervinden met het aanpassen van hun abonnement of ontvangst-systeem. Ditzelfde geldt voor de Brabanders in het stedelijk gebied die TV via de satelliet ontvangen;*

*spreken uit dat:*

- *een rampenzender laagdrempelig ontvangen moet kunnen worden;*
- *voor de kosten van de uitzending van Omroep Brabant via de satelliet binnen de reguliere middelen ruimte gevonden moet worden;*

*verzoeken het college van Gedeputeerde Staten*

- *Omroep Brabant te motiveren om tot 2020 het signaal wederom via de MPEG2- codering uit te zenden;*
- *Omroep Brabant op te roepen om hun signaal wederom via het Basispakket ter beschikking te stellen;*
- *te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om Omroep Brabant in het Recreatiepakket op te nemen, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging. Zij krijgt nr. M1.

Door het lid Kap wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2011, constaterende dat:*

- *het afgelopen decennium steeds meer runderen permanent op stal worden gezet waardoor lege weiden ontstaan;*
- *het permanent op stal houden van runderen ongewenst is vanuit het oogpunt van dierenwelzijn;*
- *vanuit het oogpunt van recreatie en toerisme lege weiden niet aantrekkelijk zijn;*
- *grazende koeien sinds jaar en dag bij Nederland horen en daarmee cultuurhistorisch van groot belang zijn;*

*overwegende dat:*

- *in de begripsbepalingen van de Verordening ruimte een duidelijk onderscheid is gemaakt tussen grondgebonden bedrijven en intensieve veehouderij;*
- *bij bedrijven waar runderen permanent op stal staan, er geen relatie meer is met het areaal grond en het aantal dieren, waardoor zij conform de begripsbepaling als intensieve veehouderij moeten worden aangemerkt;*
- *het onderscheid tussen grondgebonden bedrijven en intensieve veehouderij van belang is voor de vraag waar deze bedrijven zich mogen (her)vestigen en hoe groot deze bedrijven mogen worden;*
- *het college van GS op 17 mei heeft aangegeven bij de toetsing van gemeentelijke bestemmingsplannen blind te vertrouwen op het feitenonderzoek van de gemeente, waarmee zij onvoldoende borgt dat het systeem van integrale zoneringsnageliefd wordt;*

*verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:*

- *bij de toetsing van gemeentelijke bestemmingsplannen het systeem van integrale zoneringsnageliefd toe te passen bij rundveehouderijen waar runderen het gehele jaar op stal staan,*

*en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M3.

Wij zullen ervoor zorgen dat deze moties u snel zullen bereiken op papier en zo u wilt ook op uw iPad.

## **Afscheid gedeputeerde Iding**

De *voorzitter*: Ik ga nu naar het spreekgestoelte om vertrekkend gedeputeerde Iding toe te spreken.

Beste gedeputeerde Iding, beste Jules. Ook op verzoek van de fractievoorzitter van uw partij, de heer Heijmans, mag ik als voorzitter van deze Staten namens ons allemaal op dit moment een enkel woord tegen u, tegen jou, Jules, zeggen.

Wij hebben het kunnen lezen en wij hebben het van dichtbij gezien: jij moest een moeilijke keuze maken. Ons past alleen maar respect voor die keuze. Het zal je maar gebeuren dat je hart wil, dat je hoofd wil, maar dat je lijf het niet meer kan opbrengen en dat terwijl je zo veel ideeën had.

Het college van GS verliest in jou een collega die inspirerend mee richting wilde geven aan de

toekomst van Brabant. In een van jouw eerste persconferenties sprekend over het natuur- en milieubeleid noemde jij dat met een lichte vorm van ironie: de bureaucratische hoofdstructuur. Zijn we wel goed bezig in Nederland en in Brabant als wij de middelen van het beleid belangrijker vinden of lijken te vinden dan de doelen van dat beleid? Hebben wij nog zicht op wat daar echt nodig is?

Jules, het tekent jou ten voeten uit dat je eenvoudig, bescheiden, maar buitengewoon doeltreffend en trefzeker altijd de doelstellingen van het beleid voor ogen had en jouw visie op die doelstellingen en op het beleid sterk naar voren bracht.

Je gebruikt wel eens de metafoor van sleepboten en tankers als je spreekt over moeizame veranderingen. Het is inderdaad nogal een opgave om in een gevestigd systeem dat al decennialang werkt verandering aan te brengen. Ik hoop en ik denk dat ook, dat je hier voldoende kiemen gezaaid hebt om ervoor te zorgen dat er onomkeerbare bewegingen plaatsvinden. Dat hebben wij aan jou te danken. Brabant heeft überhaupt veel aan jou te danken.

Vanochtend in de krant stond die anekdote uit Lith. Ik had er mijn verhaal ook mee willen beginnen. Het is intussen decennia geleden, zo lang werk je al bij ons. Vers afgestudeerd in Wageningen vestigde jij je in Brabant en terwijl je dacht dat je nog een weekend had om even rustig de verhuisdozen uit te pakken en even tot jezelf te komen, werd er al meteen een beroep op je gedaan: meteen aan het werk in de publieke arena om de publieke zaak te dienen.

Jules dat heb jij decennialang op een andere plaats en het laatste halfjaar hier op een voortreffelijke manier gedaan. Namens ons allen wil ik waardering uitspreken voor alles wat jij gedaan hebt, je heel veel sterkte wensen met je gezondheid en nogmaals beklemtonen dat wij niet anders dan met groot respect jouw zeer ingewikkelde en moeilijke beslissing angehooord en gerespecteerd hebben.

Je gaat hier in de Staten van Brabant nooit weg zonder een teken van waardering. Wij hebben een cadeautje voor je gekocht dat ik je nu graag wil aanbieden. Mag ik je vragen naar voren te komen?



(Applaus).

De *voorzitter*: Ik licht het cadeau even toe want u kunt het van een afstand niet zien. Jules is helemaal weg van de Maashorst, een biotoop waar Jules graag vertoeft. Hij heeft het college daar een keer mee naar toe genomen om na te denken over nieuw natuurbeleidopgaven. Het is een prent van die Maashorst. Die willen wij Jules graag geven. Uiteraard is er een boek bij.

De heer *Iding* (GS;SP): Beste mensen. Het valt mij niet makkelijk om hier vandaag afscheid van u te moeten nemen. Enthousiast ben ik aan de slag gegaan met een rijke ervaring in de politiek en in het leven en gewapend met ideeën voor de natuur en voor een duurzame toekomst. Graag wilde ik laten zien dat het prima besturen is met de SP in het college. Het college is in korte tijd een zeer hecht team geworden met ruimte voor iedereen en waarin collegiaal bestuur de onbetwiste norm is.

Het was ook bijzonder om in de toren veel oud-collega's te ontmoeten. Ik voelde me veelal nog als een van hen, met het voorrecht de bestuurlijke koers mee te mogen uitzetten.

Nieuw en enerverend was de politieke arena met een authentieke cultuur van prioriteiten stellen eigen aan het middenbestuur. Ik ben niet zo van het chauvinisme, maar wat ik gezien en ervaren heb is het uitzetten van een zelfbewuste Brabantse koers.

In het bestuur van Nederland wemelt het naar mijn waarneming doorgaans van algemeenheden en platgetreden paden. Noord-Brabant vormt daarop steeds meer een uitzondering. Met de Agenda van Brabant heeft Brabant vol zelfvertrouwen een eigen koers uitgezet. Met de welgemeende samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs biedt die ook in deze economisch barre tijd perspectief voor de toekomst en dat alles op een basis van duurzaamheid. Economische ontwikkeling krijgt pas werkelijke waarde als deze gepaard gaat met ecologische en sociaal-culturele ontwikkeling en dát mis ik in de Haagse politiek. Het sociaal-culturele klimaat verschraalt en de natuur wordt steeds "Bleker". Meer natuur voor minder geld is een fabeltje, of

zoals Alexander P. het treffend zei: tegenwoordig is een gewei aan de muur al natuur.

Ik ben ervan overtuigd dat Brabant ook met natuurbeleid het verschil kan maken. De ambitie om de ecologische hoofdstructuur in zijn geheel te realiseren is hier overleefd gebleven. Onze natuurbeschermingsorganisaties zijn er klaar voor. Het bedrijfsleven is niet alleen bezig met het realiseren van topregio's maar beseft ook dat daar topnatuur bij hoort. Ik ben ervan overtuigd dat in Brabant de tijd rijp is om in een brede samenwerking de bureaucratie en de macht der gewoonte in het natuurbeheer om te zetten in een wenkend perspectief van grote aaneengesloten en gevarieerde natuurgebieden. Er liggen nog zo veel kansen om binnen de bestaande ruimte de biodiversiteit te vergroten. Ik zou dat graag willen trekken, maar helaas – het is al gezegd – mijn lijf laat mij in de steek. Ik heb een marathon teveel gelopen. Ik wens mijn opvolger, Johan van den Hout, erg veel succes.

Bedankt allemaal. Bedankt voorzitter voor uw bezielende leiding. Bedankt collega's, het was heel prettig in vertrouwen samen te werken met jullie. Bedankt leden van Provinciale Staten, bedankt vrienden en vriendinnen in de ambtelijke organisatie.

Brabant houdoe en tot ziens!

(Applaus).

De *voorzitter*: Dank je wel, Jules, het ga je goed! Tot ziens.

## **Benoeming en beëdiging van een nieuw lid van Gedeputeerde Staten**

De *voorzitter*: Het ligt in de orde om de fractievoorzitter van de SP uit te nodigen een kandidaat voor te dragen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het doet mij genoegen om namens de SP-fractie aan u voor te dragen de heer Johan van den Hout.

De *voorzitter*: Op grond van de regelen der kunst vraag ik vervolgens of er andere fracties zijn die

een kandidaat willen voordragen of hierop willen reageren.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! De PVV-fractie is van mening dat het in algemene zin vaak belangrijk is om over meer achtergrondinformatie te beschikken voordat wij hier mensen accepteren. Daarom wil de PVV een motie indienen over de benoeming van de heer J.J.C. van den Hout. Ik zal de motie voorlezen en daarna aan u aanbieden.

*"Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 23 september 2011, overwegende dat;*

- *de heer Van den Hout betrokken is geweest bij Stichting Yamilet;*
- *Stichting Yamilet – eerder het El Salvador Komitee genaamd – een organisatie was die betrokken was bij ondersteuning en financiering van het gewapende verzet in El Salvador;*
- *Stichting Yamilet is opgericht door Stichting XminY, een radicale organisatie gericht op financiering van links-extremistische activiteiten;*

*spreken uit dat:*

- *Provinciale Staten meer informatie willen ontvangen omtrent de antecedenten van de heer J.J.C. van den Hout;*
- *de heer J.J.C. van den Hout een verklaring aflegt omtrent zijn lidmaatschap van het El Salvador Komitee en de stichting Yamilet;*

*verzoeken:*

- *de benoeming van de heer J.J.C. van den Hout aan te houden totdat zijn integriteit is aangetoond.*
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M4.

Wij zullen de motie meteen in stemming brengen. Ik merk echter op dat de motie het college iets verzoekt wat het college nooit kan doen. Het college gaat namelijk niet over de benoeming van leden van GS, daarover gaan PS zelf. Het is dus ook aan PS om over deze motie te oordelen. Ik breng haar dadelijk in stemming en daarna gaan wij verder met de procedure zoals die voorzien is in het Reglement van Orde.

De heer *Heijmans* wekt de indruk het woord te

willen voeren.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik heb geen enkele behoefte om hierop uitgebreid te reageren. Ik wil u alleen vragen of er een integriteitsonderzoek heeft plaatsgevonden ten aanzien van de voorgedragen kandidaat en wat de uitkomst van dat onderzoek was.

De *voorzitter*: Ik kan u zeggen dat de commissarissen van de Koningin een afspraak hebben met de minister van Veiligheid en Justitie voor de screening van kandidaten. Er wordt in uw Staten geen kandidaat voorgedragen zonder dat dit onderzoek heeft plaatsgevonden. Ik kan u zeggen dat de uitkomst van dat onderzoek is dat op de heer Van den Hout niets valt aan te merken.

Wij delen de motie rond en brengen haar daarna in stemming. Volgens het Reglement van Orde moet eerst stemming over de motie plaatsvinden. Daarna vervolgen wij de procedure.

Ik schors de vergadering voor vijf minuten zodat de motie kan worden gekopieerd.

*De vergadering wordt vijf minuten geschorst.*

De *voorzitter*: U hebt kennis kunnen nemen van motie M4 om de motie juridisch kloppend te maken. Het verzoek richt zich aan u Provinciale Staten om u uit te spreken over deze motie.

Ik breng de motie in stemming. Afhankelijk van de uitslag kunnen wij al dan niet verder gaan met dit agendapunt.

*In stemming komt motie M4.*

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Voorzitter. De VVD vindt deze motie volstrekt overbodig. Ik wil namens mijn fractie een korte stemverklaring geven. De motie is overbodig omdat er, zoals u zelf hebt gezegd, een integriteitsonderzoek heeft plaatsgevonden. Wij weten allemaal dat dit een stevig onderzoek is. Wij hebben u ook horen zeggen dat dit onderzoek positief is uitgevallen. Nogmaals, wij zijn tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Voorzitter. Ik wil mij graag aansluiten bij de stemverklaring van mevrouw Geeraedts. Ik zou deze woorden ook namens de fractie van het CDA hebben kunnen uitspreken.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

Voorzitter. Wij zijn uiteraard voor deze motie. Ik vind het kort door de bocht om ervan uit te gaan dat het ministerie van Justitie en Veiligheid de integriteitsbeoordeling goed heeft uitgevoerd. Wij vragen ons dan ook ten eerste af of deze punten duidelijk zijn onderzocht. Uit onze research, die helaas nog niet geheel is afgesloten, blijkt dat er wel degelijk aanknopingspunten zijn dat de heer Van den Hout een activistisch verleden heeft. Dat zouden wij graag uitgezocht zien

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Voorzitter. Met geheel mijn activistisch verleden: tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

Voorzitter. Wij gaan af op het integriteitsonderzoek van het ministerie. Wij zouden het wel prettig gevonden hebben als wij even gebeld waren over deze wisseling van gedeputeerden. Dat heeft ons wel gestoord.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Krol* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

De procedure voorziet erin dat ik de heer Van den Hout de gelegenheid geeft om zich kort aan u voor te stellen.

De heer *Van den Hout* (SP): Voorzitter! Mijn activistisch verleden staat op tal van websites. Ik raad u aan daar eens goed naar te kijken. Het is

bijzonder inspirerend wat mij betreft.

Ik ben door mijn fractie gevraagd om Jules Iding op te volgen. Jules was onze meest ervaren bestuurder in Brabant. Ik ben dan ook heel trots dat ik als zijn opvolger ben aangewezen.

De kiemen die hij gezaaid heeft voor het natuurbeleid en waaraan de commissaris refereerde, zal ik koesteren. Er is sprake van een personele overgang maar er is geen breuk met het beleid, de visie en de stappen die Jules inmiddels in het Brabantse gezet heeft. Ik kijk vol vertrouwen uit naar de samenwerking met het college waarin Jules altijd vol enthousiasme heeft geparticipeerd.

De *voorzitter*: Ik stel voor u formeel te vragen of u met de voordracht kunt instemmen. Zijn er bezwaren tegen deze voordracht?

De heer *Dol* (PVV): De PPV-fractie stemt uiteraard niet in met deze voordracht.

De *voorzitter*: Aangezien ik verder niets hoor, meen ik ervan uit te mogen gaan dat alle anderen instemmen met deze voordracht. Ik stel voor dat wij nu overgaan tot de beëdiging van de heer Van den Hout. Als niemand stemming verlangt, kan bij acclamatie en met een applaus de heer Van den Hout worden voorgedragen.

(Applaus).

De *voorzitter*: Ik vraag de heer Van den Hout naar voren te komen voor de beëdiging en verzoek u allen te gaan staan. Ik verzoek de griffier de verklaring en belofte voor te lezen.

De *griffier*: "Ik verklaar dat ik om tot gedeputeerde te worden benoemd, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als gedeputeerde naar eer en geweten zal

vervullen."

In handen van de voorzitter legt de heer Van den Hout de in de Provinciewet voorgeschreven verklaring en belofte af.

De *voorzitter*: Van harte gefeliciteerd. Mag ik je uitnodigen achter de colleegetafel plaats te nemen. Ik overhandig je hierbij de Roemer.

(Applaus).

De *voorzitter*: ik schors de vergadering voor een paar minuten om u de gelegenheid te geven de heer Van den Hout te feliciteren.

*De vergadering wordt enkele minuten geschorst.*

### **Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid Provinciale Staten**

De *voorzitter*: Dames en heren. Mag ik u verzoeken uw plaatsen weer in te nemen?

Ik heb zojuist bloemen maar ook de Roemer overhandigd aan de heer Van den Hout. Het uitreiken van een roemer betekent dat er een vacature in uw Staten is ontstaan. Wij hebben een commissie voor de geloofsbrieven ingesteld en de commissie gevraagd onderzoek te doen naar de mogelijkheid van toelating van een nieuw lid. Het betreft mevrouw Francy van Iersel. Die commissie bestond uit de heren Ten Harmsen van der Beek, Stijn Smeulders en Hageman. Ik vraag de heer Ten Harmsen van der Beek ons kond te doen van het door de commissie uitgevoerde onderzoek.

De heer *Ten Harmsen van der Beek* (VVD): Voorzitter! Wij hebben die eervolle taak met genoegen op ons genomen. Wij hebben de geloofsbrieven van mevrouw Van Iersel onderzocht en in orde bevonden. De commissie heeft kunnen constateren dat mevrouw Van Iersel voldoet aan de voorwaarden van het lidmaatschap van Provinciale Staten en volgens haar eigen opgave geen met het lidmaatschap van Provinciale Staten onverenigbare openbare betrekkingen vervult.

Het is dan ook met bijzonder genoegen, voorzitter, dat deze commissie de Staten in overweging geeft tot toelating van mevrouw Van Iersel te besluiten. Ik dank u zeer!

De *voorzitter*: Dank u wel, mijnheer Ten Harmsen van der Beek.

Ik neem aan dat de Staten dit voorstel kunnen overnemen en kunnen besluiten tot toelating. Als dat zo is, vraag ik de Kamerbewaarder mevrouw Van Iersel naar voren te begeleiden en vraag ik u allen om te gaan staan voor de beëdiging.

De *griffier*: "Ik verklaar dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

In handen van de voorzitter legt mevrouw Van Iersel de in artikel 14 van de Provinciewet voorgeschreven verklaring en belofte af.

De *voorzitter*: Van harte gefeliciteerd en welkom in ons midden. Hier passen bloemen bij die ik u graag overhandig. Ik geef de Staten met een korte schorsing graag de gelegenheid om u als nieuwe collega welkom te heten.

(Applaus).

*De vergadering wordt enkele minuten geschorst.*

### **Nummer 41/11**

### **Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 22 april 2011**

## **Nummer 42/11**

### **Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 23 mei 2011**

*De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.*

## **Nummer 43/11**

### **Ingekomen stukken**

De *voorzitter*: Kunt u instemmen met de voorgestelde wijze van afdoening?

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! Mijn fractie heeft een verzoek aan GS over stuk nr. 2767657: de brief van de gemeente Laarbeek inzake bereikbaarheidsprogramma ZO-vleugel.

Wij zouden het op prijs stellen als wij in de eerstvolgende vergadering van de commissie Mobiliteit van de gedeputeerde een korte reactie hierop kunnen krijgen.

De *voorzitter*: Daar zullen wij voor zorgen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! De fractie van de Partij voor de Dieren heeft gezien dat er twee stukken binnengekomen zijn over windmolens bij Kabeljauwbeek, een van de gemeente Moerdijk en een van de natuurvereniging Benegora. Ik wil vragen of de gedeputeerde in de eerstkomende commissievergadering een toelichting kan geven op het beleid aangaande windmolens bij niet door de provincie aangewezen gebieden.

De *voorzitter*: Het verzoek is genoteerd en kan worden ingewilligd.

Als er geen andere opmerkingen zijn over de wijze van afdoening van de ingekomen stukken om behalve bij de twee genoemde elementen te besluiten conform het voorstel van de griffier.

*Daartoe wordt besloten.*

De *voorzitter*: Dames en heren. Ik loop even de rest van de voorstellen met u door. Mij is gebleken dat

bij alle onderwerpen spreektijd is aangevraagd, soms heel kort en soms maar door een enkel lid. Bij stuk nr. 37/11 is slechts door de heer Van der Wel spreektijd aangevraagd.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik ben zojuist ergens op gewezen. Zou ik hier ook iets over mogen zeggen?

De *voorzitter*: Ja, dat mag.

Daarna spreken wij over nr. 38/11 Rapport van de Zuidelijke Rekenkamer “Ijkpunten investeringsstrategie Agenda van Brabant”, een voorstel van uw presidium. Dan komt nr. 46/11 Afwikkeling brand Chemie-Pack Moerdijk en nr. 48/11 Uitgangspunten beleid infrastructuur podiumkunsten, beeldend en multimedia. Over die voorstellen gaan wij beraadslagen. Ik heb geen verzoeken gekregen voor het vragen uur. U weet dat er intussen vier moties vreemd aan de orde van de dag zijn, die zowel op uw iPad als op papier – wij zitten in een transitie – intussen voor u beschikbaar zijn. Wij behandelen die aan het eind van de vergadering.

Verder merk ik op dat gedeputeerde Van Heugten door de leden is gevraagd om na de vergadering beschikbaar te zijn voor een toelichting op het bereikte onderhandelingsresultaat over de natuur- en landschapsgelden. Dat kan, mits wij echt klaar zijn om half drie, want om drie uur is door uw Staten een bijeenkomst georganiseerd over de toekomst van het vitale platteland. Wij willen er alles aan doen om dat te halen. Ik vraag u daarom kort en zakelijk het woord te voeren.

## **Nummer 37/11**

### **Vaststelling bijdragen fractieondersteuning 2010**

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik wil graag de boekhouder van de PvdD de heer Van der Waaij uit Tilburg bedanken. Hij heeft altijd onze boeken bijgehouden en wij hebben nooit enig commentaar gehad en wij hebben altijd als eerste de boeken ingeleverd.

Verder dank ik de commissaris voor het feit dat hij

van plan is onze fractievergadering bij te wonen. Dat wordt een gezellige avond op de bank bij ons thuis.

De *voorzitter*: Uw voorzitter heeft alleen aangekondigd dat hij samen met de griffier binnenkort bij alle fracties op bezoek komt om over de algemene gang van zaken in de Staten van gedachten te wisselen. Waar dat is, heb ik nog niet gehoord.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Gezien de grootte van onze fractie, vergaderen wij meestal bij mij thuis, met een glaasje wijn en zo erbij. Dat wordt dus heel gezellig.

Ik wil nu een voorschot nemen op de begroting. Gezien de zwaarte van de dossiers en de aantallen dossiers die wij de afgelopen jaren aan de orde hebben gehad, wil ik aandacht vragen voor het budget. Ik vraag de Staten om zeker voor de kleine partijen het budget te verhogen, opdat ook zij gedegen ondersteuning kunnen krijgen en de voorstellen nog beter kunnen uitwerken dan nu reeds het geval is. Zij willen ook ondersteuning om mee te kunnen doen aan de digitaliseringsslag die nu in de Staten gemaakt wordt, bijvoorbeeld door het aanschaffen van iPads.

De *voorzitter*: Dient u een amendement in op het voorstel?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Nee, voorzitter, ik wilde alleen een signaal geven dat wij daaraan denken voor de begroting.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Misschien is mijn opmerking overbodig omdat ik een stukje van de bijeenkomst van het presidium heb gemist. Ik wil even met u naar een kleine passage op pagina 3. Daar staat: "Op dit moment is een aanpassing van de vigerende verordening in voorbereiding. Deze aangepaste verordening wordt met terugwerkende kracht ingevoerd per 1 januari 2011." U zegt ons toe met een stuk te komen voor onze vergadering van december. Dat betekent dat fracties dus op basis van een niet aangescherpte verordening een heel jaar gewerkt hebben. Dat

hoeft natuurlijk geen probleem te zijn, maar het is mogelijk dat op basis van de aangescherpte verordening met terugwerkende kracht sommige fracties misschien in de problemen komen. Ik wil in ieder geval aan u en aan de Staten vragen dat wij daar gezamenlijk even naar kijken als zich dat mocht voordoen. Wij kunnen mensen immers niet afrekenen op het naleven van een verordening die vervolgens met terugwerkende kracht weer aangescherpt wordt. Dat risico is misschien heel klein, voorzitter, maar ik vind wel dat wij nu moeten afspreken dat wij mocht dat gebeuren, daarover in alle redelijkheid met elkaar zullen overleggen.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, dat lijkt mij vanzelfsprekend. Wij zullen daarover te zijner tijd uiteraard in het presidium spreken.

*In stemming komt het Statenvoorstel 37/11*

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

## **Nummer 38/11**

### **Rapport van de Zuidelijke Rekenkamer "IJKpunten investeringsstrategie Agenda van Brabant"**

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik wil heel kort iets zeggen. Het is een memorabel rapport omdat de ZRK (Zuidelijke Rekenkamer) positief is over wat zij heeft onderzocht. Dat is mooi, want dat komt niet zo vaak voor. Wij vragen ons echter wel af, wat het nut van dit onderzoek is geweest. Als er aan één onderwerp in deze Staten veel aandacht is besteed, is dat wel aan de ijkkpunten van de investeringsagenda.

Wij hebben er twee Statenvergaderingen plus een Statendag aan besteed en wij hebben nog nooit zo uitvoerig gediscussieerd over een onderwerp. Het kan ook niet anders dan dat de ZRK deze conclusies trekt, want wij hebben het gewoon goed gedaan. Ik vind het dan ook jammer dat een rekenkamer die toch geld kost, zich met dit soort zaken gaat bemoeien. Ik ben mij ervan bewust dat het komt uit de koker van de Brabantse leden van de Programmaraad. Daarom zou ik nu tegen die raad willen zeggen: let goed op welke onderzoeken er worden gedaan, want op dit soort onderzoeken zitten wij eerlijk gezegd niet te wachten.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Vindt mevrouw Geeraedts dat er alleen zaken onderzocht moeten worden waarvan bij voorbaat vaststaat dat er sprake is van fouten? Is zij het met mij eens dat iets waarvan wij nog niet zeker weten of het proces goed of fout is gegaan onderzocht moet worden en de uitkomst kan worden beschouwd als een leerproces voor volgende programmaonderdelen, bijvoorbeeld van de Agenda van Brabant?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik vind dat de Rekenkamer onderzoeken moet doen waar wij wat aan hebben, waarmee wij verder kunnen. Zij moet dingen boven water halen of ons in ieder geval handreikingen geven: u moet het beleid aanpassen of u moet het proces anders doen. Dat is de taak van de Rekenkamer. Zij moet echter geen onderzoeken doen waarvan het resultaat op voorhand vaststaat. Nogmaals, als het gaat om onderwerpen die hier tot in den treuren zijn besproken en waarover alle partijen het min of meer eens zijn, wat draagt zo'n onderzoek dan bij? Niks en dat vind ik zonde, want de Rekenkamer is

een belangrijk instrument voor ons. Zij kan maar een aantal onderzoeken doen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Ik herinner mij dat wij oeverloos bezig geweest zijn met het dossier Essent en waarvan toch gebleken is dat het ergens niet goed is gelopen. Als de ZRK nu eindelijk eens oordeelt dat iets goed gegaan is, vindt mevrouw Geeraedts dan niet dat de hier gevolgde methodiek als leermoment kunnen aangrijpen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Daarvoor hebben wij de Rekenkamer niet nodig. Bij het Essent-onderzoek lag het anders. Daar waren de partijen heel erg verdeeld. Ondanks het feit dat er een bepaalde besluitvorming heeft plaatsgevonden, zijn wij met zijn allen tot het oordeel gekomen dat dit proces niet de schoonheidsprijs verdiende. Dat is wat anders. Dat kun je niet vergelijken met dit onderzoek.

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Van den Berg van de fractie van de PVV. Een bijdrage vanaf de iPad. Merkt u het op?

De heer *Van den Berg* (PVV): Ja, wij zijn modern. Voorzitter. In tegenstelling tot de vorige spreker, vonden wij het wel degelijk een nuttig rapport. Het lijkt echter een stuk vriendelijker dan dat het eigenlijk is. De ijkkpunten zijn opgesteld om te voorkomen dat het geld met subsidies aan allerlei goedbedoelde maar nogal nutteloze zaken zo maar verdwijnt. Wij zijn absoluut voorstander van duidelijke ijkkpunten waaraan investeringen moeten voldoen.

Er is inderdaad heel veel gesproken, gepolderd noem ik dat. Ijkkpunten zijn soms heel lastig als je toch geld wilt toewijzen aan je hobby's. Bij die ijkkpunten kwam ik toevoegingen tegen als: in beginsel, zo veel mogelijk en in principe. Oorspronkelijk werd er gesproken over criteria, maar dat was te lastig en dus zijn daarvan ijkkpunten gemaakt want die geven meer ruimte. Inmiddels wordt gesproken over een investeringsstrategie waarbij het subsidiemonster stevig op de loer ligt want het zijn eigenlijk nog maar accenten die eraan gegeven worden. Er kan altijd wel een

zodanige uitleg aan gegeven worden dat het nog klopt. Het valt mij op dat heel veel investeringspunten bij Brabant Culturele Hoofdstad niet voldoen aan de ijkpunten 2, 3, 4, 5, 6 en vooral niet aan nr. 7.

De PVV ziet graag dat de aanbevelingen van de ZRK worden overgenomen en uitgevoerd. Wij willen ook dat de ijkpunten meer als criteria worden gehanteerd en dat het geld niet over de balk wordt gesmeten. Het moet nuttig, structureel en duurzaam worden besteed.

Wij willen ook graag een ijkpunt toevoegen en dienen daartoe een amendement in. Volgens ons is dat het belangrijkste ijkpunt, namelijk dat investeringen een substantieel draagvlak dienen te hebben onder de Brabantse bevolking.

De *voorzitter*: Wij hebben vastgesteld dat de door de heer Van den Berg voorgestelde tekst eerder een motie dan een amendement betreft. Ik kijk even of hij dat ook zo ziet. Ik constateer dat dit het geval is.

Door het lid Van den Berg wordt de volgende motie voorgesteld:

*"Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten;*

*gezien het rapport omtrent de Ijkpunten Investeringsstrategie Agenda van Brabant;*

*stellen voor, toe te voegen aan de huidige tien ijkpunten:*

*11. Investerings dienen een substantieel draagvlak te hebben onder de Brabantse bevolking, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M5.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb de discussie over de investeringsstrategie niet meegemaakt. Andere leden van mijn fractie wel en zij zijn er ook positief over. Er is aangegeven waarom je daarover positief kunt zijn. Er zijn echter ijkpunten waarvan ik mij afvraag of het werkelijk ijkpunten zijn of dat het gaat om een politiek besluit vanaf den beginne. Natuurlijk kun je aangegeven dat je wilt bereiken dat investe-

ringen financieel revoluerend zijn en maatschappelijk rendement opleveren en dat je op die manier geld wilt uitsparen en naderhand herbesteden. Het belangrijkste is het aangeven van de vijf domeinen van de bestedingen voor de Agenda van Brabant: duurzaam, energietransitie, Brabants mozaïek, etc. In het laatste ijkpunt staat dat er minimaal €30 mln. naar toe moet gaan. Dan houd je maar een geringe bandbreedte voor het een en ander over. Met een aantal van die keuzes zijn wij niet helemaal akkoord. Wij vragen ons ook af of in de tweede periode waarin een tranche te besteden is precies dezelfde verdeling gemaakt moet worden. Kan de gedeputeerde toelichten welke vrijheid de Staten hebben om in de komende periode nieuwe ijkpunten vast te stellen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Het gaat hier niet om de inhoud van de ijkpunten. Wij hebben hier een rapport van de ZRK. De Rekenkamer heeft een onderzoek gedaan en wij praten over dat onderzoek en niet over inhoud van de ijkpunten.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Dat is mij volkomen duidelijk. Het staat mij echter vrij om aan de hand van een voorbeeld aan te geven waarom ik uiteindelijk niet zo tevreden ben over die ijkpunten. Ik ga ervan uit dat wij het proces van die ijkpunten te zijner tijd overdoen, punten kunnen toevoegen en afwegingen kunnen maken. Dat wil ik ook van gedeputeerde Pauli horen. Anders lijkt het mij niet verstandig om dit rapport te accepteren.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Als wij allemaal zo gaan afdwalen van de agenda vrees ik dat wij hier morgenochtend nog zitten!

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb niet het gevoel dat ik afdwaal van de agenda. Ik ga op de agenda in. Ik ga in principe akkoord met dit rapport. De kritiekpunten van de VVD lijken mij in zekere zin redelijk. Moet inderdaad alles worden geëvalueerd? In dit geval gaat het echter om een proces. Het proces vind ik goed maar de



inhoud wil ik te zijner tijd in de commissie en later in de Staten opnieuw aan de orde hebben.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik kan heel kort zijn. Ik ben het in principe eens met de opmerking van mevrouw Geeraedts dat het nu gaat over het verslag van de accountant. Ik hoop dat wij in de commissievergadering nogmaals zullen spreken over de inhoud van het rapport.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Het onderzoek is op initiatief en onder verantwoordelijkheid van de Zuidelijke Rekenkamer aan u als Staten aangeboden. Voor zo ver het onze bevoegdheid betreft en betrekking heeft op de uitvoeringsorganisatie hebben wij gereageerd. Wij hebben u gemeld dat wij de aanbeveling zullen overnemen.

Dan zijn er nog twee andere aanbevelingen waar u als PS over gaat. De heer Bouwman refereerde daaraan. Het betreft de voorbereiding van de tweede tranche. Als de Staten behoefte hebben om nog uitgebreid te praten over die aanbevelingen, dient het initiatief daartoe van de Staten zelf te komen. Verschillende partijen hebben in de commissie het signaal afgegeven dat er geen behoefte is aan nieuwe ijkpunten. Op het moment dat dit anders wordt, zullen wij als GS daarnaar handelen.

De *voorzitter*: Ik zie dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Dan kunnen wij overgaan tot stemming.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik wil graag een advies van het college over de ingediende motie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Mogen wij die motie dan even lezen?

De *voorzitter*: Ik stel voor dat wij even schorsen dan kan de motie worden gekopieerd en rondgedeeld.

*De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.*

De *voorzitter*: De motie is rondgedeeld. Op verzoek

van de heer Heijmans zal gedeputeerde Pauli het oordeel van het college daarover geven.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Ik wil graag namens het college reageren. Wij ontraden de motie. Op grond van de beginselen die wij met elkaar in dit land afgesproken hebben, zijn de Staten volksvertegenwoordigers en worden zij geacht de opvattingen van de Brabantse bevolking te weerspiegelen. De Staten gaan daarover. Dat is staatsrechtelijk zo geregeld.

De tweede reden waarom wij de motie ontraden is dat wij de komende jaren snelheid willen maken, zeker bij de vernieuwing van de kwaliteit van Brabant op het gebied van innovatie en andere zaken. Als wij dan eerst moeten kijken of er uitgebreid draagvlak voor is, krijgen wij een onwerkbaar situatie. Wij willen een slagvaardig bestuur waarbij de Staten als volksvertegenwoordigers uiteindelijk beslissen wat er gaat gebeuren.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voorzitter! Als ik het goed begrijp zegt de heer Pauli dat massale signalen uit de samenleving dat men iets niet wil, afgedaan kunnen worden met opmerking: u hebt een volksvertegenwoordiging gekozen en u kunt de boom in.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Ik dicht Provinciale Staten dermate veel kwaliteiten toe dat zij serieus zullen omgaan met serieuze grootschalige signalen vanuit de bevolking en deze bij hun besluitvorming terdege zullen betrekken.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voorzitter! Ik noem als voorbeeld een draaiend huis in Tilburg. De hele bevolking is daarop tegen en het wordt toch doorgedruwd. U weet dat ik een grote fan van kerncentrales ben, maar als daar heel stevig oppositie tegen gevoerd wordt, vind ik het wel waard om te onderzoeken of daar draagvlak voor is. Als er geen totaal geen draagvlak is, moeten wij het ook niet doen. Het lijkt mij helemaal geen vervelend ijkpunt. Het zal ook niet vaak nodig zijn. Niet alles hoeft onderzocht te worden. Maar als er echt massale signalen zijn dat iets niet in de haak is, kunnen wij daarmee wel veel ellende voor-

komen.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Nogmaals, de Staten hebben allerlei mogelijkheden om dat te doen. Zij kunnen informatieavonden en hearings organiseren, zij kunnen de provincie ingaan om regionaal te kijken of er draagvlak is. Uiteindelijk bent u volksvertegenwoordigers. Dat is een zware verantwoordelijkheid die u moet waarmaken door de maatschappelijke opinie te betrekken bij uw besluitvorming.

De *voorzitter*: Ik stop de discussie. De punten lijken mij gewisseld.

*In stemming komt Statenvoorstel 38/11.*

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.  
Voorzitter. Er wordt ons gevraagd een keuze te maken uit bepaalde mogelijkheden. D66 kiest voor de meest uitgebreide mogelijkheid.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Voor.  
Voorzitter. Dat geldt ook voor GroenLinks.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat het voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

*In stemming komt motie M5.*

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *Bouwman* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Krol* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.  
Voorzitter. Wij zijn voor. Wij vinden het erg belangrijk dat bij alle plannen nog gecheckt wordt of daarvoor draagvlak is bij Brabantse bevolking.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvdD voor deze motie hebben gestemd en die van de overige partijen ertegen, zodat zij is verworpen.

## **Nummer 46/11**

### **Afwikkeling brand Chemie-Pack Moerdijk**

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Op 5 januari 2011 werd Brabant getroffen door een brand bij het Moerdijkse bedrijf Chemie-Pack, die niet alleen als een Provinciale maar ook als een nationale ramp werd betiteld. Wat bleek? Chemie-Pack heeft de milieuvergunning aan zijn laars gelapt en de gemeente Moerdijk heeft onvoldoende gehandhaafd, waardoor een aanzienlijke brand kon ontstaan, met als resultaat ernstige vervuiling van oppervlaktewater en grondwater. De vraag is nu, wie de opruiming daarvan zal betalen. De eerst verantwoordelijke voor de sanering is Chemie-Pack. We hanteren nu eenmaal het stelsel 'de vervuiler betaalt'. Maar die is inmiddels failliet. In hoeverre de verzekering van Chemie-Pack de gelden uitkeert, is nog onzeker. In ieder geval staat vast dat ook als er gelden worden uitgekeerd, die zeker onvoldoende zullen zijn om de schade te kunnen herstellen. Dat brengt mij bij de vraag, of GS daar al iets vanaf weten, met andere woorden, is er bij voorbeeld al contact

geweest met de curator van Chemie-Pack.

Dan komt de volgende in het rijtje, de gemeente Moerdijk, want er moet iets gebeuren. Moerdijk is voor Chemie-Pack het bevoegd gezag voor de vergunningverlening en voor de handhaving en in eerste aanleg ook verantwoordelijk voor de bodemsanering. Maar Moerdijk weigert opdracht te verlenen tot sanering over te gaan zolang niet vaststaat dat de kosten daarvan betaald worden. Moerdijk kan het niet betalen. Hoewel de provincie in dezen geen wettelijke bevoegdheid of verantwoordelijkheid heeft, hebben GS toch besloten om te voorkomen dat die verontreiniging verergert en de kosten dus alleen nog maar oplopen, de kosten ten bedrage van voorlopig 38,2 miljoen euro te voorfinancieren, zodat in ieder geval de sanering kan worden gestart. Wij concluderen uit het feit dat wij als Staten kennis nemen van de uitvoering en financieringsovereenkomst met de gemeente Moerdijk dat dit besluit al is genomen. Dit gegeven was voor de VVD-fractie reden, de afwikkeling van de brand te agenderen voor deze Statenvergadering, want uiteindelijk gaat het om centen en daar gaan wij over.

Wat is er nu misgegaan. Als je wat tot ons is gekomen uit de media en uit de ambtelijke stukken ziet, dan is het op basis ook van de gegevens wel duidelijk, hoe die ramp heeft kunnen gebeuren. In een belangrijk rapport van de inspectie openbare orde en veiligheid uit 2011 wordt de vloer aangeveegd met het toezicht en de handhaving. Verder blijkt uit alle inspectierapporten van de brandweer en de milieudienst en allerlei overheidsdocumenten over Chemie-Pack dat ook de gemeente Moerdijk – dat is wel erg slecht – de nodige steken heeft laten vallen om het maar voorzichtig uit te drukken.

Dan is er nu een ramp gebeurd waarvan de totale kosten zijn geraamd op 71,5 miljoen euro waarvan voorlopig € 38,2 miljoen ten laste van de provincie zal komen voor de bodemsanering. Uit onderzoek is inmiddels gebleken dat er grote hoeveelheden chemicaliën en met chemicaliën verontreinigd bluswater in de ondergrond en in het grondwater terecht zijn gekomen, waardoor er sprake is van onaanvaardbare risico's voor de mens en spoedige

sanering noodzakelijk is. Gezien de urgentie van de sanering kan mijn fractie zich erin vinden dat de provincie haar verantwoordelijkheid neemt en zo spoedig mogelijk overgaat tot sanering en de hiermee gepaard gaande kosten voorfinanciert. Ik benadruk heel duidelijk dat het gaat om voorfinancieren want de provincie kan op geen enkele wijze aansprakelijk worden gesteld voor de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack. Het is dan ook geheel onverplicht dat de provincie die sanering op zich neemt.: In een later stadium zal dan ook moeten worden uitgezocht wie welke taken en verantwoordelijkheden heeft en bij wie wij te zijner tijd de rekening van de sanering kunnen verhalen. Op dit moment echter, voorzitter, collega's, moet er voortvarend gehandeld worden om de schade zoveel mogelijk te beperken. Wij hebben kennis genomen van de uitvoerings- en financieringsovereenkomst met de gemeente Moerdijk.

De heer *Dol* (PVV): U zegt duidelijk: voorfinancieren. Daar ben ik het uiteraard volledig mee eens. We weten echter allemaal zoals we hier zitten dat de rekening uiteindelijk op ons bordje terechtkomt. Hoe ziet u dat?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb net gezegd dat ik dat nu nog niet zie. Ik vind dat eerst maar eens uitgezocht moet worden, hoe het precies zit, wie wat gaat betalen. Belangrijk is echter dat op korte termijn wordt gesaneerd en daarom moeten nu acties worden ondernomen, waarbij ik expliciet zeg: voorfinancieren.

De heer *Dol* (PVV): Was het daarom niet heel erg voorbarig dat men een toezegging heeft gedaan inzake voorfinanciering voordat men werkelijk wist wat er daadwerkelijk moet gebeuren?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb uit de rapporten begrepen dat er sprake is van een spoedlocatie die gesaneerd moet worden. We weten niet of het € 38,2 miljoen moet zijn, het kan wel minder zijn of misschien iets meer. Maar van belang is dat er gesaneerd gaat worden.

De heer *Dol* (PVV): U ontwijkt nu de vraag. De vraag is gewoon of het niet erg onhandig is nu die € 38,2 miljoen toe te zeggen als we nog niet weten welke partijen allemaal bereid zijn mee te betalen of mee kunnen betalen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Als wij dat eerst moeten onderzoeken zijn we minstens een paar jaar verder. Er wordt dan eindeloos over geprocedeerd en ondertussen gaat de vervuiling verder. Wie betaalt dat dan? Dan lopen de kosten alleen maar op en dat is een keuze die wij niet willen maken.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Ik wil hier toch even op doorgaan. U spreekt over een spoedlocatie en u zei net ook dat er risico's zijn voor de mens. Waaruit blijkt dat dan?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb de rapporten bekeken en we hebben ze ook nog aan deskundigen voorgelegd. Zij zeggen dat als daaraan niet heel snel wat wordt gedaan, die vervuiling nog verder in het grondwater terecht komt wat een gigantisch risico geeft. Een van de grootste problemen bij bodemsaneringen is dat de vervuiling in het grondwater terecht komt en zich verspreidt. Dat is op dit moment het geval.

De heer *Leenders* (PvdA): Over welke rapporten hebt u het dan?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb in ieder geval het rapport dat er nu ligt van de regionale milieudienst en VNS-adviseurs. Ook hebben wij ons laten voorlichten door derden die buiten dit circuit zitten om eens te kijken wat we met dit rapport aan moeten. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat het om een spoedsanering gaat. Ik vind dat de provincie haar verantwoordelijkheid ervoor moet nemen dat er snel wat gebeurt.

Wij kunnen dan ook instemmen met de uitvoering en financieringsovereenkomst, met dien verstande dat wij graag van het college vernemen waarom in deze overeenkomst steeds wordt gesproken over financiering, want dat suggereert een beetje een financieringsovereenkomst terwijl wij ervan uitgaan dat het om een voorfinanciering gaat.

Wij hebben ook kennis genomen van de brief van de minister van veiligheid en justitie waarin deze aangeeft dat de staatssecretaris van infrastructuur en milieu bereid is binnen de bestaande budgetten dekking te vinden voor een deel van de kosten van de bodemsanering als er sprake is van een spoedlocatie. Wij gaan ervan uit dat het college alles in het werk zal stellen om de minister aan zijn toezegging te houden en te bewerkstelligen dat het Rijk ook een substantiële bijdrage in deze kosten zal geven. Dat wil ik heel uitdrukkelijk zeggen.

Wij kunnen er ook mee instemmen dat uw college bij de begrotingsbehandeling met een voorstel komt voor die voorfinanciering en daarmee samenhangende dekkingsvoorstellen.

De heer *Dol* (PVV): U zegt nu dat door de overheid een substantieel deel wordt bijgedragen maar dan kom ik weer terug op mijn opmerking dat als je praat over voorfinanciering door het Rijk de grond weg is om een substantieel deel bij te dragen. Daarom vroeg ik zo-even of we dit niet in een veel te vroeg stadium hebben toegezegd.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik deel dat standpunt van u niet. Als je iets voorfinanciert betekent dat niet dat je het geld nooit terug kunt krijgen. Het woord voorfinancieren zegt het al. Ik heb net al aangegeven dat als wij nu niets doen en wij eerst kijken wie wat moet betalen, de kosten zo enorm zullen oplopen dat het waarschijnlijk onbetaalbaar wordt, nog afgezien van het feit dat de vervuiling steeds doorgaat en het gevaar toeneemt.

De heer *Dol* (PVV): Daar zijn we het volledig mee eens maar het gaat in dit geval alleen om het feit dat als we voorfinanciering toezeggen, andere partijen zullen denken dat zij wel wat minder kunnen doen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): U hebt gezien dat de minister onlangs ondanks het feit dat het waterschap ook voorfinanciert, ook een toezegging heeft gedaan. Ook de gemeente Moerdijk financiert een deel voor. Uiteindelijk moet Chemie-Pack het betalen, dus we financieren allemaal voor. Het Rijk heeft ook al toegezegd

Moerdijk een deel te betalen. Ik wil hiermee alleen maar zeggen dat uw stelling niet helemaal opgaat.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Mevrouw Geeraedts zei zojuist dat het Rijk het wel zal terugbetalen omdat als je iets voor financiert, het Rijk het zal kunnen terugbetalen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat heb ik niet gezegd. Ik heb alleen gezegd dat het Rijk zich in die brief er sterk voor heeft gemaakt om als het om een spoedlocatie gaat te kijken of het ook een bijdrage zal leveren. Het enige wat ik aan het college vraag is het Rijk aan die toezegging te houden.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wat voorfinanciering betreft hebben we al ervaring met het Rijk, namelijk met de ILG-gronden (ILG = Investeringsbudget landelijk gebied). Die hebben wij ook voorgefinancierd en daar krijgen we nu de rekening van. Het is geld dat we niet van het Rijk krijgen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Als je dat een keer hebt meegemaakt wil dat niet zeggen dat het altijd het geval is. Nogmaals, wij hechten eraan dat op korte termijn een aanvang wordt gemaakt met de sanering want daar gaat het om. Er wonen in dat gebied allemaal mensen die straks problemen krijgen als het grondwater sterk wordt vervuild, nog meer wordt vervuild. Uit dien hoofde vinden wij dat de provincie moreel verantwoordelijk is om op te treden. Aan die morele verantwoordelijkheid hangt een voorlopig kostenplaatje.

De *voorzitter*: Het onderwerp lijkt mij voldoende besproken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Wij zouden het wel op prijs stellen als goed wordt uitgezocht of we inderdaad die €38,2 mln. moeten uitgeven. Het bedrag is een eerste indicatie maar het zou goed zijn deskundige marktpartijen te vragen voorstellen te doen voor saneringsvarianten die wellicht goedkoper zijn, want we moeten wel zuinig met de centen omgaan.

Dan nog iets over het waterschap. Mijn fractie

heeft zich in hoge mate geërgerd aan de houding van het waterschap in deze kwestie en niet in de laatste plaats door de recente brief die we allemaal hebben gekregen en alle stukken in de krant, een brief die wij als een soort bedelbrief zouden willen duiden. Ik vind het uitermate merkwaardig. Het waterschap laat zich er in die brief op voorstaan dat het direct passend is opgetreden waardoor erger is voorkomen. Omdat ze dat gedaan hebben, moeten wij betalen, terwijl het toch gewoon hun plicht was. En ik vind het een merkwaardige constructie. Het waterschap heeft inmiddels een toezegging van het Rijk gekregen en betaalt zelf €3 mln. van de €13 mln. aan kosten. Als we het waterschap moeten geloven zijn daarmee hun middelen uitgeput. Als de provincie niet een substantieel bedrag aan het waterschap betaalt dan ziet het waterschap zich genoodzaakt de belastingen te verhogen. De fractie van de VVD is van mening dat het waterschap over voldoende eigen middelen beschikt om de resterende kosten ten bedrage van € 8 miljoen uit eigen middelen te betalen. Wij vinden het ook uitermate kwalijk dat het waterschap een brief stuurt met een bijlage die onvolledig is. In die bijlage wordt een overzicht gegeven van de reserves van het waterschap per eind 2011. De tariefegalisatie, zo lezen we, bedraagt €11,5 mln. Maar dat is de tariefegalisatie waterbeheer. Wat niet in dat overzicht wordt genoemd is dat er ook nog een tariefegalisatie is voor zuiveringsbeheer die eind 2011 meer dan € 9 miljoen bedraagt. Het totale weerstandvermogen van het waterschap bedraagt eind 2011 € 20 miljoen euro. Waarom kan het waterschap dan niets betalen? Er is voor het waterschap geen enkele reden om bij de provincie aan te kloppen en ook niet om de belastingen te verhogen en daarmee de kosten van de ramp te verhalen op de inwoners van West-Brabant die toevallig onder dat waterschap vallen.

Ook het beroep van het waterschap op de toepassing van artikel 98 van de Waterschapswet faalt. Ik heb natuurlijk zoals een goed jurist betaamt meteen dat artikel opgezocht. Dat artikel 98 heeft uitsluitend betrekking op bovenwaterschappelijke belangen. In dat geval behoeft het waterschap niet te betalen. Dan gaat het bijvoor-

beeld om kosten voor gebeurtenissen die buiten het grondgebied van het waterschap liggen. Daarvan is hier geen sprake want het is een gebeurtenis die binnen het grondgebied van het waterschap plaatsvond. Dat is geen reden om bij ons aan te kloppen. Gezien de brief van minister Opstelten lijkt het wel alsof de minister eveneens onjuist door het waterschap is geïnformeerd en dat vinden wij uitermate kwalijk. Wij verzoeken GS dan ook met het waterschap in overleg te treden om te melden dat wij niet betalen en er alles aan te doen om te bereiken dat de kosten niet via een belastingverhoging alsnog worden afgewenteld op de inwoners van het gebied van het waterschap.

Voorzitter. Ik kom tot een afronding. Toen de brand bij Chemie-Pack uitbrak werd in onze fractie meteen de vraag opgeworpen wie ten aanzien van Chemie-Pack het bevoegd gezag was. Wij dachten onmiddellijk dat het de provincie was en dat wij iets fout hadden gedaan. Onze verbazing was groot toen bleek dat het helemaal niet de provincie maar de gemeente Moerdijk was. Zou het nu niet verstandig zijn dat gehele bedrijventerrein onder het bevoegd gezag van de provincie te brengen en bijvoorbeeld het havenschap een actieve rol in het kader van de handhaving toe te bedelen? Daar zal wel een wetwijziging voor nodig zijn maar ik zou toch graag van het college horen hoe het daar tegenaan kijkt en of het bereid is zich daar sterk voor te maken.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): U roept het college op te voorkomen dat het waterschap € 8 miljoen van het Rijk vraagt. Heb ik dat goed begrepen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Nee. Het gaat er niet om dat het waterschap dat geld gaat vragen bij het Rijk want dat krijgen ze toch niet. Ik vraag het college het waterschap duidelijk te maken dat er geen enkele reden is bij de provincie aan te kloppen en ook geen reden is een belastingverhoging door te voeren, omdat het waterschap voldoende weerstand heeft om uit eigen middelen te kunnen betalen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): De provincie beschikt

ook over voldoende geld en gaat toch naar het Rijk toe. Wat is dan het verschil? Wij gaan toch ook naar het Rijk toe?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Natuurlijk, maar dat heeft het waterschap ook al gedaan en al €5,5 mln. van het Rijk gehad.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Is het niet redelijk dat het waterschap zelf een deel voorfinanciert of meebetaalt aan de uiteindelijke kosten?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Het waterschap betaalt op dit moment al een deel. Dat hebt u in het staatje kunnen zien. Van het totaal van €70 mln. betaalt het waterschap ook een deel. Ik ben begonnen met te zeggen dat op enig moment moet worden uitgezocht wie wat moet betalen en wie waarvoor verantwoordelijk is geweest.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Dus het waterschap zou nog meer kunnen betalen. Zij hebben genoeg in reserve. Ik dacht zo'n €70 mln..

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik zeg niet dat het moet maar dat als uit nader onderzoek blijkt dat het waterschap ook een bepaalde rol en verantwoordelijkheid heeft, het best zo zou kunnen zijn, maar dat kan ik nu niet beoordelen; het moet worden onderzocht.

Nog een puntje. Het zou ook interessant zijn eens te kijken of er niet aan de verleende milieuvergunningen voorwaarden kunnen worden gekoppeld, namelijk dat bedrijven vanaf een bepaalde milieucategorie voldoende verzekerd moeten zijn voor schades zoals die bij Chemie-Pack. Wij hebben uit de brief al begrepen dat het college al heeft bedacht richting kabinet stappen te ondernemen, maar goed, we dragen wat ideeën aan. Het is altijd handig zelf richting Rijk met voorstellen te komen en niet alleen afhankelijk te zijn van hun voorstellen.

Uit onderzoek is ook gebleken dat de veiligheidsregio's de nodige steken hebben laten vallen. De vraag is wie daarvoor verantwoordelijk is en hoe dat in de toekomst kan worden voorkomen. Het is voor ons in ieder geval niet duidelijk wie daarop

moet worden aangesproken. Het blijkt niet uit de stukken die we hebben gekregen en daar zou ik het college ook wel eens over willen horen, want de veiligheidsregio's hebben behoorlijke steken laten vallen en moeten dus in het de toekomstige onderzoek worden betrokken.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! De enorme brand bij Chemie-Pack op 5 januari van dit jaar heeft tal van hulpverleners en overheden op de been gebracht. Wat men er achteraf ook van mag vinden, de CDA-fractie heeft veel waardering voor de betrokken inzet daar en dat wil ik hierbij ook uitspreken. Twee kabinetsleden brachten de dag daarna ook een flitsbezoek aan de locatie. Minister Opstelten zei na afloop van het bezoek letterlijk: ik ken niet veel branden met een dergelijke omvang en impact. Hij sprak van een ramp.

Voorzitter. De veiligheidsregio ook, de politie, waterschap Brabantse Delta, de gemeente Moerdijk, het havenschap, Rijkswaterstaat, de provincie en niet te vergeten de buurbedrijven, alle zitten met grote kosten als gevolg van de ramp of de bestrijding van de ramp. De kosten van de diverse overheden bedragen €71,5 mln., waarvan vooralsnog ruim €38 mln. voor de bodemsanering. De provincie heeft in de directe fase na de brand ook al €900.000 uit de post onvoorzien beschikbaar gesteld bij wijze van voorschot om de directe noodzakelijke preventieve maatregelen te kunnen nemen, zo meldt u. Waar vinden wij die uitgaven terug in het overzicht?

Door het faillissement van Chemie-Pack, de verantwoordelijke partij, daar is geen misverstand over, lijkt het wel heel moeilijk te worden om het kostenverhaal te realiseren. Toch blijft dat het uitgangspunt voor het CDA. De veroorzaker dan wel de vervuiler betaalt. Wat het CDA betreft gaat dat kostenverhaal tot het uiterste.

Voorzitter. Het Rijk heeft sinds enige jaren geen risicofonds meer voor rampen. Verzekeringsmaatschappijen kennen voor zover bekend ook geen collectieve voorziening voor calamiteiten bij bedrijven. Op bedrijfsniveau zou ons inziens een van beide wel goed geregeld moeten worden. Het is mooi dat het kabinet handreikingen doet naar de

veiligheidsregio's, de gemeente Moerdijk en het waterschap, maar die zijn volgens ons niet voldoende. De gemeente Moerdijk lijdt een aanzienlijke schade en naar wij inschatten de provincie ook. Het waterschap blijft met de restantrekening van dik €8 mln. zitten. Er mag geen misverstand over bestaan dat de CDA-fractie vindt dat het absoluut niet acceptabel is dat inwoners en bedrijven in het werkgebied van het waterschap, west en een deel van midden Brabant, die rekening zouden moeten betalen. Dat begrijpt geen mens en dat leidt – dat begrijpen wij wel – tot onbegrip en woede. We begrepen dat het college zich over de afwikkeling van de brand in Den Haag al heel druk heeft gemaakt. De CDA-fractie heeft dat ook persoonlijk gedaan. Toch vragen wij u bij het kabinet te blijven aandringen op verhoging van de bijdrage van het Rijk voor deze uitzonderlijke ramp. De CDA-fractie vindt het zeer onrechtvaardig als die lasten voornamelijk op de lokale overheid, de regio dan wel de provincie worden afgewenteld.

De minister van veiligheid en justitie schrijft in zijn brief van 16 september "dat door de provincie de mogelijkheden worden verkend om in aanvulling op de Rijksbijdrage het waterschap financieel tegemoet te komen in de gemaakte kosten". De CDA-fractie wil van het college een duidelijk antwoord op de vraag of u dat de minister hebt beloofd. Daarnaast wil de CDA-fractie ook graag van uw college weten of u bereid bent in overleg te treden met het waterschap om te bezien of er mogelijkheden zijn om dit financiële probleem op te lossen zonder eenmalige appel op inwoners en bedrijven.

Voorzitter. Dan zoom ik in op het voorstel zelf. Wij hebben kennis genomen van uw concrete voorstel. U biedt daarmee de financiële voorwaarde in de vorm van een voorfinanciering om de vervuilde bodem en het grondwater onder de locatie Chemie-Pack en ook onder aanpalende bedrijven zoals Martens en Van Oord en de omgeving binnen het havenschap te saneren. De gemeente Moerdijk lijkt de financiële ruimte daarvoor te ontbreken, maar gezien de antwoorden die u heeft gegeven op vragen daarover van de heer Leenders van de Partij van

de Arbeid vinden wij een nadere toelichting toch wel gepast voordat wij blind met artikel 5.6 van de financieringsovereenkomst instemmen.

Het college vindt dat de provincie in elk geval haar maatschappelijke verantwoordelijkheid moet nemen. Al schept dat een precedent, wij zijn dat met u van harte eens. Mevrouw Geeraedts duidde er ook al op dat elke verdere vertraging de kosten alleen maar kan opjagen.

We zijn benieuwd naar de begroting 2012 waarin u dekking zult aangeven voor deze voorfinanciering. Daarmee is overigens voor de CDA-fractie het laatste woord over de brand en de nasleep ervan nog niet gesproken. Voor u ook niet, zo stellen we vast, maar het Statenvoorstel met bijlagen roept nog wel enkele vragen op en daar krijgen we heel graag een antwoord op.

Het bevreemdt ons dat in de uitvoerings- en financieringsovereenkomst ten aanzien van de bodemsanering en de bijkomende voorzieningen onder apparaatskosten uitsluitende apparaatskosten van de gemeente Moerdijk zelf en de door haar ingehuurd medewerkers worden betrokken. Heeft de provincie geen apparaatskosten die aan dit project moeten worden toegerekend en eventueel kunnen worden verhaald, juist gezien de samenwerking die u voorstelt en de provinciale procedures waarvan in het uitgebreide draaiboek sprake is? Kunt u ons daarop een toelichting geven?

U beschrijft in het Statenvoorstel dat overleg met het Rijk heeft geleid "tot een proces voorstel van het ministerie van I&M (Infrastructuur en Milieu) om in overleg met de provincie Noord-Brabant en de gemeente Moerdijk die volgens advies van de landsadvocaat overigens op grond van de Wabo het bevoegd gezag is, de mogelijkheid te bieden binnen bestaande budgetten dekking te vinden voor een deel van de kosten van de bodemsanering en indien op grond van de feiten blijkt dat hier sprake is van een spoedlocatie kan overeenkomstig de daarover gemaakte bestuurlijke afspraken worden gehandeld ". Het is een enorm uitgebreide zin maar zij bevat een tamelijk cryptische boodschap. Hoeveel ruimte bieden de genoemde bestaande budgetten en budgetten bij wie? Is er sprake van een spoedlocatie of moet dat nog

blijken uit het onderzoek? De minister meldt in zijn brief ook dat deze ramp laat zien dat risico's ook in een veilig land als Nederland nooit zijn uit te sluiten. Hij zegt ook dat het daarom van groot belang is zo goed mogelijk voor bereid te zijn op dit soort van incidenten.

Voorzitter. De evaluatie van deze ramp heeft intussen een aantal onderzoeksrapporten opgeleverd. Die zijn ons ook aangeboden. Ik ga er nu weloverwogen niet op in want de onderzoeksraad voor de veiligheid komt ook nog met zijn bevindingen. De CDA-fractie vindt het van groot belang dat daarna door de bevoegde autoriteiten uitvoering wordt gegeven aan de aanbevelingen en dat het toezicht op de uitvoering ook is geregeld, bijvoorbeeld in de zin van bedrijfsvestigingen op passende locaties, passende verzekeringspolissen – mevrouw Geeraedts sprak er ook al over – adequate vergunningverlening en vooral ook handhaving, optimale preventie en gecoördineerde en geautoriseerde samenwerking bij de hulpverlening en van een schaal waarop die het beste kan plaatsvinden. Wij zien de conclusies van uw college op basis van de onderzoeksrapporten voor zover die de provinciale taken en bevoegdheden raken te zijner tijd met zeer veel belangstelling tegemoet.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! We zijn het er natuurlijk allemaal over eens dat er op 5 januari een ramp is gebeurd in Moerdijk. De PVV-fractie wil echter ingaan op de communicatie en de afhandeling door Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Daarom was de PVV fractie afgelopen maandag verrast door het nieuws dat Gedeputeerde Iding wegens gezondheidsredenen aftrad. Wij wensen de heer Iding dan ook het allerbeste toe en hopen dat zijn gezondheid veel belangrijker wordt gevonden dan zijn werk. Net als de meeste andere fracties moest de PVV fractie dit vernemen via de media. Inmiddels heeft de PVV vragen gesteld over de communicatie...

De *voorzitter*: Mijnheer Dol. Ik wil als voorzitter heel ruimhartig zijn maar wij hebben het nu hier echt over het Statenvoorstel dat voor ons ligt. Uw vragen over het aftreden van de heer Iding zijn



inmiddels schriftelijk beantwoord. Wilt u zich beperken tot het onderwerp dat op de agenda staat.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ik ga verder. De PVV fractie is van mening dat het hele college verantwoordelijk is voor de communicatieve afhandeling bij de Moerdijkkramp. Vandaar dat ons betoog en onze vragen gericht zijn tot het college van Gedeputeerde Staten. Op de presidiumvergadering van 22 augustus is via een powerpointpresentatie de toestand rond Moerdijk toegelicht. De totale kosten van de sanering werden geschat op vele tientallen miljoenen €. Deze gelden zijn niet gereserveerd en er zouden nog overleg over de invulling plaatsvinden, te meer omdat het Rijk een substantieel deel voor zijn rekening zou willen of kunnen nemen. Men hoopt dat het Rijk enkele tientallen miljoenen voor zijn rekening wil nemen maar de onderhandelingen met de verantwoordelijke minister Opstelten verliepen erg stroef zo werd gezegd. Op 26 augustus ontvingen wij stukken van de griffie met onder andere "op weg naar de begroting 2012, actualiteit en update "waarin werd gemeld dat een buffer € 40 miljoen gereserveerd blijft voor onzekerheden en risico's, waaronder Chemie-Pack. Hoe verklaren Gedeputeerde Staten deze aanpassing binnen vier dagen? Op donderdag 8 september zijn uitspraken gepubliceerd door onder andere omroep Brabant. Deze uitspraken waren die middag gedaan en door omroep Brabant om 5.10 uur op de site gezet. Ik noem met name de passage "Afgesproken is dat de gemeente de bodemsanering uitvoert en dat de provincie de € 38,2 miljoen voorfinanciert. Met minister Opstelten overleggen we nog over een bijdrage van het Rijk. Wel staat vast dat Chemie-Pack aansprakelijk is voor de kosten". Deze uitspraken deden mij de wenkbrauwen fronsen. Dezelfde dag, 5 min later, ontvangen wij een vertrouwelijke brief van Gedeputeerde Staten. U allen weet wat erin stond. De vertrouwelijkheid is bij het schrijven van de griffie van 16 september opgeheven volgens artikel 55. Echter, artikel 55.3 zegt het volgende: "Indien Gedeputeerde Staten zich ter zake van het behandelde waarvoor een verplichting tot

geheimhouding geldt tot Provinciale Staten hebben gericht, wordt de geheimhouding in acht genomen totdat Provinciale Staten haar opheffen". Met andere woorden, wij hadden de vertrouwelijkheid van de brief hier moeten opheffen en volgens mij is het op een andere manier gegaan. Kunnen Gedeputeerde Staten aangeven volgens welk artikel zij de vertrouwelijkheid hebben opgeheven? Ook zouden wij van Gedeputeerde Staten nog de volgende vragen beantwoord willen krijgen. Is door de toezegging van Gedeputeerde Staten om de kosten voor te financieren de onderhandelingspositie bij het Rijk niet zeer verslechterd? Ook zouden wij willen weten door wie de vertrouwelijke informatie 's middags al naar buiten is gebracht. Misschien nog een belangrijker is de vraag: Waarom is tussen 29 augustus en 8 september niet het presidium of de commissie EH (Ecologie en Handhaving) geïnformeerd over uw voornemen om de informatie uit deze brieven naar buiten te brengen? Wij hadden het zeer op prijs gesteld als wij tevoren waren geïnformeerd. Er kwam vertrouwelijke informatie op straat te liggen waarvan niemand weet waarom die informatie op straat lag en wie het had gedaan. Dat is een zeer slechte zaak. Op 8 september werd die brief dus om 5.15 uur verstuurd maar die is waarschijnlijk al eerder op die dag gemaakt. Onze vraag is dan ook waarom die brief niet eerder op die dag is verstuurd. Het lijkt mij een kleine moeite om voordat je naar Moerdijk gaat ervoor te zorgen dat die brief in onze mailbox terecht komt.

Ook wij vinden dat de rekening niet mag worden neergelegd bij de Brabantse burgers. Het waterschap wil de lasten in 2012 verhogen met €7 tot €15 en voor bedrijven met €400. Er staat niet of het eenmalig is maar in ieder geval voor 2012. Wij vinden dit een zeer slechte zaak en wij vragen Gedeputeerde Staten om te kijken wat zij daaraan kunnen doen.

Voorzitter. Ik wil mijn betoog afronden. Gedeputeerde Staten hebben in de ogen van de PVV grove fouten gemaakt door vertrouwelijke informatie naar buiten te brengen en geeft ons bovendien de indruk niet echt betrokken te zijn bij het dossier Moerdijk. Echter, de PVV-fractie begrijpt ook dat de bodemsanering prioriteit heeft

en dat als de overige partijen niet de financiële middelen hebben de provincie haar verantwoordelijkheid moet nemen. De manier waarop de provincie hiermee bezig is verdient echter niet de schoonheidsprijs. Afhankelijk van de antwoorden van Gedeputeerde Staten zullen wij bekijken of het indienen van een motie noodzakelijk is.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Wij zijn stomverbaasd over de bijdrage van de heer Dol. U hebt het alleen maar over procedurele kwesties. Ik heb nauwelijks iets gehoord over wat u eigenlijk vindt van de inhoud van het Statenvoorstel. Het enige wat ik u heb horen zeggen daarover is iets over het waterschap en wat het college daaraan kan doen. Verder heb ik u over de inhoud niet gehoord.

De heer *Dol* (PVV): Dat klopt. Wij vinden ook dat wij als PS en als presidium niet op de juiste wijze geïnformeerd zijn en dat het college duidelijk tekort is geschoten.

De *voorzitter*: Ik schors vergadering voor een korte koffiepauze, een dikke 10 minuten. Rond half twaalf hervatten we de eerste termijn van de zijde van uw Staten.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Er zijn al veel vragen gesteld en er is al veel gezegd waarmee ik het hartgrondig eens ben. Ik beperk mij daarom tot een viertal punten.

Mijn eerste punt. Als je met veel mensen in de politiek praat krijg je hier in Nederland vaak het idee dat we alles hebben geregeld, dat alles is afgedicht en dat overal procedures en processen voor zijn. Die hoeft je maar uit de la te trekken en alles is klip en klaar. Als iets niet juist is gebleken dan is het wat wij nu constateren. Eigenlijk is er absoluut geen duidelijkheid over, wie er verantwoordelijk voor is, ook financieel. Dan prijs ik het college dat het zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt. Overheden die naar elkaar gaan staan wijzen en zeggen dat die en die het moet oplossen en de kosten moeten dragen geven risico voor mens en gezondheid en milieu. Dat risico is te groot om het maar te laten slepen

en te laten bestaan. Je kunt je dan wel afvragen of het wel verstandig is zo snel te komen met het initiatief van een voorfinanciering, maar ik vind het verstandig. Het schept snel duidelijkheid en men kan zo snel mogelijk aan de slag. Dat is de keuze die het college heeft gemaakt.

De heer *Dol* (PVV): U er dus geen probleem mee dat die € 38,2 miljoen dadelijk gewoon verdwijnt.

De heer *Heijmans* (SP): Die verdwijnt niet, mijnheer Dol, die wordt gebruikt om de bodem te saneren en te zorgen dat er geen verdere vervuiling plaatsvindt. Het is dus geen weggegooid geld. Mijn betoog is natuurlijk wel verder dat het om een voorfinanciering gaat. Ik zei net dat we niets hebben geregeld maar eigenlijk hebben we wel geregeld dat de vervuiler betaalt. Maar de praktijk is vaak dat de vervuiler niet betaalt. Ik vind wel dat wij moeten afspreken dat we voorfinancieren en dat we gaan tot het gaatje, tot het alleruiterste. Al gaat het bij wijze van spreken maar om een dubbeltje. Het principe dat de vervuiler betaalt betekent voor mij dat we er alles aan doen om te zorgen dat de eigenaren hun bijdragen leveren dan zij zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de vervuiling die heeft plaatsgevonden.

De heer *Dol* (PVV): Ik zal u eraan houden dat u tot het gaatje wil gaan om iedere cent terug te krijgen voor de Brabantse burger.

De heer *Heijmans* (SP): Ik twijfel er geen moment aan dat elke fractie in deze Staten deze mening is toegedaan en ook het college. Dat zijn wij ook verschuldigd aan de inwoners van Brabant.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Gesteld dat het Rijk niet over de brug komt en wij vinden dat ook wij het niet moeten betalen en de gemeente Moerdijk het sowieso niet kan betalen, wie moet dan naar uw mening betalen, ervan uitgaande dat Chemie-Pack failliet is en er niets valt te halen.

De heer *Heijmans* (SP): U vraagt, wie als er niemand wil betalen, dan moet betalen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wie vindt u dat er moet betalen?

De heer *Heijmans* (SP): Daar kom ik verderop in mijn betoog nog op terug. Dit soort van industrieterreinen is niet alleen voor Brabant van belang maar voor onze gehele economie. Je hebt nu eenmaal dit soort bedrijven nodig, met wat voor vervuilende stoffen er ook wordt gewerkt. Dat betekent dat er wat mij betreft zowel een gemeentelijk belang is als een provinciaal belang en een landsbelang. Ik vind daarom dat in eerste instantie de drie overheden hiervoor gezamenlijk verantwoordelijk zijn en ook moeten afspreken om in de toekomst alles op alles te zetten om dit soort van situaties te voorkomen, dus handhaving en vergunningverlening, en dat ze vervolgens als overheden ook moeten kijken hoe wij, mocht zich nog zo'n situatie voordoen, daarop adequaat kunnen reageren en er ook de financiële middelen voor hebben. Ik vind het prima om samen met andere overheden te kijken naar uw suggestie voor een bedrijfsfonds, maar daarvoor is het nu nog veel te vroeg. Wat mij betreft gaan de overheden gezamenlijk wel degelijk aan de slag en bijvoorbeeld kijken wat we van Rijnmond kunnen leren wat een veel groter industrieterrein is met veel meer ervaring en gaan werken aan duidelijkheid voor de toekomst.

De *voorzitter*: U hebt al twee keer geïnterrupteerd. Gaat u door, mijnheer Heijmans.

De heer *Heijmans* (SP): Het aardige van interrupties is dat je al veel van je betoog kwijt kunt in antwoorden op de interrupties u, mijnheer Dol, en u mijnheer Van der Wel, bedankt voor de interrupties.

De *voorzitter*: Daar hoopte ik al een beetje op.

De heer *Heijmans* (SP): ik wil net als mevrouw Geeraedts en mevrouw Kerkhof nog benadrukken dat het nooit mag gebeuren dat onze inwoners van west en een stukje midden Brabant hiervan extra de dupe worden. Het mag helemaal niet zo zijn dat de inwoners van Moerdijk alleen hiervoor

opdraaien. We mogen als provincie blij zijn dat er gemeenten zijn die wetende dat het niet de fijnste industrie is en het niet de bedrijvigheid is waar je als gemeente op zit te wachten, plaats bieden aan dit soort bedrijven. Het mag dan niet zo zijn dat als het fout gaat, de inwoners voor de kosten moeten opdraaien. Het is dus duidelijk dat wij de gemeente Moerdijk hiervoor niet volledig aansprakelijk stellen en het mag ook niet zo zijn dat de inwoners van West-Brabant via een lastenverhoging door het waterschap extra hiervoor moeten betalen. Ik zou net als vorige sprekers graag van het college horen of het in overleg met het waterschap initiatieven neemt om in ieder geval een die tariefsverhoging te voorkomen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Nu zegt u dat de inwoners van Moerdijk niet moeten betalen evenmin als de mensen van west en midden Brabant ervoor moeten opdraaien. Moeten dan de mensen in heel Brabant of in heel Nederland ervoor opdraaien, of zou het niet beter zijn dat de bedrijven ervoor opdraaien?

De heer *Heijmans* (SP): Daar is geen discussie over dat het bedrijf ervoor zou moeten opdraaien. We kunnen wel als een soort mantra blijven zeggen dat het bedrijf ervoor moet betalen, maar de praktijk is dat er misschien bij het bedrijf niets te halen is. Dan, zo betoog ik nogmaals, moeten we in solidariteit als provincie Brabant, dus alle Brabanders samen, en ook met een rijksmiddelen, de hele Nederlandse bevolking en als u dat wilt de hele Europese bevolking, eraan meebetalen. Ik vind het te beperkt om een kleine toevallige groep te laten betalen. Als je in Roosendaal woont, hoe kun je dan verantwoordelijk worden gesteld voor iets dat fout gaat in Moerdijk? Het zou een totale willekeur zijn. Ik wil daarom graag de cirkel van solidariteit uitbreiden naar de provincie en het liefst naar het hele land.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Als ik het goed begrijp vindt de SP dat iedereen in Nederland maar moet meebetalen aan deze ramp en dat de bedrijven met grotere risico's, want ik sprak over bedrijven,

niet hoeven te betalen.

De heer *Heijmans* (SP): Dan stel ik u een tegenvraag. Stel dat twee straten verderop een bedrijf zit dat zich op een fantastische manier houdt aan alle normen en vergunningen en zelfs nog extra dingen doet aan de veiligheid, moet dat bedrijf dan meebetalen voor de vieze jongens in hun sector? Vindt u dat eerlijk?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Die vraag had ik wel verwacht. Het is niet eerlijk maar het is wel collectief. Het zijn niet de burgers die risico hebben genomen, maar bedrijven die bepaalde bedrijfsrisico's hebben. Die gaan met hun activiteiten op hun bedrijventerrein zitten. Daar kan wat gebeuren en daar hebben we handhaving en controle voor. Die schieten soms tekort en dan kan er wat gebeuren. Ik meen dat die bedrijven zelf dat moeten organiseren en dat als zij het niet doen de provincie het moet doen.

De *voorzitter*: Ik stel voor dat we deze discussie nu gelet ook op de tijd afronden. Er is nog een interruptie van de heer Dol.

De heer *Dol* (PVV): U zei dat de burgers van Moerdijk niet alleen de dupe mogen worden van dit hele probleem en dat niet de gemeente Moerdijk alleen aansprakelijk mag worden gesteld. Als dan blijkt dat de gemeente Moerdijk de vergunningen niet op de juiste manier heeft gehandhaafd, hoe gaat u daar dan mee om?

De heer *Heijmans* (SP): Dat is niet zo eenvoudig. Ik vind het echter iets te simpel om alles maar bij die gemeente neer te leggen. Gemeente Moerdijk is niet Rotterdam, het is een kleine gemeente met beperkte middelen. U weet net zo goed als ik dat de financiële middelen bij gemeenten echt niet het gemeentehuis uitpuilen. Ze moeten hele moeilijke keuzes maken en daar heb ik ook begrip voor. Ik wil ook graag in de toekomst als provincie een goede relatie hebben met onze gemeenten. Als een gemeente als Moerdijk de verantwoordelijkheid op zich neemt plaats te bieden aan dit soort bedrijven en we hun in feite een taak opleggen waarvan

mevrouw Geeraedts zich terecht afvroeg of wij als provincie daar niet een grote rol in moeten hebben, dan vraag ik mij af of we een kleine gemeente als Moerdijk niet met het verantwoordelijkheid en een ingewikkeldheid qua processen, milieu en vergunningverlening hebben opgezadeld waarvan we eigenlijk in alle redelijkheid niet kunnen verwachten dat zo'n kleine gemeente dat aankan. Ik wil niet zeggen dat de gemeente Moerdijk geen enkele verantwoordelijkheid draagt maar het gaat mij te ver om te zeggen dat de gemeente Moerdijk het maar moet uitzoeken en oplossen omdat het hun pakkie-an is en zij verantwoordelijk zijn.

De heer *Dol* (PVV): Had de Gedeputeerde qua handhaving dan niet beter moeten communiceren met de gemeente Moerdijk en moeten zeggen dat de provincie waarschijnlijk een rol had spelen bij deze belangrijke industrie.

De heer *Heijmans* (SP): U kunt het niet weten want het gebeurde toen u nog geen lid van deze Staten was maar zoals ook zal blijken uit het bestuursakkoord, het college voornemens veel sterker in te zetten op milieuvergunningverlening en -handhaving. U zult dat wel gelezen hebben. Er blijkt gewoon uit dat een aantal heel verstandige partijen hebben onderhandeld en toen al tot die conclusie zijn gekomen waarvan men nu allemaal zegt dat het nodig is.

Tot slot zou ik het college met nadruk willen vragen in zijn overleg met het Rijk te benadrukken dat dit soort bedrijvigheid van belang is voor onze hele economie. Het zijn ketens. Wat kunnen bedrijven zonder dat er bedrijven zijn die hun afvalproducten weer verwerken. Ik zou het college vanuit dat oogpunt willen vragen in de toekomst te komen tot een regeling waarbij ook het Rijk zijn verantwoordelijkheid neemt. Het gaat nu om de vraag of het een spoedlocatie is. Ik kan mij voorstellen dat we komen tot zoiets als een calamiteitenfonds, waaraan misschien ook bedrijven wat bijdragen, mijnheer Van der Wel. Ik vraag het college daar echt heel sterk op in te zetten voor de toekomst. We hopen natuurlijk dat het niet meer gebeurt, maar wie weet.

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Leenders die in deze Staten zijn maidenspeech houdt. U weet wat dat betekent.

De heer *Leenders* (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil beginnen met in ieder geval onze waardering uit te spreken voor de aanpak door GS in verband met de verontreiniging in Moerdijk. Voor de PvdA zijn veiligheid, gezondheid, natuur en milieu uitermate belangrijk en GS geven er blijk van er alles aan te doen wat binnen hun vermogen ligt om de verontreiniging van bodem en water aan te pakken.

Een 'maar' is wat ons betreft echter of die aanpak misschien wat te voortvarend is. Nemen we niet iets te veel verantwoordelijkheid en financieel risico? Is het ook wel onze rol? Mevrouw Geeraedts zei in het begin van haar betoog dat het besluit al is genomen. Ik heb begrepen dat de Staten het budgetrecht hebben en dat betekent dat wij bepalen of dit voorstel tot voorfinanciering erdoor komt. Als wij vinden dat het anders moet, zullen GS zich daarbij aanpassen. Als het anders is hoor ik dat graag.

We hebben heel veel vragen op onderdelen. Die vragen hebben betrekking op risico's voor de volksgezondheid, natuur en milieu, de onduidelijkheid in de wetgeving, het fenomeen nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid en nog even de positie van de gemeente Moerdijk.

Allereerst de risico's voor de volksgezondheid, natuur en milieu. Voor de Partij van de Arbeid zijn veiligheid, gezondheid, natuur en milieu uitermate belangrijk. Het is voor ons absoluut niet de vraag of deze verontreiniging van bodem en grondwater in Moerdijk moet worden opgeruimd. Als er risico's zijn voor de volksgezondheid moet er snel worden gehandeld. De snelheid van handelen is in het presidium van 22 augustus onder meer ingegeven door de risico's voor de volksgezondheid. Gek genoeg vind ik daarover in het statenvoorstel nu niet zoveel meer terug. Eigenlijk niets meer. Daarom hebben we deze week gevraagd wat die risico's voor de volksgezondheid op dit moment aantoonbaar zijn. Uit de antwoorden blijkt dat er geen aanwijzingen zijn dat er sprake is van gezondheidkundige risico's "als

gevolg van de aanwezige verontreiniging zolang het terrein is afgesloten en er dus geen direct contact optreedt". Het is dus de vraag of het daarmee op dit moment een spoedlocatie is. Ook over de risico's voor het milieu zijn er bij ons nog wat vragen. Is het bijvoorbeeld nodig met betrekking tot de risico's voor het milieu nu al dit soort ingrijpende maatregelen te nemen?

Dan kom ik tot de wetgeving. In de zomer hebben we vragen gesteld over de uitkomsten van de quick scan die staatssecretaris Atsma naar aanleiding van de ramp bij Chemie-Pack heeft laten uitvoeren naar de zogenaamde BRZO-bedrijven (BRZO = Besluit Risico's Zware Ongevallen). Er bleken drie Brabantse bedrijven in deze categorie te zijn waar het veiligheidsbeleid tekortschoot. Wij waren onder meer benieuwd naar de verantwoordelijkheid van de provincie voor deze bedrijven. De antwoorden hebben ons enigszins verbaasd. De meeste BRZO-bedrijven vallen omdat het bevoegde gezag van de gemeenten en de inspectie milieuhygiëne houdt toezicht op de kwaliteit van de vergunningverlening en -handhaving. De provincie heeft dus geen enkele bevoegdheid en diensgevolge dus ook geen verantwoordelijkheid. Uit het statenvoorstel dat we nu bespreken blijkt dat de provincie alleen als het echt fout gaat en de gemeente haar verantwoordelijkheid niet neemt, in dit geval dus de gemeente Moerdijk, op grond van artikel 30 van de wet bodemsanering bevoegd is direct maatregelen te nemen. Wat houdt die bevoegdheid dan in? Is er ook een formele verplichting tot handelen. We hebben daarover deze week ook vragen gesteld. Artikel 30 geeft aan dat GS in dit geval onverwijld noodzakelijke maatregelen moeten nemen. Dat hebben GS dus ook gedaan, maar is dit artikel dan vervolgens ook van toepassing op het voorstel dat er nu ligt? Is dit een keuze van Gedeputeerde Staten? In dat geval leidt het wel tot een kostbare operatie waarbij de rekening wordt gepresenteerd aan de Brabantse burger.

Dan het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid. We hebben daarover uitgebreid in onze fractie gediscussieerd. GS vinden dat de provincie in deze maatschappelijk verantwoordelijk moet zijn. Dat is wel een dure opvatting

die wij niet zomaar delen. Daarmee zeggen we wel wat anders dan andere fracties hier en daar. De kosten kunnen in dit geval oplopen tot wel €40 miljoen en misschien wel meer. Waar baseert het college zijn opvatting over die maatschappelijke verantwoordelijkheid op? Wat is volgens GS de rol van de provincie in dit soort situaties en waar is dat vastgelegd, in wetgeving of hebben we er een verordening voor? Hebben deze Staten daar ooit afspraken over gemaakt of is het meer een gevolg van uw interpretatie van de wetgeving? Hoe zit het dan met de maatschappelijke verantwoordelijkheid van andere overheden? Ik noem – we hebben het er al uitgebreid over gehad – de gemeenten, het waterschap, de Rijksoverheid vooral. Gooien de gemeenten en vooral de eigen overheid hun verantwoordelijkheid niet al te gemakkelijk over de schutting? Minister Opstelten was in het vroege voorjaar snel ter plaatse om te melden dat er sprake was van een ramp. Dan aankomen met een bedrag van ruim €8 mln. voor het waterschap en de gemeente Moerdijk! Of de provincie ooit nog iets zal terugkrijgen van wat zijn nu van plan is voor te schieten valt nog te bezien. Heeft Brabant daarmee niet te snel haar vingertje opgestoken? Wat zou er gebeurd zijn bij de gemeente Moerdijk en vooral weer bij de Rijksoverheid als Brabant, de provincie dus, minder snel haar maatschappelijke verantwoordelijkheid had genomen? Los daarvan, hoe zit het met de maatschappelijke verantwoordelijkheid ten opzichte van Brabantse burgers? Als we het risico lopen zoveel geld te moeten inzetten en dus ook kwijt te raken, wat we zeer waarschijnlijk voor een groot deel dus ook niet terug zullen krijgen, vragen we ons af welke maatschappelijke problemen we met dik €40 mln. in deze provincie kunnen oplossen. We zien genoeg voorbeelden in onze provincie waar we veel maatschappelijk rendement met zo'n bedrag kunnen realiseren. Maatschappelijke verantwoordelijkheid is een groot goed, ook volgens ons, maar dit zijn toch wel heel principiële vragen waarop we graag een antwoord zouden krijgen, niet alleen van het college maar wellicht ook onder elkaar. In dit verband hebben we ook nog vragen over de precedentwerking. Die wil het college voorkomen. Ik citeer: het kan en zal niet zo zijn dat in volgende

gevallen de provincie opnieuw in deze mate voorfinanciert. Wat bedoelt u met in volgende gevallen? Als zich volgende week zo'n situatie zich voordoet in Veldhoven of Steenberg, is de provincie dan niet meer maatschappelijk verantwoordelijk? Wie gaat dan die verantwoordelijkheid nemen? Wat bedoelt het college met in deze mate? Kan voorfinanciering van €10 mln. dan bijvoorbeeld weer wel? Wat ons betreft is het nog de vraag, of de provincie nu op deze wijze moet voorfinancieren.

In de vierde plaats de gemeente Moerdijk. De gemeente Moerdijk is na Chemie-Pack de eerst verantwoordelijke. Wij praten steeds over Chemie-Pack maar de gemeente is na Chemie-Pack wel degelijk de eerst verantwoordelijke. GS stellen dat de kosten van de bodemsanering de financiële armslag van de gemeente Moerdijk overstijgen. Het lijkt erop dat de gemeente Moerdijk geen enkel financieel risico wil nemen. Maar is die financiële armslag wel zo klein? We hebben deze week ook vragen gesteld over de financiële positie van de gemeente Moerdijk. Het lijkt erop dat er aanzienlijke reserves zijn. Daar hebben ze uiteraard al veel van geïnvesteerd. Is de bereidheid die de gemeente Moerdijk nu heeft daarom wel zo reëel, mede gelet op het feit dat men al die tijd ook de inkomsten van de bedrijventerreinen heeft gehad? Dat is alleen al aan OZB-inkomsten (OZB = Onroerend Zaakbelasting) ruim 4 miljoen euro. Als de draagkracht van de gemeente Moerdijk dan zo klein is, is het dan mogelijk iets te bedenken in de vorm van een lening aan de gemeente tegen eventueel aantrekkelijke voorwaarden? Het gaat mij er vooral even om wie verantwoordelijk is en hoe we die gemeente kunnen helpen om die verantwoordelijkheid op een fatsoenlijke manier te dragen. Want ook voor ons is solidariteit met deze kleine gemeente van groot belang.

Laat duidelijk zijn. Voor de PvdA staat niet ter discussie of de verontreiniging van bodem en water moet worden aangepakt als de volksgezondheid in het geding is. Maar dat valt dus wel mee. Ook wij hebben deze week nog eens gepraat met deskundigen. Wat bijvoorbeeld blijkt is dat er nog geen gezondheidskundige risico-inschatting van dit probleem is gemaakt.

De financiële gevolgen vallen echter niet mee. De forse rekening die de Brabantse burger daarvoor gepresenteerd krijgt, is aanzienlijk. De forse rekening voor de Brabantse burger en de wijze waarop de verantwoordelijkheid naar de provincie geschoven lijkt te worden, vooral ook door de Rijksoverheid, gaan wat ons betreft voorlopig nog even iets te ver.

Samenvattend en concluderend: wij hebben veel vragen over de risico's voor de volksgezondheid en het milieu, de onduidelijkheid in de wetgeving, de principiële vraag inzake het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheid en de positie van de gemeente Moerdijk. Wij wachten uw antwoorden af. Voorlopig is het voor ons dus echt geen uitgemaakte zaak dat wij ook met uw voorstel akkoord zullen gaan.

Afsluitend, wij moeten leren van de case Moerdijk. We moeten er vandaag volgens mij niet al te veel over zeggen, maar we moeten ons wel in de toekomst een aantal vragen stellen. Ook die zijn door andere fracties hier en daar al gesteld. Is een gemeente met een schaal als Moerdijk in staat bevoegd gezag te zijn van zo'n groot bovenregionaal industrieterrein, met zoveel bedrijven in een hoge risicocategorie? Biedt de vorming van regionale uitvoeringsdiensten voldoende garantie dat vergunningverlening en handhaving in de toekomst voldoende geborgd zullen zijn? Moeten we niet iets doen met een risicofonds voor dit soort risico's of iets dergelijks? Hoewel we calamiteiten nooit helemaal zullen kunnen uitsluiten, is de vraag of we als overheid wel genoeg doen om de veiligheid en de gezondheid van onze burgers zo goed mogelijk te waarborgen.

De *voorzitter*: Gefeliciteerd met uw maidenspeech.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Er is al veel gezegd en de PvdA heeft wel ongeveer al het gras voor mijn voeten weggemaaid. Ik zal het dus op een aantal punten kort houden.

Laat ik vooropstellen dat de milieukwaliteit en de gezondheid voor D66 heel belangrijk zijn, maar de financiële consequenties van het voorstel zijn niet te overzien. Het statenvoorstel leidt dan ook tot ontzettend veel vragen. Ik heb er een erg

ongemakkelijk gevoel bij en luisterend naar alle bijdragen vandaag denk ik regelmatig bij mij zelf, dat ik het niet meer snap. Hoe zit het nu in elkaar, wat zijn de feiten en als ik het niet meer begrijp, begrijpt de burger dan wel wat hier precies speelt.

Ik stip vier onderwerpen aan waar ik even nader op in wil gaan, te beginnen bij het besluit dat vandaag voorligt. Wat besluiten we nu eigenlijk? Kennis te nemen van en te verzoeken aan GS om een voorstel voor financiering een dekking in te dienen? Dat laatste lijkt mij een open deur. Wanneer kunnen wij als PS onze kaderstellende rol nemen? Wanneer mogen wij echt iets besluiten? Is het bij de begrotingsbehandeling voor PS nog echt mogelijk om nee te zeggen tegen deze voorfinanciering?

Dan de rol van de provincie hierin. De provincie is bevoegd, zo lezen we in de stukken, en de provincie wil haar maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen, maar is de provincie juridisch ook verantwoordelijk? tot welke precedentwerking leidt ons optreden en waarom neemt het Rijk hier zo'n beperkte rol in? Dat alles hangt ook direct samen met de financiële risico's.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): U vroeg of wij als Staten straks nog wel invloed hebben en of wij straks bij de begroting nog wel nee kunnen zeggen. Hebt u de stukken gelezen? Dan ziet u dat de overeenkomst waarover we het hebben, een ontbindende voorwaarde bevat en dat de provincie de overeenkomst tot 1 december 2011 eenzijdig kan opzeggen. Ik wil u alleen maar geruststellen. Wij bepalen echt wel hoe het met de centen moet gaan. Daar hebben GS in voorzien door deze bepaling in de overeenkomst op te nemen.

Mevrouw *Spierings* (D66): In dat geval concludeer ik dat wij vandaag eigenlijk helemaal niets besluiten en alleen maar kennis nemen en om een voorstel vragen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij nemen van een aantal zaken kennis en wij vragen alleen van GS om bij de begroting met een dekkingsvoorstel te komen. Dan kunt u nog altijd nee zeggen als u dat wilt. Dat staat ook in het voorstel.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik heb nog een vraag aan mevrouw Geeraedts. Waar moeten de mensen die de schade opruimen, hun rekening naartoe sturen?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): U stelt allemaal heel interessante vragen maar ik denk dat u er een deskundige voor moeten raadplegen. Het is niet aan mij om daar nu een oordeel over te geven. Ik geef alleen aan in reactie op mevrouw Spierings dat mevrouw Spierings het vandaag te nemen besluit verkeerd uitlegt. Ik geef alleen maar aan dat de Staten het budgetrecht hebben en dat GS daarmee rekening hebben gehouden en ook moeten houden omdat in de overeenkomst staat dat die voor 1 december eenzijdig kan worden opgezegd. Daar gaat het om. De financiële afwikkeling is een heel ander probleem dat we überhaupt nog moeten bekijken maar daar zitten we nu op dit moment even niet voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Het is een probleem voor ondernemers die nu niet weten waar ze hun geld moeten halen. Ik zou niet beginnen aan die werkzaamheden als ik niet weet wie de rekening gaat betalen en u vindt het geen probleem.

De *voorzitter*: Laten we even wachten wat u straks zelf nog te melden hebt en het antwoord van GS helpt misschien ook.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Het spreekt vanzelf dat ik de stukken hebben gelezen. De reacties van mevrouw Geeraedts bevestigen alleen maar mijn unheimische gevoel ten aanzien van wat we hier besluiten, dus veel te weinig vandaag. Ik was gebleven bij het risicoprofiel. Het is voor mij volstrekt onduidelijk. Hoe groot is de kans dat er nog een bedrag van Chemie-Pack terugkomt en hoe groot is dat bedrag dan ongeveer?

Dan de bijdrage van het Rijk. Er zijn procesafspraken gemaakt maar kunnen we nu werkelijk geld van het Rijk verwachten? Dat blijkt helemaal nergens uit. Hoe groot zou dat bedrag dan zijn?

Tot 1 december kunnen we nog onder de overeenkomst uit maar in de overeenkomst staat dat we niet meer onder de verplichtingen uit

kunnen die Moerdijk al aangaat tot 1 december. Voor welk bedrag gaat de gemeente Moerdijk tot 1 december aan verplichtingen aan?

De PvdA is er ruimschoots ingegaan op het OZB-bedrag dat de gemeente uit het bedrijventerrein krijgt. Wij vragen ons af of de gemeente dan niet een deel van dat bedrag zou kunnen betalen, misschien in de vorm van een lening.

Tenslotte mijn inhoudelijke punt. Het is mogelijk alle risico's van de bodemsanering bij de sanerende partijen neer te leggen, ofwel om die risico's af te kopen. Nu lezen we in het voorstel dat het onduidelijk is of die bodemsanering misschien veel duurder gaat worden dan het nu genoemde bedrag. Is erover nagedacht de risico's van die bodemsanering af te kopen, zodat we hier een eindbedrag voorgelegd krijgen in plaats van een bedrag met een marge van €5 miljoen en de aankondiging dat het nog hoger uit kan vallen. Over de manier van saneren staat in het stuk dat zoals het juridisch heet functiegericht saneren moeten worden. Wettelijk mag dat echter niet voor nieuwe verontreinigingen. Er staat hier dat er overeenstemming met het Rijk is bereikt, maar is die overeenstemming schriftelijk vastgelegd? Straks zitten er weer nieuwe personen van de kant van het Rijk aan tafel en die kunnen zich dan die afspraken niet herinneren. Dan moeten we alsnog volledig gaan saneren en er rijzen de kosten volledig de pan uit.

Ik ben erg benieuwd naar de antwoorden van GS en tot die tijd is het voor ons erg lastig over dit voorstel een standpunt in te nemen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Er is al ontzettend veel gezegd en daarom zal ik kort zijn; ik heb ook de minste spreektijd aangevraagd. De situatie is in de ogen van GroenLinks namelijk vrij helder. We weten allemaal dat de milieuschade en de financiële gevolgen van de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk enorm zijn. Mijn fractie stelt voorop dat Chemie-Pack verantwoordelijk is voor het ongedaan maken van de vervuiling. De vervuiler moet immers betalen; dat hebben we vandaag al vaker gehoord. Inmiddels is echter intussen wel duidelijk geworden dat de kans heel klein is dat Chemie-Pack zelf actie zal onder-



nemen. Nu het bedrijf failliet is gegaan is de gemeente Moerdijk verantwoordelijk en bevoegd gezag voor de bodemsanering. De kosten van de bodemsanering overstijgen de financiële armslag van de gemeente. Door een aantal fracties worden daar vraagtekens bij gezet maar ik denk dat we daar wel van kunnen uitgaan.

Om te voorkomen dat de verontreiniging verergert en de kosten van de bodemsanering daarmee verder oplopen hebben GS besloten onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en voorgesteld de kosten van de bodemsanering voor te financieren tot een bedrag van ruim €38 mln. Zo kan de gemeente Moerdijk haar taak oppakken en weten de mensen die de troep gaan opruimen waar ze de rekening naartoe moeten sturen.

GroenLinks ondersteunt dit initiatief. We doen het niet van harte maar we hebben heel weinig keus. Een vertraging in de opruiming van de troep moet koste wat het kost worden voorkomen. Ook van een juridisch steekspel tussen overheden wordt niemand wijzer. Uiteraard moet de provincie zich met alle beschikbare middelen en instrumenten maximaal blijven inzetten om het de kostenverhaal zoveel mogelijk bij Chemie-Pack en haar verzekeraars neer te leggen. Mocht dit onverhoopt niet lukken – en daarmee doe ik misschien iets waar we het in de toekomst nog over gaan hebben – rekenen wij erop dat wij niet de enige overheid zijn die haar verantwoordelijkheid neemt en dat ook het Rijk zal bijdragen in de kosten. Het is daarom goed te lezen dat de staatssecretaris van I&M bereid is een deel van die kosten van de bodemsanering op zich te nemen. Namens mijn fractie kan ik zeggen dat wij verwachten dat dit een zeer aanzienlijk deel is.

Voorzitter. Mijn fractie ziet bij de begrotingsbehandeling in november dan ook graag de besluitvorming over de voorfinanciering en het daarmee samenhangende dekkingsvoorstel verschijnen. Ik wil afsluiten met het college van GS te complimenteren met zijn kordate optreden.

De heer *Krol* (50PLUS): Voorzitter! Nogmaals dank voor het heldere stuk. Was de wetgeving rond de bodemsanering ook maar zo duidelijk,

maar dat is helaas niet het geval. Daarom heeft 50PLUS enkele vragen.

Waarom kiest de provincie voor dezelfde advocaat als het Rijk? We begrijpen dat die wordt betaald door het ministerie van veiligheid en justitie maar we vragen ons af of het wel verstandig is. De landsadvocaat heeft immers een belang dat, zeker in de toekomst, strijdig kan zijn met het belang van de provincie. Wat we ons ook afvragen is, waarom de provincie Zuid-Holland niet bij deze kwestie is betrokken. Water, ook grond en oppervlaktewater, stroomt van hoog naar laag. We weten allemaal dat het water naar de zee stroomt, ook vervuild water. Het verontreinigde water, zo vertellen enkele deskundigen ons, stroomt richting Zuid-Holland. In de notitie staat dat de verontreiniging in alle richtingen heeft plaatsgevonden dus ook in het 500 m verderop gelegen Zuid-Holland. Er zit een kleilaag van 3 meter onder en daaronder is nog geen verontreiniging aangetroffen. Het is dus volgens de deskundige die wij hebben geraadpleegd, aannemelijk dat een belangrijk deel van dat vervuilde water al na 500 m de provincie verlaat. De kosten voor de diverse overheidsorganen zijn op dit moment ingeschat op zo'n €110 per Brabants gezin – en dat kan nog meer worden – en dit alleen voor een sobere, stabiele eindsituatie. We betalen er heel erg veel voor. Er staat voorfinancieren, maar ik ben bang dat het toch betalen zal worden. Daarom zou ik willen weten of er meer offertes zijn, of ook elders in Europa is gevraagd wat de kosten zouden zijn als we de werkzaamheden Europees zouden aanbesteden. U constateert een groot hiaat in de wet en regelgeving over de verantwoordelijke overheidvraag bij grote verontreinigingen ten gevolge van incidenten bij bedrijven. Het kan toch niet zo zijn, zo schrijft u, dat de provincie nog eens met een dergelijk voorval wordt geconfronteerd. Het is dus ernstig en wat doet u? U schrijft een brief aan het kabinet met daarin letterlijk: de overweging om een adviescommissie in te stellen die met de nodige voorstellen zou kunnen komen. Dat lijkt 50PLUS erg zwak. U had de minister ook zwaarder onder druk kunnen zetten, al was het maar om ze in Den Haag echt wakker te schudden. Heeft u enig idee wanneer die te

overwegen commissie wordt ingesteld en wanneer die met voorstellen zal komen?

Tenslotte, in het ontwerpbesluit staat dat Moerdijk primair verantwoordelijk is en de provincie secundair. Is dat de mening van de landsadvocaat, is het Rijk volstrekt niet aansprakelijk? In zijn brief zegt minister Opstelten dat de provincie Brabant de kosten van de bodemsanering zal betalen. Er staat niet: moet betalen. Waarom betaalt het Rijk niet meer en waarom betaalt de provincie Zuid-Holland niet uit eenzelfde verantwoordelijkheid mee?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! De brand bij Chemie-Pack heeft grote gevolgen gehad voor mens en dier. De brand heeft duidelijk gemaakt dat in ons land, waar gedacht wordt dat alles goed is geregeld, het toch mogelijk is dat zo'n ramp kan ontstaan. Burgemeester Wim Denie van Moerdijk zei die avond: we hebben alles gedaan wat in onze macht lag. Je denkt dat je op alles berekend bent, maar je kunt zulke dingen niet voorkomen. Juist daar is onze wet op ingesteld: voorkomen. Door controles en handhaving moeten gemeenten voorkomen dat bedrijven er, zo gezegd, een potje van maken. Onze vraag aan de gedeputeerde is of er sinds de brand bij Chemie-Pack meer controles worden uitgevoerd en of die taak niet eigenlijk bij de provincie zou moeten liggen. Die bewuste avond van de brand zijn er in de lucht geen schadelijke stoffen gemeten. Op zich al een wonder. Maar nu weten we waar die schadelijke stoffen wel zijn gebleven, in water en in de grond. Dat moet zo vindt onze fractie, zo snel mogelijk worden opgeruimd, voordat het tot kwaad tot erger gaat en de kosten nog verder oplopen maar wel met zorg voor natuur en dieren en niet zoals in Brabant wel zou kunnen op zijn goeie koopst. Wat betekent dan in feite functiegericht saneren? Helaas zal Chemie-Pack de kosten van de schoonmaak niet betalen. Misschien zal de verzekering de schade vergoeden, als het bedrijf tenminste een verzekering had. Dat is dan ook een vraag aan de gedeputeerde. Tot welk bedrag is Chemie-Pack verzekerd? Dan weten we waaraan we toe zijn en hoeveel er voor de provincie nog te halen is.

Op 29 september 2009 is het besluit financiële zekerheid milieubeheer ingetrokken middels een motie gesteund door VVD, CDA, PVV, D66, ChristenUnie en SGP. Daardoor is het wettelijk niet meer mogelijk een verplichting tot financiële zekerheid op te nemen ter dekking van financiële aansprakelijkheid voor bodemschade. Het gevolg daarvan is dat het niet meer mogelijk is financiële risico's af te dekken die de overheid of een derde loopt wanneer een onderneming niet meer aan zijn milieuverplichtingen kan voldoen, zoals in dit geval bij een faillissement. De gedachte achter het intrekken van het besluit financiële zekerheid is dat minder regels zorgen voor minder kosten voor bedrijven en, zo staat er op de website van VROM, zo is €1 mln. per jaar bespaard. Een slechte investering zoals nu blijkt, met een schadepost van €72 mln. in het vizier, waar geen dekking voor is. Voor een herstel van de vorige toestand van het landelijk schadefonds zouden de fracties in de Tweede Kamer een wetsvoorstel moeten indienen. Nog afgezien van de vraag of het politieke klimaat er daarvoor is, kan dat nog een hele tijd duren en ondertussen blijven gemeenten financiële risico's lopen. Wanneer zij deze kosten niet kunnen opbrengen, wordt bij de provincie aangeklopt. De Partij voor de Dieren vindt het onwenselijk dat de provincie milieuschade voorfinanciert of financieel verlies lijdt door milieuschade, veroorzaakt door bedrijven. In dit geval kan het echter niet anders. Wij verzoeken de provincie verder een onderzoek te laten uitvoeren naar een vorm van financiële waarborging die toekomstige milieuschade door bedrijven kan opvangen en wij dienen daarvoor een motie in.

Verder verzoeken wij de provincie een provinciaal milieufonds op te richten waaraan Brabantse bedrijven naar risico-indexering afdragen, met als doel toekomstige milieuschade financieel op te kunnen vangen en eventueel de kosten die we nu maken terug te kunnen krijgen. Ook daarvoor dienen we een motie in.

Het kan niet de bedoeling zijn van deregulering dat de gemeenschap en de overheid op kosten worden gejaagd door schade die door bedrijven is veroorzaakt. Daarom willen wij alle fracties hier aanwezig vragen contact op te nemen met hun

Tweede Kamerfractie en te vragen de wet te herstellen. Tevens verzoeken wij het college van GS bij het Rijk aan te dringen op een reparatie van de wetgeving. Daarvoor dienen wij ook een motie in.

De Partij voor de Dieren is de verkiezingen ingegaan met de leuze: schoon water, schone lucht en schone grond. Wij vinden dat wij de verantwoordelijkheid hebben daaraan alles te doen.

De voorzitter: Door het lid Van der Wel worden de volgende moties ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*constaterende:*

- dat op 29 september 2009 het besluit 'Financiële zekerheid milieubeheer' is ingetrokken;
- dat het daardoor wettelijk niet meer mogelijk is om een verplichting tot financiële zekerheid op te nemen ter dekking van aansprakelijkheid voor bodemschade;
- dat het doel van deze verplichting was om financiële risico's af te dekken die de overheid of een derde loopt wanneer een onderneming niet meer aan haar milieuverplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door faillissement;
- dat bij de nazorg van het incident Moerdijk is gebleken dat er een hiaat in de wet- en regelgeving is ontstaan m.b.t. de verantwoordelijke overheidslaag bij grote verontreinigingen na incidenten bij bedrijven;

*overwegende:*

- dat door de brand bij Chemie-Pack te Moerdijk een aanzienlijke milieuverontreiniging is ontstaan en dat de ontstane schade niet of moeilijk verhaald kan worden;
- dat het onwenselijk is dat de provincie financieel verlies lijdt door milieuschade veroorzaakt door bedrijven,

*verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:*

- een provinciaal milieufonds op te richten waar Brabantse bedrijven naar risico-indexering aan afdragen, met als doel toekomstige milieuschade financieel op te kunnen vangen;
- een voorstel hiertoe aan Provinciale Staten te presenteren, en gaan over tot de orde van de dag."

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*constaterende:*

- dat op 29 september 2009 het besluit 'Financiële zekerheid milieubeheer' is ingetrokken;
- dat het daardoor wettelijk niet meer mogelijk is om een verplichting tot financiële zekerheid op te nemen ter dekking van aansprakelijkheid voor bodemschade;
- dat het doel van deze verplichting was om financiële risico's af te dekken die de overheid of een derde loopt wanneer een onderneming niet meer aan haar milieuverplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door faillissement;
- dat bij de nazorg van het incident Moerdijk is gebleken dat er een hiaat in de wet- en regelgeving is ontstaan m.b.t. de verantwoordelijke overheidslaag bij grote verontreinigingen na incidenten bij bedrijven;

*overwegende:*

- dat door de brand bij Chemie-Pack te Moerdijk een aanzienlijke milieuverontreiniging is ontstaan en dat de ontstane schade niet of moeilijk verhaald kan worden;
- dat het onwenselijk is dat de provincie financieel verlies lijdt door milieuschade veroorzaakt door bedrijven,

*verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:*

- onderzoek te laten uitvoeren naar een vorm van financiële waarborging die toekomstige milieuschade door bedrijven kan opvangen;
- een voorstel hiertoe aan Provinciale Staten te presenteren, en gaan over tot de orde van de dag."

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*constaterende:*

- dat op 29 september 2009 in het kader van de deregulering het besluit 'Financiële zekerheid milieubeheer' is ingetrokken;
- dat het daardoor wettelijk niet meer mogelijk is om een verplichting tot financiële zekerheid op te nemen ter dekking van aansprakelijkheid voor bodemschade;
- dat het doel van deze verplichting was om financiële risico's af te dekken die de overheid of een derde loopt wanneer een onderneming niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door faillissement;
- dat er in Brabant zeventig grote chemische bedrijven zijn die als risicovol worden geclassificeerd,

*overwegende:*

- dat bedrijven zelf verantwoordelijk zijn voor de door hen veroorzaakte schade aan milieu of bezittingen van

*derden;*

- *dat het onwenselijk is dat de provincie en de gemeenschap financieel verlies lijdt door milieuschade veroorzaakt door bedrijven;*
- *dat deregulering niet mag leiden tot het op kosten jagen van overheden en gemeenschap,*

*verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:*

- *bij de Rijksoverheid aan te dringen op reparatie van de wetgeving zodat schade veroorzaakt door bedrijven niet meer ten laste komt van de overheid en gemeenschap, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze moties maken onderwerp van beraadslaging uit en krijgen de nrs. M7, M8 en M9.

Ik kan mij voorstellen dat de gedeputeerden even tijd nodig hebben om zich op de beantwoording voor te bereiden. Er zijn veel vragen gesteld en moties ingediend. We kunnen dit combineren met de lunch en ik stel mij voor de vergadering over 25 minuten te hervatten, of zoveel eerder als mogelijk is. Ik laat de bel dan luiden. Ik wens u een smakelijke maaltijd toe.

*De vergadering wordt van 12.20 uur tot 12.45 uur geschorst.*

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer De Boer die samen met de heer Van Heugten zal antwoorden. Zij hebben gelet op het vertrek van de heer Iding, de collegialiteit opgebracht om ondanks het feit dat de portefeuillehouder sinds vandaag eigenlijk de heer Van den Hout is, de beantwoording voor hun rekening te nemen.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik zal de volgorde van de sprekers in acht nemen; dat is het meest overzichtelijk. Ik begin bij de VVD. Gevraagd is of er contact is geweest met de curator. Dat contact is er gisteren geweest. De terugkoppeling tot nu toe geeft het volgende aan. De verzekeraars hebben tot dit moment alle claims afgewezen. Onderzocht wordt of het tot de mogelijkheden behoort nu de bestuurders van Chemie-Pack aansprakelijk te stellen. Zoals al eerder door u is gemeld en door ons wordt onderschreven is de complexiteit erg groot. Er zijn

veel juridische haken en ogen en we proberen er in de juiste volgorde mee om te gaan.

De heer Van Heugten zal op de financiële aspecten van een aantal van uw vragen ingaan.

U hebt nog een vraag gesteld over het bevoegd gezag, de gemeente Moerdijk. De vraag is ook of het hele bedrijventerrein niet onder een ander bevoegd gezag moet worden gebracht en u vroeg naar de rol van het havenschap in dezen. Daar kan ik kort over zijn. Als het gaat om vergunningverlening handhaving en toezicht is het een specifieke rol van de overheid. Ik denk dat we dat niet moeten vermengen met de rol van een private partij waarin weliswaar twee overheden participeren, maar die toch juridisch een zelfstandige entiteit is. Ik denk ook dat de rollen van handhaving, toezicht en vergunningverlening specifiek bij rijksoverheid, gemeente en provinciale overheid thuishoren.

Uw vraag over de veiligheidsregio's kan ik kort beantwoorden. U weet ongetwijfeld dat die veiligheidsregio's sinds januari 2010 bij wet zijn ingesteld als publiekrechtelijke rechtspersonen. Dat betekent ook dat een veiligheidsregio juridisch aansprakelijk zou kunnen worden gesteld op het moment dat daartoe ook reden is. Zoals u weet zijn de participanten in de veiligheidsregio's de gemeenten. De provincie speelt daarin geen rol, behalve de commissaris die moet kijken of samenhang en samenwerking voldoende zijn gewaarborgd.

Op de vraag van mevrouw Kerkhof over de spoedlocatie kan ik antwoorden dat nog officieel moet worden vastgesteld of het een spoedlocatie is. Er lopen nog een aantal onderzoeken, maar het heeft er op het ogenblik alle schijn van dat gezien de aard en de omvang van de verontreiniging het een spoedlocatie kan zijn. Nogmaals echter, wil je het die titel geven dan zal het moeten worden onderbouwd met feiten die op het ogenblik nog in onderzoek zijn.

De communicatie was de hoofdlijn in een betoog van de heer Dol. Ik denk dat u met mij kunt constateren dat gezien de vele partijen die erbij betrokken zijn en gezien de complexiteit van de materie de communicatie uitermate ingewikkeld is. Uw opmerking over de vertrouwelijkheid is

terecht. Een excuus voor het feit dat toen de brief uitging het al op de website was te vinden past. Ook de procedure is niet conform artikel 55 verlopen.

De heer Leenders stelde in zijn maidenspeech dat het aan de ene kant wel interessant is dat er zoveel geld wordt uitgegeven maar dat het nog de vraag is of we niet te snel zijn geweest. Ik zou die vraag ook kunnen omdraaien. Stel nu dat we als overheden op onze handen waren gaan zitten, dan had ik de verantwoordelijkheid in het maatschappelijk debat niet willen nemen om tegen de burgers te zeggen dat we even niets doen, even alles rustig uitzoeken, elkaar juridisch goed de les lezen en beproeven of er wel verantwoordelijkheid ligt. Dat duurt te lang. Terecht is het dat daarover vanuit GroenLinks iets is gezegd. Die maatschappelijke verantwoordelijkheid is voor mij een reden te meer om dit in ieder geval als start aan te geven.

De heer *Leenders* (PvdA): Als u van mij heeft begrepen dat u wat ons betreft op uw handen had kunnen gaan zitten, dan hebt u mij toch wat verkeerd begrepen. Het is meer de richting waarin u bent gegaan. De vragen die wij daarover hebben gesteld mogen ook duidelijk hebben gemaakt welke overwegingen wij daarbij hebben gehad. Op uw handen zitten moet u vooral nooit doen. Ik heb het college ook gecompimenteerd met de voortvarendheid van handelen op zichzelf.

De heer *De Boer* (GS;VVD): De maatschappelijke kosten die ontstaan uit zo'n situatie waarvoor wij ons allen verantwoordelijk vinden, blijven voor het college recht overeind staan. Als we praten over artikel 13 van de wet bodembescherming en artikel 17 van de wet milieubeheer, dan geeft dat al de complexiteit aan op basis waarvan wij als college nadrukkelijk de mening hebben geventileerd dat hierop actie dient te worden ondernomen. Die voortvarendheid die wij met partijen hebben betracht om zo snel mogelijk de slurry – dat is de vervuilde bovenlaag van de grond – en het bluswater op te ruimen – ook het havenschap heeft hierbij nadrukkelijk zijn rol gespeeld tegen de daarvoor aan u bekende kosten – geven wat mij betreft het antwoord aan op uw

vraag. Wij zijn in ieder geval niet met u van mening dat wij een verkeerde, een te snelle of een niet adequate richting zouden hebben gekozen. De gezondheidsrisico's vallen niet mee. Er ligt een cocktail in de bodem waarbij kwik en koolwaterstoffen betrokken zijn. Daarom moet dat onderzoek plaatsvinden, maar de veiligheidsrisico's zijn in die zin beperkt dat het acute gevaar is verdwenen omdat men niet op het terrein kan komen. Gelet echter op het gevaar van vervuiling van het milieu en daarmee voor mens en dier bekijken we op dit moment, hoever de verspreiding is gekomen.

Ik kan in ieder geval wel richting 50PLUS zeggen dat Zuid-Holland in de eerste momenten toen er sprake was van fase 4 er nadrukkelijk bij is betrokken. Er is ook overleg geweest met GS van Zuid-Holland en met de betrokken gemeenten aan de noordzijde van het gebied. Fase 4 kon worden teruggebracht tot een fase die als beheersbaar kon worden beschouwd omdat er op dit moment geen sprake is van directe uitloop van verontreinigd grondwater door het Hollands Diep naar noordelijk gelegen delen van het land. Op het moment echter dat we gezamenlijk kijken naar het kostenverhaal zullen we daarover natuurlijk met de collega's van Zuid-Holland in contact treden.

De heer Leenders heeft over de toekomst nadrukkelijk een aantal vragen gesteld. Hoe gaan we nu in de toekomst om met dit soort van problemen en wat zouden we daarmee kunnen doen. Ik denk daarop op dit moment een kort antwoord te mogen geven. U hebt er bij de installatie van de burgemeester in Moerdijk kennis van kunnen nemen dat onze commissaris heeft opgeroepen een commissie van wijzen in te stellen om inzake een groot aantal zaken die waar het Moerdijk betreft de hele provincie regaderen, adviezen te geven. Het gaat met name om die door de heer Leenders bedoelde materie. We gaan die commissie installeren en ik ga er binnenkort met het college van Moerdijk over spreken om er richting aan te kunnen geven en de juiste vragen aan de commissie te kunnen meegeven.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! Ik wil graag nog even terugkomen op de maatregelen die zijn

genomen. De heer De Boer sprak over de slurry die is opgeruimd. Dat is bovengrondse sanering geweest. Dat kun je los zien van de ondergrondse sanering en we hebben het nu voor de toekomst over de ondergrondse sanering. Het is nieuw voor me toen u zei dat het verspreidingsgevaar op dit moment niet meer aanwezig is.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Dat wil ik wat nader duiden. Naar aanleiding van de vraag van 50PLUS over Zuid-Holland heb ik aangegeven dat we hebben geconstateerd met behulp van peilbuizen die diep in de grond zitten, dat een verdere verspreiding op dit moment in een zodanig tempo gaat dat we niet lang kunnen wachten, maar het is niet zo dat het vuil al via het Hollands Diep naar Zuid-Holland is getrokken.

De heer *Leenders* (PvdA): Zou het dan niet mogelijk zijn om te voorkomen dat zich een verdere verspreiding voordoet anders dan wat u net noemde, een type beheersmaatregelen te nemen waardoor er meer tijd is om over het financiële plaatje na te denken en te onderhandelen, vooral ook met de rijksoverheid.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Die vraag is terecht. Het is ook de reden waarom vervolgonderzoek plaatsvindt zodat we kunnen zien hoe de vervuiling zich verspreidt, of we meer tijd hebben en of we die beheersmaatregelen kunnen nemen. Het laat onverlet dat wij als college nog steeds van mening zijn, gezien de cocktail die in de grond zit en de gevaren voor het milieu, wij nadrukkelijk ernaar moeten streven zo snel mogelijk met die sanering te beginnen en die onderzoeken in hoog tempo af te ronden.

De heer *Leenders* (PvdA): U zegt dat nu wel allemaal maar aan de andere kant doet het RIVM (Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu) onderzoek naar die stoffen en daar is nog geen uitkomst van. Waar baseert u dan uw toch wel vrij vergaande uitspraak op waarop de vervolgmaatregelen zijn gebaseerd? U gaat vrij ver in uw uitspraken, maar feitelijk weet u het nog niet want het RIVM heeft nog geen uitkomst van zijn

onderzoek gegeven.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Er zijn op dit moment vele onderzoeken gaande. Wat nu aan resultaten voorligt is de reden waarom ik die uitspraak doe. Terecht zegt u dat het RIVM nog met een onderzoek bezig is en we hebben ook aan andere partijen die zeer gespecialiseerd zijn in dit soort cocktails en lastige milieuverontreinigingen, gevraagd nader onderzoek te doen om vervolgstappen te kunnen maken. Nogmaals, dat tempo moet gehandhaafd blijven.

De heer *Leenders* (PvdA): Ik kan u prima volgen maar het gaat ons erom dat we het hier hebben over een majeur bedrag dat we moeten uitgeven. We moeten er goed over nadenken of dat op dit moment al nodig is dan wel dat ons de ruimte kan worden geboden, op wat voor manier dan ook, het even uit te stellen en in de toekomst misschien toch andere besluiten te nemen, iets wat goedkoper is of iets waaraan meer overheden of partijen kunnen bijdragen. Daar gaat het ons om. Als we nu dit besluit nemen hebben we geen onderhandelingspositie meer ten opzichte van bijvoorbeeld de rijksoverheid.

De heer *De Boer* (GS;VVD): De onderhandelingspositie is er altijd. Ik heb het al gezegd en ik herhaal het graag, dat de onderzoeken moeten uitwijzen of dit bedrag dat nu is berekend op basis van de bekende feiten, uiteindelijk het bedrag moet worden en in hoeverre een mogelijke fasering kan plaatsvinden. Dat antwoord kan nu niet worden gegeven. De eerste berekeningen hebben dit bedrag opgeleverd waarover de Staten vandaag praten. Dat is de stap die we op dit moment in gedachten hebben en meer niet maar zeker ook niet minder.

Van de kant van D66 werd gevraagd of we de risico's niet kunnen afkopen bij de saneerder. Dat is niet mogelijk om de doodeenvoudige reden dat we nog niet precies weten wat we moeten saneren. Als je dat voldoende in beeld hebt en ook weet dat je het in één keer goed kunt aanpakken en niet over een paar jaar een volgend saneringsproces in werking moet stellen, denk ik dat het juist is met

elkaar eerst goed te bepalen wat er op te ruimen valt. Dan kun je met een saneerder aan de gang en het op de juiste wijze aanbesteden.

Het klopt zoals van de kant van 50PLUS werd gezegd, dat we dezelfde advocaat hebben als het Rijk. Van de kant van het ministerie werd van het begin af aan gezegd dat het gelet op de complexiteit van de materie goed zou zijn gezamenlijk op te lopen. Dat is efficiënt. Dit kantoor heeft grote deskundigheid en binnen dit kantoor is het door verschillende maatschappen uit elkaar gehaald. Dat kan en wil ik erover zeggen.

De heer *Krol* (50PLUS): Mijn bezorgdheid blijft dat in de toekomst een situatie kan ontstaan waarin de belangen van de provincie en het Rijk uiteen gaan lopen. Dan is het niet prettig dat we dezelfde advocaat op hetzelfde advocatenkantoor hebben. Daarom verzoek ik u het nog eens te heroverwegen.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Op het moment dat zich dat voordoet zal die heroverweging plaatsvinden.

Terecht vraagt u wanneer die commissie is ingesteld om daarmee de druk op de verschillende verantwoordelijkheden van overheden voor het voetlicht te brengen. Het is een rijkstaak om met die commissie aan de gang te gaan. De opdracht en de uitkomsten zijn dus nog niet bekend, maar het is terecht dat u het in uw bijdrage heeft aangegeven, terecht ook om richting het Rijk optimale druk uit te oefenen zodat er helderheid komt.

Dat brengt mij bij de Partij voor de Dieren. De heer *Van der Wel* vroeg naar de verantwoordelijkheden als het gaat om de verontreinigingen. Het is al eerder vermeld maar voor de volledigheid zeg ik dat toezicht en handhaving liggen bij de gemeenschappelijke BRZO-bedrijven. Dat is opgepakt door de regionale milieudienst waar de gemeenten eigenaar van zijn. Zij hebben het belang maar ook de verantwoordelijkheid om toezicht en handhaving op deze manier voor de BRZO-bedrijven in te kunnen vullen.

Dan zijn er nog drie moties ingediend door de Partij voor de Dieren. Motie M9 kan ik in het licht

van mijn opmerkingen richting 50PLUS overnemen.

Motie M7 ligt in het verlengde daarvan maar is natuurlijk hoewel sympathiek, eigenlijk alleen afdwingbaar met wettelijke maatregelen. Wij zijn niet de wetgevende partij.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): De heer *De Boer* neemt namens het college motie M9 over maar het verzoek aan het college in deze motie is bij de rijksoverheid aan te dringen op reparatie van de wetgeving. Dan wordt verwezen naar de constatering dat de Wet financiële zekerheid milieubeheer is ingetrokken. Ik verwacht niet dat de wet die twee jaar geleden is ingetrokken, nu weer zal worden ingevoerd omdat u het aan de minister vraagt. Is het niet veel verstandiger aan te dringen op regelgeving die hetzelfde doel dient maar buiten de oorspronkelijke regeling valt?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Na ampele overweging kunnen we met zo'n wijziging instemmen.

De *voorzitter*: De dictie is door mevrouw *Kerkhof* aangegeven. De heer *Heijmans* had hetzelfde idee. Motie M9 is in die zin gewijzigd dat het dictum thans luidt:

*"Om bij de rijksoverheid aan te dringen op regelgeving zodat schade veroorzaakt door bedrijven niet meer ten laste komt van de overheid en gemeenschap."*

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Dan is de motie op die manier staande de vergadering gewijzigd. Mijn uitspraak dat ik de motie namens het college wil overnemen blijft ook met deze wijziging recht overeind.

Hiermee is motie M7 mijns inziens overbodig.

Ook motie M8 is overbodig omdat datgene wat wordt gevraagd door de PvdD al is verwoord in de brief van het college.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Wat motie M8 betreft kan ik ermee instemmen maar inzake motie M7 vinden we het wel belangrijk gezegd te hebben dat zo'n milieufonds in principe ook op een andere wijze kan worden gevuld. Dat is eigenlijk verwoord

in motie 8. Het zou bijvoorbeeld uit de OZB van gemeentes betaald kunnen worden. Daarmee dragen ze er op een eigen manier aan bij en daarmee zeggen we de kosten te spreiden en het risico op die manier af te dekken. De OZB kan wel worden verhoogd met geldige redenen. Je zou dus een constructie kunnen bedenken waardoor uiteindelijk het fonds wordt gevuld en wij het geld dat we misschien kwijt raken, weer terugkrijgen. Dan heb je wel een directe relatie met de bedrijven.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Ik snap uw voorstel maar ik wil het blijven ontraden omdat de situatie die u beschrijft op zich wel sympathiek is maar in de werkelijkheid niet uitvoerbaar zal zijn. Tot zover mijn termijn.

De heer *Leenders* (PvdA): Ik neem aan dat de heer Van Heugten niet gaat praten over de maatschappelijke verantwoordelijkheid en daar bent u niet ingegaan. Wij hebben gevraagd wat de reden is dat de provincie vindt dat op dit moment onder dit thema die maatschappelijke verantwoordelijkheid moet worden genomen, in relatie ook tot allerlei andere zaken waarvoor we als provincie een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! De situatie was acuut. Er was sprake van een ramp. Als wij als GS die stap niet hadden gemaakt richting het Rijk, was het Rijk ook niet over de brug gekomen. Het is een afhankelijkheidssituatie waarin wij allen hebben gezegd ons verantwoordelijk te voelen. Ik heb het niet over getallen want het zou heel vervelend zijn getallen af te wegen tegen milieuwinst of milieuverlies. Dat vind ik een onevenwichtige balans als je dat zou doen. Waar het ons om gaat is dat wij ons betrokken voelen in dit geval om te voorkomen dat voor de burger, voor de dieren en voor het milieu in zijn totaliteit onacceptabele risico's zouden ontstaan op het moment dat wij nog eens gaan debatteren, hoe wij het beste het probleem kunnen oplossen. Die verantwoordelijkheid vinden wij richting samenleving van Brabant essentieel en dat is de

onderbouwing van dit verhaal.

De heer *Leenders* (PvdA): U zegt terecht dat de situatie acuut was. U vindt ons ook op allerlei manieren aan uw zijde wat de acute situatie betreft. De situatie is nu niet meer acuut. Het gaat ons vooral om de investeringen in de toekomst. Ik zou er nog de vraag aan toe willen voegen en misschien willen de collega's er in hun tweede termijn iets over zeggen, hoe u er tegenaan kijkt in relatie tot allerlei andere aspecten waarvoor we ook die maatschappelijke verantwoordelijkheid dragen en waarin we soms niet kunnen investeren.

De heer *De Boer* (GS;VVD): In deze situatie hebben wij gemeend het wel te moeten doen. U trekt het wel heel erg in het brede beleidsterrein van de provincie. Het is misschien een mooie discussie voor een ander moment, maar in het kader van het voorliggende voorstel vind ik het wel relevant maar nu niet te beantwoorden.

U noemt het nu niet meer spoedeisend, maar ik heb in mijn bijdrage richting mevrouw Kerkhof uitgesproken dat moet worden onderzocht of de wettelijke titel voor spoedeisendheid er wel ligt maar alle schijn ervan heeft dat het gezien aard en omvang van de vervuiling wij het als spoedeisend moeten beschouwen. Daarom hebben wij de verantwoordelijkheid willen nemen die rommel op te ruimen en het grondwater te reinigen op een aanvaardbare manier.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ik zal nog even doorgaan op de financiële kant van de uitvoerings- en financieringsovereenkomst met de gemeente Moerdijk. Het college heeft weliswaar vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid gehandeld, maar bij elkaar zittend hebben we ook een aantal malen geconstateerd dat het onverantwoord zou zijn om niet te handelen. Dat is ook de basis voor de financierings- en uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Moerdijk.

Toen geconstateerd werd dat via de wet milieubeheer Chemie-Pack aansprakelijk zou moeten worden gesteld voor het opruimen van alle milieuschade die was toegebracht omdat volgens die wet de gemeente het bevoegd gezag is die het



de veroorzaker betaalt principe toepast, moest, zo bleek, de gemeente Moerdijk het inmiddels failliete Chemie-Pack daarvoor laten opdraaien. De gemeente moest dus Chemie-Pack melden dat het verplicht was alles wat het heeft veroorzaakt, op te ruimen en als het dat niet voor een bepaalde datum zou doen, de gemeente het voor zijn rekening zou aanpakken. Op het moment dat de gemeente deze last uitbrengt en Chemie-Pack het niet doet, ligt er een rekening van €38,2 mln. bij de gemeente Moerdijk. De gemeente Moerdijk heeft laten weten dat simpelweg niet te kunnen betalen. Haar reserves en voorzieningen reiken niet zover dat zij €38,2 mln. kan betalen. De gemeente moet dus een last uitvaardigen om de rommel op te ruimen, in die last staat dat als het bedrijf het niet doet, de gemeente het voor zijn rekening zal doen en omdat zoals we allemaal weten, je van een kale kip niets kan plukken, komt de rekening bij de gemeente Moerdijk te liggen. Daarop dreigde een impasse te ontstaan, waardoor als geen actie werd ondernomen, het juridisch verhaal op Chemie-Pack sterk wordt afgezwakt en dagelijks kosten moeten worden gemaakt om ervoor te zorgen dat de verontreiniging in de bodem door regen en uitspoeling niet verder zal gaan en niet meer milieu- en gezondheidsrisico's zal gaan opleveren. Staande voor dat dilemma hebben wij aangegeven dat als we lang met het Rijk gaan onderhandelen en ondertussen de situatie laten zoals die is zonder dat actie wordt ondernomen, niets wordt opgeruimd en geen maatregelen worden genomen, het verhaalsrecht wordt verzwakt. Er moest een methode worden gevonden om adequate acties te ondernemen om de bovengrondse slurry enz. op te ruimen en een saneringsplan te maken en ook dat verhaalsrecht maximaal te handhaven. Daarom is deze overeenkomst met de gemeente Moerdijk gesloten. Wij financieren voor zodat de gemeente die last kan uitvaardigen, het bedrijf maximaal aansprakelijk kan worden gesteld en als het bedrijf het niet doet, de gemeente aan de slag kan en ook wettelijk moet doordat de provincie de middelen hiervoor voorfinanciert.

Er is nog gezegd dat we begin dit jaar toch hebben besloten €900.000 uit de post onvoorzien te

gebruiken. Dat klopt. Op 18 januari heeft het college besloten ten behoeve van een acuut ingrijpen voor werkzaamheden die op dat moment noodzakelijk waren, dat geld ter beschikking te stellen. Er is overigens door de gemeente Moerdijk geen gebruik van gemaakt. Er is dus geen kostenpost voor de provincie door ontstaan. Wel hebben wij uiteraard tot dusverre ook kosten gemaakt omdat wij hebben bijgedragen in het laten uitvoeren van bodemonderzoeken, het steunen van communicatie en een aantal andere zaken. De kosten daarvan bedragen tot op dit moment een €50.000. Die hebben wij uit de post onvoorzien betaald en die zullen we in de projectkosten die bij het verhaalsrecht meespelen, opnemen.

Geraagd is naar de apparaatskosten van de provincie in de overeenkomst met de gemeente Moerdijk. Wij kiezen ervoor dat de gemeente Moerdijk zoveel mogelijk onze opdrachtgever wordt voor een aantal zaken. Voor het overige zullen onze apparaatskosten worden opgenomen in de verhaalskosten van deze overeenkomst. Het is een belangrijk punt van aandacht, zoals door de CDA-fractie is opgemerkt.

De kwestie van de rijksbijdrage in de bodemsanering is, zoals gedeputeerde De Boer al aangaf, vrij ingewikkeld. Er is een convenant over bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties tussen IPO (Interprovinciaal Overleg), VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) en het Rijk uit 2009. Daarin hebben we met elkaar afgesproken, hoe we in onvoorziene gevallen bij spoedlocaties te werk gaan. Het houdt in dat wordt gekeken, hoe groot de onvoorziene omstandigheid is, hoe groot de kostenposten zijn die daaruit voortvloeien, wat het spoedeisende karakter ervan is. Vervolgens zullen vanuit het knelpuntenbudget van het Rijk middelen moeten worden gevonden als bijdrage bij de oplossing. Daarover zijn we nu in gesprek. Het Rijk heeft wel gezegd dat, nu een indicatie van €38,2 mln. is gegeven, het wel begrijpt dat bodemsanering marges kent omdat het niet allemaal precies in kaart is te brengen, maar dat het voordat het ja zegt wel eerst nadrukkelijk wil nagaan of een goedkopere saneringsvariant mogelijk is, want het Rijk is met

een bezuinigingsopgave van €18 mld. erg zuinig op elke euro die het wil uitkeren. Het wil daarom eerst met ons de tijd ervoor nemen om heel precies de exacte bodemomstandigheden en de saneringsvarianten te kunnen bekijken. De gesprekken daarover lopen tot 1 november door.

Door de PVV-fractie is opgemerkt dat in een van de stukken die ook in het presidium zijn besproken, €40 mln. aan beleidsmiddelen staan vermeld en dat er tussen haakjes achter staat: Chemie-Pack. Wij hebben toen al aangegeven dat het bedrag puur ter indicatie stond vermeld. Het was een ongelukkig voorbeeld en wij hebben onze excuses ervoor aangeboden en het is ook uit de stukken verwijderd.

Vanuit de fractie van de SP maar ook vanuit andere fracties is gesproken over de relatie tussen de provincie en het waterschap. Door het CDA werd gevraagd of we werkelijk bij de minister aan tafel hebben verteld dat het waterschap zou bijdragen in de kosten. Wij hebben in een van de eerste gesprekken met het Rijk, toen we wel al een indicatieve kostenraming hadden gemaakt maar nog niet zover waren gegaan dat we alle posities van de gemeente Moerdijk, het waterschap, het havenschap, de reserveposities en het eigen vermogen al in beeld hadden, een keer uitgesproken dat wij vinden dat we gezamenlijk moeten zorgen voor een oplossing. Daarbij heeft het Rijk een aantal lijnen gepresenteerd. In principe volgen we de wettelijke lijn: wie gaat waarover en wie is waartoe wettelijk verplicht. Het tweede was dat er geen dag verloren mag gaan aan gesteggel terwijl de milieuschade en de gezondheidsrisico's oplopen. Het Rijk stelde als voorwaarde dat wij in deze regio niet gewoon zouden gaan zitten afwachten en met vragende ogen naar Den Haag zouden zitten kijken net zolang totdat daar een geldbuidel vandaan zou komen. Er mocht geen belemmering zijn voor noodzakelijke acties. Vervolgens is door het Rijk ook aangegeven dat het met ons wil bekijken om zoveel mogelijk bijdragen vanuit de diverse overheden die resten na het maximale kostenverhaal zodanig met elkaar te dragen dat er zo min mogelijk van lastenverhoging van de burgers sprake is. Op die manier heeft het Rijk ook

gekeken naar de reservepositie en de inkomsten en uitgaven van de gemeente Moerdijk. Op die manier hebben wij met het Rijk ook gekeken naar de inkomens- en uitgavenpositie en het eigen vermogen van het waterschap. Er is dus geen sprake van dat de provincie zou hebben toegezegd dat wij wel het waterschap zouden bijspringen.

Er ligt nu een brief van het waterschap waarin het schrijft dat het gelet op zijn vermogenspositie geen ruimte ziet anders dan via een lastenverhoging van de waterschapslasten deze kosten op de burgers te verhalen. Wij hebben ook in het Statenvoorstel geschreven dat wij geen aanleiding hebben te denken dat het waterschap via een lastenverhoging deze kosten zou moeten verhalen. Naar ons idee is er ook ruimte binnen de vermogenspositie van het waterschap om dit op een andere manier te dragen. Wij zullen vanuit onze toezichhoudende rol erop letten dat de vermogenspositie van het waterschap niet onder de maat komt.

De heer *Dol* (PVV): Ik wil nog even terugkomen op uw verhaal over Moerdijk en de voorfinanciering. U zei dat de provincie gaat voorfinancieren voor Moerdijk. Wij hebben ook gezegd dat we in december het bedrag gaan bepalen dat we ervoor beschikbaar willen stellen. Moerdijk gaat misschien al een aanbesteding doen. Mijn eerste vraag is of dat een Europese aanbesteding is dan wel dat we het geld in eigen land en eigen provincie kunnen houden. Mijn tweede vraag is natuurlijk dat stel dat Moerdijk die aanbesteding gaat doen voor een bedrag van €30, €35 of €40 miljoen – ik weet niet hoeveel – wij in december niets meer hebben om over te stemmen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ook hierbij gelden dezelfde dilemma's en risicoafwegingen. Elke dag dat we langer wachten met het nemen van maatregelen om te beginnen met de sanering, lopen de kosten om verdere verontreiniging van grondwater door uitspoeling en uitloging te voorkomen op. De gemeente Moerdijk mag zich dus niet inhouden en moet nu voortvarend de zaak in gang zetten. Tot uw geruststelling kan ik wel zeggen dat niet in één keer voor een bedrag van €38 mln. zal worden aanbesteed. De sanering is

erg complex en valt in diverse delen uit elkaar. Een aantal zaken moet vroegtijdelijk en in een bepaalde volgorde worden afgewerkt. Wij zitten er zelf bij. U hebt in de stukken kunnen lezen dat er een routeplanning is gemaakt voor de hele sanering. Die valt dus in een aantal onderdelen uiteen. Dat betekent dat totdat wij op 1 december de overeenkomst eenzijdig kunnen ontbinden, wij verplicht zijn de gemaakte kosten te blijven voorfinancieren. Ook hiervoor geldt dat het niet de vraag is waar onze maatschappelijke verantwoordelijkheid begint maar dat we ook moeten bepalen of het niet onverantwoord is te stoppen.

De heer *Dol* (PVV): Ik ben het volledig eens met de maatschappelijke verantwoordelijkheid die wij hier moeten nemen. De vraag is natuurlijk ook of wij niet nu moeten afspreken tot welk bedrag we willen gaan voordat we 1 december een beslissing nemen. Als we nu bijvoorbeeld €5 miljoen afspreken tot aan 1 december, hebben we nog een mooie ruimte om verder te kijken. Nu is er echter in principe carte blanche gegeven tot 1 december en daar heb ik problemen mee.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het is een overeenkomst tussen twee partijen. U kunt het vanuit de Staten hier wel zo vinden, wij hebben als GS met het college van de gemeente Moerdijk als verantwoordelijke dagelijkse bestuurders moeten afspreken dat een bepaald proces in gang wordt gezet, daarbij beseffend dat wij niet het budgetrecht van de Staten kunnen negeren want de Staten gaan uiteindelijk over de terbeschikkingstelling van de middelen, maar dat het dilemma is dat er wel wordt gewerkt en kosten worden gemaakt. Ik kan u geen bedrag noemen dat ergens op is gestoeld. Als morgen uit onderzoeken van saneringswaarden of gezondheidsrisico's blijkt dat er toch een acuut probleem is, dan lijkt het mij maatschappelijk moeilijk te verkopen dat doordat wij een financiële grens hebben gesteld, er plotseling een risicovolle situatie ontstaat.

De heer *Dol* (PVV): Ik hoop dat in dat geval GS in ieder geval in het presidium contact opnemen met

de Staten om duidelijk te maken hoe de stand van zaken op dat moment is veranderd.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Wij kunnen u regelmatig op de hoogte houden, ook via de commissievergaderingen, van de voortgang in de sanering. Dat is wat ons betreft een kwestie van informatieverstrekking.

De heer *Heijmans* (SP): De gedeputeerde was bezig met een betoog over het waterschap. Zelfs u bent niet aan het onmogelijke gehouden. Ik vraag u ook absoluut geen garantie, maar mag ik uit uw beantwoording van de vraag die VVD, CDA en andere fracties hebben gesteld over tariefverhoging bij het waterschap, begrijpen dat u zich ervoor zult inzetten om te voorkomen dat die beperkte groep burgers in Brabant met extra tariefsverhogingen te maken krijgt? Ik vraag u dus geen garantie maar mag ik het zo uitleggen dat u zich daarvoor gaat inspannen?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Als u die inspanning niet vertaalt naar een financiële inspanning want het waterschap heeft natuurlijk in zijn achterhoofd dat als wij de kosten betalen zij dat niet hoeven te doen. Ik begrijp dat u dat ook niet bedoelt. Wij zullen vanuit onze rol een uitermate zwaar moreel beroep doen op het waterschap Brabantse Delta om de kosten die door deze ramp zijn veroorzaakt, niet via een tariefverhoging door te berekenen maar gebruik te maken van de mogelijke reserves die voor tariefregalisatie zijn opgebouwd.

Ik meen hiermee de financiële vragen te hebben beantwoord.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik heb nog een korte vraag. Krijgen PS inzage in de offertes die worden aangevraagd?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Nee, om een aantal redenen niet. Ten eerste, het is de gemeente Moerdijk die opdrachtgeefster is voor het laten uitvoeren van nadere onderzoeken en van de eerste werkzaamheden voor het opruimen, afgraven enz. De rekening wordt betaald door de

opdrachtgever en dat is in dit geval de gemeente Moerdijk. Wij zijn slechts even de bank van de gemeente Moerdijk. In dit geval maken wij het financieel mogelijk dat de gemeente Moerdijk de last die zij aan het bedrijf heeft opgelegd, kan uitvoeren. Ik denk niet dat het aan de Staten van Noord-Brabant is om zich in die uitvoering een positie te creëren op grond waarvan zij alle offertes kan inzien. Dat lijkt mij een bijzonder moeilijke situatie.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Zijn er dan bij de sanering criteria gesteld om bij voorbeeld ook het dierenwelzijn in de gaten te houden en het niet met de botte bijl te laten gebeuren?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Het criterium dat ook in het overleg met het Rijk is afgesproken is dat wij zover met de sanering teruggaan als per se noodzakelijk is. De sanering gaat zover dat wat in de bodem achter kan blijven, geen onverantwoorde schade toebrengt aan grondwater, bodem, dierenleven en menselijk leven. De zorg van het Rijk was dat wij veel te veel zouden saneren tegen veel te hoge kosten en daardoor een veel te hoge rijksbijdrage zouden vragen. Het saneren geschiedt zodanig functiegericht dat het verantwoord is, maar daarom is het ook zo moeilijk. Er is namelijk een cocktail van stoffen aangetroffen waarvan we de terugsaneringswaarden niet kennen, zodat moeilijk is vast te stellen welke terugsaneringswaarde verantwoord is. Er zijn daarom veel aanvullende onderzoeken nodig om uiteindelijk in de loop van de sanering een verantwoord besluit te kunnen nemen.

Dank u wel, voorzitter.

Mevrouw *Spierings* (D66): Ik heb nog geen antwoord gehad op mijn vraag over dat functiegericht saneren. Dat mag strikt genomen niet bij een situatie van nieuwe verontreiniging. U geeft aan dat er overeenstemming over is met het Rijk, maar ligt dat werkelijk zwart op wit vast, welk risico lopen we hier nog mee?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): In het overleg met het Rijk dat tot 1 november plaatsvindt zal alles

wat in het kader van de sanering uiteindelijk gebeurt, zwart op wit met het Rijk worden vastgelegd, inclusief hun bijdrage. Ook een mondelinge bijdrage van een minister zal voor ons geen waarde hebben. 1 november ronden we de gesprekken af en dan komt zwart op wit te staan wat wij precies met het Rijk hebben afgesproken. Daar valt ook de goedkeuring van de gebruikte saneringsvarianten onder.

Mevrouw *Spierings* (D66): Ik heb u ook niet horen ingaan op het OZB-bedrag dat de gemeente Moerdijk vanuit het bedrijventerrein krijgt en de mogelijkheid die dat biedt de voorfinanciering om te zetten in een lening aan de gemeente Moerdijk, waar de heer Leenders een voorstel voor deed.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Er is lang met de gemeente Moerdijk gesproken en er zijn allerlei varianten bekeken. Voor de gemeente Moerdijk was het ook dan geen adequate oplossing want zij zegt dat als zij een last moet uitbrengen en vervolgens een rekening krijgt die zij niet kan financieren maar die zij ook niet over een paar jaar kan terugbetalen na een lening, zij dit niet kan doen. Daarmee was er weer een impasse ontstaan. Wij hebben gezegd dat we niet nog heel lang kunnen blijven praten over een lening, wel rente, geen rente, risico van niet terugbetaling enz. Wij hebben uiteindelijk voor deze route gekozen, ook om daarmee het maximale verhaalsrecht recht te doen.

De voorzitter: Mag ik u gelet op de tijd vragen in tweede termijn zo kort en krachtig mogelijk te reageren?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik wil nog zeggen dat ik zeer blij ben met de manier waarop het college de vragen heeft beantwoord en met de uitleg die gedeputeerde Van Heugten heeft gegeven over de maatschappelijke verantwoordelijkheid. Over dat begrip kun je eindeloos discussiëren maar ik denk dat hij niet helderder uiteen had kunnen zetten, waarom de provincie hier die maatschappelijke verantwoordelijkheid moet nemen.

Voor het overige zijn onze vragen allemaal beantwoord.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik stond even te overleggen met D66 en ik had ook nog naar de heer Leenders toe willen gaan, want van één aspect van deze hele kwestie krijgen we een onvoldoende scherp beeld. In de financierings-overeenkomst staat dat u voorfinanciert voor €38,2 mln. en dat als er meerkosten zijn, u er nog €5 miljoen bij doet, maar er staat ook dat als u niet de kosten kunt verhalen, u het volledige bedrag voor uw rekening neemt. Ik heb er geen voldoende duidelijk beeld van gekregen dat in de gesprekken met de minister er voldoende is gekeken naar de reservepositie van de gemeente Moerdijk. Is die gezien de OZB-opbrengst wellicht niet nu gezien de kosten die ze in de hele affaire al hebben gehad, maar op enige termijn in staat een bijdrage eraan te leveren? Misschien kunt u ons daar nog wat zicht op verschaffen.

De heer *Dol* (PVV): De PVV-fractie heeft geen behoefte aan een tweede termijn.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik kan heel kort zijn. Ik begin met een welgemeend compliment aan de gedeputeerden De Boer en Van Heugten voor het feit dat zij op zo korte termijn het dossier hebben overgenomen en zo adequaat hebben geantwoord.

Ik ben ook erg tevreden met de toezegging die de gedeputeerde heeft gedaan, om een moreel beroep te doen op het waterschap om niet voor een beperkte groep burgers in Brabant de lasten te verhogen. Ik ben ook van mening dat het een verstandige actie van het college is om motie M9 over te nemen. Daarin is sprake van reparatie van wetgeving. De fractie van de SP in de Tweede Kamer vond het indertijd erg verdrietig dat die wet werd ingetrokken. Natuurlijk moeten wij nu niet gaan vragen diezelfde wet weer in te gaan voeren. Dat zou niet erg handig zijn. Zoals het nu is omschreven, namelijk zorgen dat er een regeling komt, maakt dat wij beide andere moties van de PvdD overbodig vinden.

De heer *Leenders* (PvdA): Voorzitter! In de pauze hebben we het er ook nog even over gehad, waar we nu mee bezig zijn vandaag, welk besluit we gaan nemen. Volgens ons verzoeken wij u vandaag een voorstel te maken voor 9 november. Wij hebben vandaag de kaders gesteld, ofwel alles wat wij vandaag hebben gezegd zijn elementen die je als kaders zou kunnen zien. Ik hoop dat het college de opmerkingen die vandaag zijn gemaakt en die hier en daar kritisch van toon waren, zal meenemen in zijn uiteindelijke voorstel.

Ik hecht eraan nog even duidelijk te stellen dat veiligheid en gezondheid voor ons hartstikke belangrijk zijn en dat er van ons uit geen twijfel over mag bestaan dat wat het college heeft gedaan en nog wil doen, zal moeten als dat in het geding is. Er is ook geen sprake van dat wij geen vertrouwen zouden hebben in wat het college tot nu toe heeft gedaan. Wij behoren hier heel kritisch te zijn en we hebben dat hier ook geprobeerd. We hebben ook geprobeerd het u niet al te gemakkelijk te maken. We merkten wel dat u wat geprikkeld was, mijnheer De Boer. Maar wij allemaal moeten het aan de burger kunnen uitleggen. Dat vind ik nog wel lastig, ook na deze vergadering, alhoewel ik heel veel meer heb gehoord dan ik al wist.

Ik wil nog een suggestie doen om ons als Statenleden tussen nu en 9 november in de gelegenheid te stellen gebruik te kunnen maken van de deskundigen die u raadpleegt. Wellicht dat we in de vorm van een bijeenkomst met wat deskundigen kunnen praten om ons mee te nemen in dat proces want wij moeten uiteindelijk die afweging maken en het besluit nemen op 9 november.

Ten slotte die maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daar ben ik toch niet helemaal uit en dat zal u niet verbazen. Ik merk ook dat de geachte collegae daar tot nu toe een beetje omheen lopen, want het is een ontzettend moeilijke vraag om te beantwoorden. Ik ben overigens wel blij met wat collega Smeulders zei over maatschappelijke verantwoordelijkheid. Hij gaat er vast straks nog iets over zeggen. Ik ga ervan uit dat wij zullen herinneren aan deze case op het moment dat nog eens vaker dit soort dingen aan de orde zijn.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik heb nog een paar punten die mij niet helemaal lekker zitten. Het belangrijkste voor dit moment zijn de financiële risico's die we lopen tot 1 december. Het is volstrekt onduidelijk voor welk bedrag de gemeente Moerdijk verplichtingen kan aangaan. Ik heb er begrip voor dat we nu moeten ingrijpen, dat we het niet moeten laten lopen en niet op onze handen moeten gaan zitten, maar we hebben er geen idee van over welke bedragen we het hebben tot 1 december. Dat zit me echt helemaal niet lekker.

Ik hoorde de gedeputeerde zeggen dat het nu nog te vroeg is om te weten of we die risico's kunnen afkopen omdat er nog teveel onduidelijk is over de verontreiniging. Daarmee constateer ik ook dat het nu eigenlijk onmogelijk is de kosten van de bodemsanering al te ramen. Ik vraag mij daarom ook af hoe groot de risico's zijn met dat bedrag van €38,2 mln.

Voor de behandeling in de Staten op 9 november zou ik dan ook graag antwoorden zien op dit soort vragen en ook op vragen die al eerder zijn gesteld zoals: wat is het gevaar voor het milieu, wat is het gevaar voor de volksgezondheid, is het echt een spoedlocatie, wat gaat het kosten en is het niet mogelijk een regeling met de gemeente Moerdijk te treffen voor gehele of gedeeltelijke terugbetaling, niet als excuus om nu een ruzie te gaan maken en op de handen te gaan zitten maar wel als een oplossing om de kosten daar neer te leggen waar ze in eerste instantie thuishoren.

De heer *Krol* (50PLUS): Voorzitter! Ook van mijn kant complimenten voor de beantwoording. Ik stel vast dat u kort na de ramp goed contact heeft gehad met de provincie Zuid-Holland en dat u heeft toegezegd dat weer te zullen doen als de vervuiling ook daar van invloed kan zijn. U zult hebben gezien als u er geweest bent dat het bedrijf praktisch grenst aan het Hollands Diep en dat is gemeenschappelijk grondgebied van de provincies Brabant en Zuid-Holland. Om nu maar te voorkomen dat de collega's in Zuid-Holland straks worden geconfronteerd met iets waarmee ze geen rekening hebben gehouden zou ik u toch willen verzoeken ook nu al contact op te nemen met

Zuid-Holland. U hebt van iedereen gehoord dat we ook graag zien dat u meer druk uitoefent op het Rijk. Ik zou nog heel graag uitleg willen hebben van dat zinnetje in de brief van minister Opstelten die schrijft dat Noord-Brabant zal betalen en bewust niet kiest voor moet betalen.

We hadden een gezamenlijke motie in voorbereiding inzake de landsadvocaat. U zei toen dat u er wel degelijk rekening mee zal houden op het moment dat er tegenstrijdige belangen ontstaan. 50PLUS is er nog niet zo zeker van dat dit in de toekomst het geval is. Volgens ons is het nu al dikwijls het geval, maar wij zullen u daarin nadrukkelijk volgen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Samengevat, het is duidelijk dat we nu geen tijd meer hebben om eindeloos te onderhandelen. We moeten nu handelen maar we moeten ook vooruit kijken. Zonder goede wetgeving is het principe 'de vervuiler betaalt' een loos begrip. Uiteindelijk betaalt de burger. Wie het ook is, de West-Brabantse burger, de Brabantse burger of de Nederlandse burger, dat maakt niet uit. Ik ben blij dat Gedeputeerde Staten motie M9 hebben overgenomen en bij dezen trekken wij haar dan ook in. Wel vragen wij of wij dan ook van Gedeputeerde Staten kunnen horen wat er bij het Rijk is bereikt.

De risico's van bodemvervuiling ten gevolge van rampen zoals bij Moerdijk moeten wel worden afgedekt. Ons inziens is de oprichting van een provinciaal milieu fonds een goede en duidelijke tussenstap om bedrijven met een verhoogd milieurisico aan dat fonds te laten meebetalen en daarom zouden we dat ook volgens de moties moeten onderzoeken. Daarom houd ik die moties in stand.

De *voorzitter*: In verband met de tijd vraag ik de gedeputeerde zo kort en krachtig mogelijk te zijn.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! De eerste vraag die mevrouw Kerkhof stelde was of als we de bodemfinanciering helemaal hebben voor-gefinancierd en dat in het ongelukkigste geval geen verhaalrecht meer mogelijk is en er een fors

bedrag overblijft, wij ooit nog richting Moerdijk ons verhaal kunnen opbouwen. Dat blijft onverlet. Wij zullen zeker als wij er aanleiding toe vinden in welk onderzoek en op welke grond dan ook dat er mogelijkheden zijn om restbijdragen bij de gemeente Moerdijk te verhalen, die verhaalsactie in gang zetten. Bij de risico en bestemmings-reserves van de gemeente Moerdijk heeft de waarnemend burgemeester van Moerdijk destijds al bij de minister aangegeven dat we wel moeten leren uit deze ramp en dat dit voor de gemeente Moerdijk betekent dat om het veiligheidsniveau adequaat te verbeteren er forse investeringen in Moerdijk zullen moeten worden gedaan. Denk aan een blusboot en denk aan andere extra voorzieningen. Ik ga ervan uit dat onze commissaris dit ook zal opnemen en dat ook de minister van veiligheid en justitie dat spoor dat in de gemeente Moerdijk zal moeten worden gevolgd namelijk adequaat uitrusten voor een veiligheids-niveau dat we belangrijk vinden, zal volgen en dat nooit de financiële positie hen ervan weerhoudt die noodzakelijk investeringen die voor ons allemaal en voor het milieu belangrijk zijn, te doen. Dat is misschien een extra punt van aandacht dat in de nasleep naar voren is gekomen.

Wat betreft de financiële risico's tot 1 december, de datum tot waar we eenzijdig nog kunnen opzeggen, heb ik al aangegeven dat we er op dit moment nog onvoldoende zicht op hebben. Gevraagd is of dat bedrag van €38,2 mln. een slag in de lucht is dan wel op voldoende feiten en zekerheden is gebaseerd. Inmiddels zijn via twee onafhankelijke lijnen van bureaus een inschatting gemaakt op basis van het voorhanden zijnde gegevens en metingen langs welke weg en op welke manier en tot welk bedrag een sanering kan worden uitgevoerd. Die twee lijnen ontkopen elkaar weinig; ze komen bij dezelfde orde van grootte van bedragen uit. Het Rijk is nu voor een derde keer nog aan het kijken of er enige mate van zekerheid is en of er binnen beperkte marges iets te duiden valt inzake die €38,2 mln. We gaan ervan uit dat dit het best mogelijke is wat we op dit ogenblik kunnen vaststellen, maar het laat onverlet dat er bij bodemsanering altijd onverwachte risico's en meevallers kunnen optreden.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Is te overzien op welk moment het Rijk als is vastgesteld dat het een spoedlocatie is, kan of zal zeggen dat het bereid is een X-bijdrage aan de provincie te geven. Ik heb net in mijn bijdrage het college verzocht er bij de minister op aan te dringen dat er wat met die toezegging gebeurt. Is er een planning van te maken, zijn er afspraken over gemaakt?

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): De minister heeft ons toegezegd, mede sprekend namens het kabinet want er zijn ook andere ministeries bij betrokken, dat het voor 1 november de gesprekken met ons daarover wil afronden. We gaan er dus vanuit dat we voor 1 november duidelijkheid hebben over de rijksbijdrage en de mogelijkheden van budgetten.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat zou betekenen dat we bij de vaststelling van de begroting daarover informatie hebben.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Dat is ook de reden waarom wij hebben gevraagd het voor 1 november te kunnen doen.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat we kunnen overgaan tot de besluitvorming over het voorstel en de twee moties.

*In stemming komt het Statenvoorstel 46/11 B.*

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat het voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

*In stemming komt motie M7.*

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Leenders* (PvdA): Tegen.  
Voorzitter. Dit is een sympathieke motie maar naar ons idee te vroeg.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Krol* (50PLUS): De motie is te vroeg.  
Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de PVV, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks en 50PLUS tegen deze motie hebben gestemd en die van de PvdD ervoor, zodat zij is verworpen.

*In stemming komt motie M8.*

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA en de SP tegen deze motie hebben gestemd en die van de PVV, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS en de PvdD ervoor, zodat zij is verworpen.

De afwikkeling van de zaak rond Chemie-Pack wordt vervolgd op 11 november, de dag van de begrotingsbehandeling, en niet op 9 november zoals bij abuis werd opgemerkt.

Door de heer Dol en door mevrouw Lestrade is het woord gevraagd over de orde.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ik wil even terugkomen op onze motie die vanmorgen is ingediend. Naar aanleiding daarvan heeft de heer Van den Hout, inmiddels gedeputeerde, een tweet op internet geplaatst en die zou ik hier heel graag willen voorlezen.

De *voorzitter*: Dit is een ordevoorstel en ik breng het in stemming.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.  
Ik houd niet zo van het scheppen van precedents en ik ben er dus tegen.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.  
Zonde van de tijd.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.  
Twitters zijn bedoeld om zelf te lezen en niet om opnieuw een discussie aan te gaan.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.



De heer *Krol* (50PLUS): Tegen.

Ik ben razend benieuwd en daarom voor, maar tegen omdat het precedenten schept.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS en de PvdD tegen dit voorstel hebben gestemd en die van VVD en PVV ervoor, zodat het voorstel van orde is verworpen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): D66 heeft vanmorgen een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend en de indieners van de motie zijn bereid die aan te houden, zodat als we ook het volgende agendapunt tijdig afwerken we om drie uur kunnen starten met de externe gasten. Wellicht kunnen andere partijen ook hun moties vreemd aan de orde van de dag aanhouden tot een ander moment want het lijkt ons niet beleefd tegenover de externe gasten om later te beginnen.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat motie M6 is aangehouden tot de volgende vergadering.

Ik vraag de indieners van de andere moties vreemd aan de orde van de dag of zij eveneens hun moties willen aanhouden. Ik stel vast dat dit niet het geval is. Aangezien motie M6 is aangehouden, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

## **Nummer 48/11**

### **Uitgangspunten beleid infrastructuur podiumkunsten, beeldend en multimedia**

De *voorzitter*: Mevrouw Lestrade heeft terecht opgeroepen tot tempo en beknoptheid. Als uw voorzitter wijs ik erop dat dit voorstel al uitvoerig in de commissie is behandeld. Materieel is hier eigenlijk een vergelijkbaar voorstel ter instemming en voor besluitvorming voorgelegd. Daarmee is de status van het stuk veranderd maar niet de inhoud, althans niet op hoofdlijnen.

Als eerste voert de heer Burger Dirven namens de fractie van de VVD het woord en vervolgens de heer Brenninkmeijer namens het CDA. Zowel

voor de heer Burger Dirven als voor de heer Brenninkmeijer is het een maidenspeech.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! 21 juni 2011 was misschien wel een heel bijzonder moment voor deze Staten. Eensgezind trokken wij met een brief ondertekend door alle fracties richting Den Haag. In de eerste zin van de brief stond de volgende stelling: "Cultuur is voeding voor de geest." En zo is het ook, dames en heren, een goed cultuurklimaat staat borg voor een goed economisch vestigingsklimaat. U kent de cijfers. In Brabant leidt dit tot harde resultaten. Zo voegt Brabant 20% toe aan het Nederlandse bruto nationaal product. Voor u ligt het Statenvoorstel Uitgangspunten beleid infrastructuur podiumkunsten, beeldend en multimedia. Het gaat over de inzet van structurele middelen ter grootte van €3 mln. voor de periode 2013-2016.

De VVD plaatst een kanttekening bij de wijze waarop een en ander tot stand is gekomen. Dat verdient niet de schoonheidsprijs. In feite wordt een commissiestuk waarover veel vragen waren in geamendeerde vorm ter stemming voorgelegd. In de toekomst zullen wij een dergelijk stuk dan ook terugsturen naar GS. Wij moeten niet op deze manier met onze eigen kaderstelling en uitvoering omgaan.

Wij moeten echter ook zeggen dat het uiteindelijk een uitgebalanceerd document geworden is. Het BrabantBod wordt als uitgangspunt genomen. Wij zijn van mening dat door de samenwerking van de in het veld opererende organisaties binnen de clusters toneel en dans, muziek en beeldende kunst en multimedia, met ieder hun specifieke artistieke waarden, een hoogwaardige kwaliteit geleverd zal worden. Bezuinigingen hoeven daarvoor geen belemmering te zijn. Integendeel, het komt de kwaliteit ten goede omdat er doelbewuste keuzes gemaakt worden. Het in dit Statenvoorstel opgenomen beleid is niet meer primair gericht op het in stand houden van instellingen maar juist op het in stand houden van een gezonde cultuurketen. Terecht wordt in het stuk een koppeling gemaakt met 2018Brabant. Ik wil namens de VVD wel benadrukken dat de gelden voor 2018Brabant niet kunnen dienen als opvulling van financiële gaten

die ontstaan als gevolg van bezuinigingen. Cruciaal in dit Statenvoorstel zijn de kaders die gegeven worden aan de adviescommissie Kunsten. Voorafgaand aan de door GS voor te bereiden opdracht vindt er een “met de benen op tafel” bijeenkomst plaats. Dat vinden wij prima. Deze bijeenkomst moet echter wel een wezenlijke bijdrage vormen voor de opdrachtverlening aan de adviescommissie Kunsten. Mijn fractie stemt in met dit Statenvoorstel. Wel wil zij samen met de andere fracties dit voorstel versterken met een aantal moties en amendementen. Deze worden door andere fracties aan u overhandigd, voorzitter. Tot slot nog een korte vooruitblik. Wij wensen de steunfuncties verder te ontwikkelen. Dit is ook als zodanig in het Bestuursakkoord benoemd. Wij spreken dan in termen van doelmatigheid, nut en noodzaak. Voorzitter. The devil is in the detail. Over de steuninstellingen wordt slechts zijdelings gesproken in een voetnoot van het Statenvoorstel. Het voorstel gaat over de professionele podiumkunsten. De steunfuncties omvatten zowel professionele als amateurkunsten. Over de steuninstellingen op het gebied van cultuur is een separaat dossier in voorbereiding. Wij willen van GS weten wanneer zij een voorstel voorleggen aan de Staten over de steuninstellingen, want wij willen hierover op korte termijn duidelijkheid krijgen.

De voorzitter: Door de leden Van Liempd, mw. Brunklaus, Van Zeeland en Burger Dirven wordt het volgende amendement voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 23 september 2011, gehoord de gevoerde discussies over Statenvoorstel 48/11 inzake uitgangspunten beleid infrastructuur podiumkunsten, beeldend & multimedia; van mening zijnde dat:*

- *de onder uitgangspunt 1 (Maatschappelijke betekenis is aantoonbaar, pagina 6) genoemde criteria als harde criteria bij de uitwerking van het provinciaal podiumkunstenplan dienen te worden meegenomen (en dus niet als 'gedachte');*
- besluiten het voorstel behorend bij voornoemd ontwerpbesluit als volgt aan te passen:*  
*de tekst op pagina 6, bij uitgangspunt 1 (Maatschappelijke*

*betekenis is aantoonbaar), tweede zin:*

*"Hierbij kan gedacht worden aan criteria zoals...."*

*te vervangen door:*

*"Hierbij komen de volgende criteria (onder meer) aan de orde."."*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A1.

Door de leden Van Zeeland, Krol, Van Liempd, Burger Dirven, Hageman en mw. Brunklaus wordt het volgende amendement voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*overwegende dat:*

- *er een balans dient te bestaan tussen enerzijds het aanbod van en anderzijds de vraag naar de diverse podiumkunstuitleidingen;*
- *nu niet inzichtelijk is of vraag en aanbod van (jeugd-) dans en (jeugd-) theater in balans zijn;*

*besluiten de tekst bij Statenvoorstel 48/11 inzake uitgangspunten beleid infrastructuur podiumkunsten, beeldend en multimedia als volgt aan te vullen vanaf einde punt 1 op pagina 6:*

- *er dient een balans te bestaan tussen enerzijds de vraag naar en anderzijds het aanbod van (jeugd-)dans t.o.v. (jeugd-)theater."*

De voorzitter: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A2.

Door de leden Van Zeeland, Krol, Van Liempd, Burger Dirven, Brenninkmeijer en mw. Brunklaus wordt het volgende amendement voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*overwegende dat:*

- *het zoeken naar externe financiering naast subsidiëring door de overheid van toenemend belang is;*
- *er naast commerciële marktpartijen ook specifieke private fondsen t.b.v. de podiumkunsten bestaan;*

*besluiten de tekst bij Statenvoorstel 48/11 inzake uitgangspunten beleid infrastructuur podiumkunsten, beeldend en multimedia als volgt aan te vullen bij het vijfde aandachtspunt onder het kopje 'Het BrabantBod' op pagina 518:*

*productie, participatie, talentontwikkeling en educatie*

*zijn verankerd in het beleid van een groot aantal private fondsen die kwaliteit hoog in het vaandel hebben. Dit biedt volop kansen voor de Brabantse infrastructuur."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A3.

Door de leden Van Zeeland, Burger Dirven en Brenninkmeijer wordt het volgende amendement voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*overwegende dat:*

- *het politieke besluitvormingsproces zorgvuldig dient te zijn;*
- *in de commissie Cultuur en Samenleving d.d. 9 september jl. een voorstel lag om Provinciale Staten medio 2012 scenario's voor te leggen alvorens tot finale besluitvorming over te gaan;*

*besluiten:*

- *de tijdlijn bij Statenvoorstel 48/11 inzake uitgangspunten beleid infrastructuur podiumkunsten, beeldend en multimedia aan te vullen na het blokje 'Cie CS Bespreken rapportage adviescommissie kunsten' met een blokje;*
- *GS komen medio 2012 met scenariovoorstellen aan Cie CS & PS om verer richting te geven aan de besluitvorming."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. A4.

Door de Van Liempd, mw. Brunklaus en Hageman wordt de volgende motie ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 23 september 2011,*

*gehoord de gevoerde discussies over Statenvoorstel 48/11 inzake uitgangspunten beleid infrastructuur podiumkunsten en beeldend & multimedia;*

*constaterende dat:*

- *staatssecretaris Zijlstra op 10 juni jongstleden zijn bezuinigingsvoorstellen voor de periode 2013-2016 bekend heeft gemaakt;*
- *het Rijk voornemens is om de rijksbijdrage cultuur voor onze provincie per 2013 terug te brengen naar ongeveer €6.000.000, - per jaar;*
- *het landelijke Fonds Podiumkunsten waar veel getroffen*

*instellingen naar worden doorverwezen, eveneens gekort wordt;*

- *er vanuit de Agenda van Brabant een forse taakstelling voor de cultuursector ligt;*
- *veel Brabantse gemeenten ook gedwongen zijn tot het maken van scherpe keuzes binnen hun cultuurbudget;*

*overwegende dat:*

- *al deze maatregelen het culturele veld in onze provincie raken;*
- *het belang van cultuur voor een goed economisch vestigingsklimaat Statenbreed wordt onderschreven;*
- *de taakstelling vanuit de Agenda van Brabant dateert uit een tijd dat de impact van de rijksbezuinigingen nog niet bekend was;*

*van mening zijnde dat:*

- *de stapeling van al deze maatregelen onherroepelijk tot een vershraling van het culturele aanbod in onze provincie zal leiden;*
- *deze vershraling haar uitwerking zal hebben op de kwaliteit van het economisch vestigingsklimaat;*
- *de provincie door haar eigen bezuinigingen hieraan mede debet aan is;*

*verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:*

1. *te bezien of de taakstelling vanuit de Agenda van Brabant op het culturele domein anders opgevangen of verzacht kan worden;*
2. *hiertoe bij de begrotingsbehandeling nadere voorstellen te doen,*

*en gaat over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M10.

Door de leden Hageman, Krol, Van Liempd, mw. Brunklaus, Van der Wel en Brenninkmeijer wordt de volgende motie ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*overwegende dat:*

- *door de stapeling van bezuinigingen er veel onduidelijkheid en onrust bestaat in de culturele sector;*
- *er in het BrabantBod nog maar een eerste aanzet is gegeven hoe de culturele sector, haar toekomst in samenwerking met overheden ziet;*
- *een nieuwe periode voor het podiumkunstenplan pas op 1 januari 2013 ingaat;*
- *Provinciale Staten hun kaderstellende rol in dit dossier en*

*in deze fase van onduidelijkheid vanwege de stapeling aan bezuinigingen duidelijk willen invullen;*

- *er voor de indiening van subsidies door de culturele instellingen, snel een provinciale regeling moet komen;*
- *het door tijdsdruk niet mogelijk is gebleken om alle opmerkingen vanuit de commissie Cultuur en Samenleving in het voorliggende voorstel te verwerken;*

*verzoeken het college van GS:*

- *de uitwerking van deze uitgangspunten naar een regeling met criteria en puntensysteem voortvarend op te pakken;*
- *deze regeling ter besluitvorming aan Provinciale Staten voor te leggen,*

*en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M11.

Door de leden Hageman, Krol, mw. Brunklaus, Van der Wel en Brenninkmeijer wordt de volgende motie ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*overwegende dat:*

- *in een dynamische sector er altijd sprake zal zijn van starters, doorgroeiers en gevestigde namen;*
- *de behoeften van bijvoorbeeld starters geheel anders zijn dan die van grote instellingen;*
- *er dientengevolge ook andere eisen te stellen zijn aan gevestigde namen dan aan starters of doorgroeiers;*
- *de provincie de voorliggende uitgangspunten gaat uitwerken naar een regeling en gebruikt voor een nieuw podiumkunstenplan;*

*verzoeken het college van GS:*

- *bij het uitwerken van deze uitgangspunten naar een regeling en bij het maken van een nieuw kunstenplan 2013-2016 onderscheid te maken tussen starters, doorgroeiers en gevestigde namen,*

*en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M12.

Door de leden Van Zeeland, Krol, Van Liempd, Burger Dirven, Hageman en mw. Brunklaus wordt de volgende motie ingediend:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 23 september 2011,*

*overwegende dat:*

- *er een balans dient te bestaan tussen enerzijds het aanbod van en anderzijds de vraag naar de diverse podiumkunstuitingen;*
- *nu niet inzichtelijk is of vraag en aanbod van (jeugd)-dans en (jeugd-)theater in balans zijn;*

*verzoeken Gedeputeerde Staten:*

- *de balans tussen vraag naar, en het aanbod van (jeugd)-theater t.o.v. (jeugd)-dans in kaart te brengen en Provinciale Staten van de conclusies in kennis te stellen, en gaan over tot de orde van de dag."*

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M13.

Het woord is aan de heer Brenninkmeijer. Ook hij leest zijn speech vanaf zijn iPad.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter! Het voorliggende voorstel gaat over de uitgangspunten van beleid voor de infrastructuur van podiumkunsten, beeldend en multimedia. Het CDA is erg blij dat GS het verzoek om dit stuk in de Staten te bespreken, overgenomen hebben. Het blijft echter betreurenswaardig dat ondanks een Statenbrede oproep de bezuinigingen onevenredig zwaar neerdalen in Brabant. Het voor Brabantse culturele instellingen beschikbare budget wordt bijna gehalveerd.

Wij staan nu voor belangrijke en ook pijnlijke keuzes. Het CDA loopt hiervoor zeker niet weg. Wij moeten er met zijn allen maar het beste van maken.

Ik kom nu aan de uitgangspunten waarover onze mening wordt gevraagd en allereerst bij de maatschappelijke betekenis. Wij delen dit uitgangspunt volledig. Brede betrokkenheid van jong tot oud, van amateurs tot professionals en een groot bereik van de Brabantse samenleving in dorpen en steden moeten centraal staan. De inkomenstoets is hiervoor een belangrijk ijkpunt.

Wij willen graag in een later stadium een uitwerking van de punten 2: Denken en werken in ketens staat centraal, 3: Samenwerking is een pré en 4: Rol van de provincie is bovenlokaal, gebaseerd op het eerder opgestelde BrabantBod.

Wat zijn de specifieke kenmerken van een gezonde cultuurketen? Wat zijn de succesfactoren van

clusters die samenwerken? Wat zijn de belangrijkste pijlers van de bovenlokale provinciale rol? Een verdere en praktische uitwerking van deze punten maakt het instellingen gemakkelijk om samenwerking aan te gaan en hun aanvragen hierop af te stemmen. Met de VVD zijn wij van mening dat wij bij de in het stuk aangekondigde “benen op tafel”-sessie hierop moeten terugkomen en samen die nadere verduidelijking moeten vinden.

Bij punt 5 staat: Experiment en vernieuwing worden gestimuleerd. Dat blijft inderdaad nodig, maar wij vinden dat de oude succesvolle schoenen niet zomaar afgedankt moeten worden. Met een bijna gehalveerd budget is wat ons betreft de ruimte om te experimenteren beperkt.

Punt 6 gaat over de koppeling met het BrabantBod en met 2018Brabant. Dit is voor ons een vanzelfsprekend uitgangspunt. Het benadrukt ook een zekere continuïteit van beleid.

Samenvattend, voorzitter, het voorliggende stuk bevat een voorstel met uitgangspunten voor beleid die wij op hoofdlijnen zeker steunen, maar op onderdelen graag aangescherpt en verduidelijkt zien. Wij zullen daarin onze bijdrage leveren.

Er moeten helaas scherpe en pijnlijke keuzes gemaakt worden. Dat is niet prettig voor veel betrokken instellingen. Laten wij vooral zorgen voor een duidelijke regeling en een heldere opdracht aan de adviescommissie Kunsten.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voorzitter! Mijn inbreng komt gedeeltelijk van mijn iPad en gedeeltelijk van papier.

Er is het nodige gebeurd voordat dit voorstel echt een Statenvoorstel is geworden. In de laatste vergadering van de commissie Cultuur en Samenleving zijn er opmerkingen gemaakt over het proces. Bovendien was er onduidelijkheid over de inhoud: Op welke punten dienden PS kaders te stellen?

Ik ben blij met het uiteindelijke resultaat en dat geldt zowel voor de inhoud als voor het proces. Ondanks het feit dat het proces misschien niet de schoonheidsprijs verdient, begin ik met het uitdelen van een compliment aan de gedeputeerde en aan de commissie. Wij zijn er uiteindelijk

samen wel uitgekomen!

Het belang van een gezond cultureel klimaat voor de economische ontwikkeling is al breed besproken en onderschreven. In de commissie heb ik al verschillende keren vraagtekens gezet bij het totaalbeeld. De samenhang van onze plannen met Brabant Culturele Hoofdstad 2018, de door het Rijk opgelegde bezuinigingen die onze culturele voorzieningen extra zwaar treffen en daar bovenop de gemeentelijke en provinciale bezuinigingen, dat alles dwingt ons tot het maken van keuzes. Houden wij zo veel mogelijk overeind met minder middelen, of kiezen wij voor minder instellingen die een volwaardig aanbod brengen? Juist omdat er veel wordt samengewerkt in het kader van BrabantStad moet het proces wel helder zijn.

GS zullen na het advies van de adviescommissie Kunsten een puntenregeling opstellen waarin de toetsingscriteria terugkomen. Om te borgen dat de vandaag vastgestelde criteria ook daadwerkelijk worden uitgewerkt in het puntensysteem dat GS gaan vaststellen, vraag ik het college of dit systeem nog langs de commissie of de Staten komt.

Er kan zich een procesmatig probleem voordoen als het culturele veld met de B5-steden gaat kijken welke ruimte er is om binnen de voorgestelde bezuinigingen een sterke culturele infrastructuur te behouden. Welke ruimte hebben GS in deze gesprekken en waar wordt het aan getoetst? Dit is bij uitstek een moment om PS allereerst via de commissie een aantal scenario's voor te leggen. Helaas, heb ik gisteravond moeten constateren dat dit kaderstellend moment uit de tijdlijn is gehaald die ons in de commissie is voorgelegd en daar met veel instemming is begroet. Ik heb zojuist een amendement ingediend om dat te repareren.

Ik had bedenkingen bij het BrabantBod, maar na gesprekken met vertegenwoordigers van de culturele sector ben ik enigszins gerustgesteld al is het altijd oppassen geblazen. In tijden van bezuinigingen kan elke organisatie ter discussie komen te staan. Dan is het zaak dat wij hier heldere toetsingscriteria vaststellen. De angst dat op zichzelf goed functionerende instellingen die niet zo maar in een samenwerkingsverband onder te brengen zijn, dreigen te verdwijnen, is wat

weggenomen. Wij onderschrijven het uitgangspunt dat samenwerking meer oplevert dan alleen bezuinigingen.

Één financieringsmogelijkheid is niet expliciet belicht in het voorstel, namelijk de private culturele fondsen. Deze bieden ook mogelijkheden voor de Brabantse infrastructuur en kunnen aanvullend zijn op subsidies en andere mogelijkheden. Wij hebben een amendement ingediend dat ertoe strekt dit expliciet in de tekst van het voorstel op te nemen.

Voorzitter. Bij cultuur zal het altijd lastig zijn om alles via strakke richtlijnen te regelen. Er moet ruimte blijven voor experimentele initiatieven die buiten de bestaande kaders vallen, soms omdat zij nieuw zijn of onder geen noemer te vatten zijn. Dat brengt mij bij de uitgangspunten van het beleid infrastructuur podiumkunsten.

De genoemde uitgangspunten zijn niet in beton gegoten, maar mogen niet te vrijblijvend gehanteerd worden. Daarom hebben wij een amendement van de fractie van PvdA mee ondertekend. Mijn collega van de PvdA zal het amendement toelichten.

Bij het onder punt 1 genoemde uitgangspunt heeft de gedeputeerde mijn suggestie overgenomen en dat verheugt mijn fractie. Het gaat daarbij om: maatschappelijke inbedding, regionale spreiding ook buiten B-5 steden, educatie en de mate van verwerving van eigen inkomsten. Nogmaals, dank daarvoor.

Dat geldt niet voor de mogelijke disbalans tussen vraag naar en aanbod van jeugdtheater en jeugddans. Wij vinden het belangrijk dat er naar die balans gekeken wordt. Wij vinden dat dit als toetsingscriterium toegevoegd moet worden. Hiervoor moet echter eerst in kaart worden gebracht hoe het met de vraag en het aanbod in dezen staat. Wij hebben daarvoor zowel een motie als een amendement ingediend.

Gedeputeerde Staten stellen terecht dat dit voorstel alles te maken heeft met 2018Brabant, maar dat het financieel een gescheiden traject is. In dat kader wijs ik er nogmaals op dat het belangrijk is dat duidelijk wordt aan welke activiteiten van internationale allure wij zekerheid moeten bieden tot het moment dat beslist wordt

wie culturele hoofdstad wordt. Voor de SP is duidelijk dat het Festival theaterboulevard daar één van is. De aangenomen motie M13 van november 2010 biedt die ruimte ook. Waarschijnlijk komen wij hierover opnieuw te spreken in de commissievergadering van november aanstaande. Wij hopen dat wij het dan eens zijn over de uitgangspunten zodat de organisaties snel duidelijkheid krijgen over hun financiële positie.

Wij zijn ook blij met het advies van de Raad voor Cultuur over de culturele hoofdstad van Europa. Dit sluit mooi aan bij wat ik zei over het Festival theaterboulevard. Een van de punten uit dat advies is dat het programma een regionale inbedding dient te hebben. Naar onze mening voldoet dit festival daar ruimschoots aan.

*De voorzitter:* Mijnheer Van Zeeland, uw spreektijd is om.

*De heer Van Zeeland (SP):* Ik ben bijna klaar, voorzitter.

De Raad voor Cultuur adviseert ook om in de programmering rekening te houden met de diversiteit van de bevolking in de breedste zin van het woord. Het programmabureau van 2018-Brabant mag dit als een aansporing beschouwen.

Het voorstel is te veel omvattend om in vijf minuten alle aspecten te benoemen waarmee wij het eens zijn. Vandaar dat ik alleen gesproken heb over enkele aanvullingen. Ik heb actief meegedacht. Als deze voorstellen worden aangenomen, ben ik een tevreden Statenlid.

*De voorzitter:* Het woord is nu aan de heer Van Liempd van de fractie van de Partij van de Arbeid. Het is zijn maidenspeech in deze Staten. Reden te meer om stilte in te zaal te verzoeken.

*De heer Van Liempd (PvdA):* Voorzitter! Ik begin mijn bijdrage met een compliment. Daarna sta ik stil bij de landelijke context waarbinnen het beleid inzake podiumkunsten vorm moet krijgen en tot slot wil ik enkele inhoudelijke puntjes op de i zetten door iets te zeggen over de genoemde uitgangspunten.

Eerst het goede nieuws. Het voorliggende Staten-

voorstel ziet er een stuk beter uit dan het stuk dat wij in de commissie besproken hebben. Ik ben het dus niet eens met de constatering dat er amper iets in gewijzigd is.

Het traject naar de nieuwe subsidiesystematiek is een stuk helderder. Er is duidelijk geluisterd naar de inbreng van de commissie en dat is een compliment waard. Het maatschappelijk belang heeft een duidelijke plaats gekregen bij de uitgangspunten. Mijn fractie is daar tevreden over al vindt zij het wat vrijblijvend geformuleerd. Ik kom daar later op terug.

Wij hebben ons Statenbreed uitgesproken tegen de kaalslag die in het Brabantse culturele landschap wordt aangericht door de bezuinigingen van het Rijk. Het toch al minimale deel uit de landelijke cultuurruif dat voor Brabant was voorzien, wordt gehalveerd en daarmee is de impact van deze bezuinigingen voor ons onaanvaardbaar groot. Toch bespeur ik in die verontwaardiging – die ik overigens volledig deel – een dubbele moraal als ik naar de financiële context van het voorstel kijk. Naast het zeer begrijpelijke feit dat wij de landelijke bezuinigingen niet gaan repareren, doet de provincie er een schepje bovenop. Het stond al in de Agenda van Brabant, zegt men dan. Dat is raar, want als wij cultuur echt belangrijk vinden, moeten wij ook naar ons zelf durven te kijken. Voor de Brabantse culturele sector maakt het immers niet uit of deze door de hond, door de kat of door beide gebeten wordt. Het is een optelsom van wonden die bepaalt of het slachtoffer wel of niet overleeft. Hoewel de provinciale hap in dit geval kleiner is dan de landelijke knauw, gestapeld zijn zij levensgevaarlijk. Waar heb ik dat de laatste tijd vaker gehoord?

Voorzitter. Boter bij de vis, put your money where your mouth is. Als het ons echt om cultuur gaat, moeten wij gelet de kaalslag die veroorzaakt wordt door de rijksbezuinigingen, onze eigen bezuinigingen ter discussie stellen. Ik roep het college daartoe op en heb daarvoor samen met D66 en GroenLinks een motie ingediend.

Het is goed te lezen dat er meer aandacht zal uitgaan naar het maatschappelijk belang dat zich uitdrukt in de relatie met de omgeving, in onderwijs, economie en publiek. Het college

schrijft dat hierbij gedacht kan worden aan een aantal criteria zoals de mate waarin men actief is op het terrein van educatie, werken in wijken en buurten, samenwerking met amateurs, spreiding van activiteiten ook buiten de B-5 en of men in staat is om niet alleen het traditionele publiek te bereiken.

Voorzitter. Het zijn allemaal heel belangrijke criteria voor de Partij van de Arbeid; wij denken daar dus niet alleen aan maar willen die ook vastgelegd hebben. Samen met de fracties van de VVD, de SP en GroenLinks hebben wij daartoe een amendement ingediend.

Voorzitter. Ik heb hier nog iets staan over de moties en amendementen die wij mede indienen, maar gelet op de tijd zal ik dat niet doen, want de andere fracties komen daarop terug.

Ik ga afronden. Ik ben blij dat bij punt 2 nadrukkelijk is opgenomen dat wij niet langer aan instandhoudingssubsidies doen. Dat is een duidelijke keuze. Voor mijn partij geldt dat de schaarse Brabantse middelen er niet zijn om instellingen in stand te houden maar om Brabanders in contact te laten komen met diverse cultuuruitingen. Aan de inhoudelijke uitgangspunten hoeft het niet te liggen. Aan de creativiteit, het vakmanschap en het enthousiasme van het culturele veld zal het niet liggen, maar wij houden ons hart vast voor wat op het bezuinigingsslachtveld aan cultuur in Brabant overblijft en hoe dat zich zal verhouden tot de mooie uitgangspunten die wij hier met elkaar vaststellen.

De *voorzitter*: Ook voor de heer Hageman van de fractie van D66 is het zijn maidenspeech.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! In mijn eerste bijdrage aan het debat in deze Staten wil ook ik positief starten. Het college is in staat gebleken om in korte tijd de in de commissie besproken notitie te bewerken. Dat is knap. Verschillende opmerkingen uit de commissie zijn erin verwerkt en de kwaliteit van het stuk is duidelijk verhoogd. Het tijdspad waarover in de commissie is gesproken, vormt nu een integraal onderdeel van deze notitie. Dat verhoogt de transparantie. Er is

ook een goed overzicht van de huidige stand van zaken.

De *voorzitter*: Het is heel vriendelijk dat u de gedeputeerde aankijkt als u spreekt, maar dan hoort de rest van de zaal u niet meer omdat u dan niet in de microfoon spreekt.

De heer *Hageman* (D66): Dan ga ik nu in microfoon praten. Het was ook ongeveer het einde van de opsomming van positieve zaken die ik in het stuk heb kunnen vinden.

In de commissievergadering hebben wij al aangegeven dat een half A4-tje met uitgangspunten voor de podiumkunsten wel heel erg mager is. Het college is daaraan tegemoet gekomen; wij hebben nu een en een kwart A4-tje gekregen. Dat dit voor een groot deel wordt veroorzaakt door het feit dat tekstmarges enorm vergroot zijn, vind ik jammer. Misschien dat deze aanpassing van de marges bedoeld is als een bijdrage aan de uitgangspunten van beeldend en multimedia. Die staan namelijk wel in de titel van de notitie, maar die titel dekt de lading niet. Het gaat vooral over podiumkunsten. Het zijn bovendien geen uitgangspunten, het is een schets van uitgangspunten of misschien nog beter: de contouren van een schets van uitgangspunten. Wij hebben het idee dat het college beperken tot hoofdlijnen verwacht met het blijven steken in algemeenheden. Het is mogelijk dat Gedeputeerde Staten hopen dat Provinciale Staten hun rol beperken tot het goedkeuren van de zes algemeenheden die worden genoemd.

Zijn deze uitgangspunten eigenlijk nieuwe gezichtspunten voor het college? Wij hopen in ieder geval niet dat het college denkt dat PS een beleid willen dat tegen het maatschappelijk belang is, dat zich bezighoudt met lokale zaken of dat ingaat tegen andere provinciale activiteiten. De fractie van D66 heeft samen met de fracties van het CDA, 50PLUS, PvdD en GroenLinks een motie ingediend om de kaderstellende rol van PS te garanderen. Wij hopen dat de inhoudelijke opbrengst van een later te houden denksessie met de commissie het gapende gat tussen de zeer algemene uitgangspunten en de aangekondigde regeling zal dichten. In de motie wordt het college

gevraagd, deze regeling ter besluitvorming voor te leggen aan PS. Een van de weinige concrete zaken in de eerste notitie, namelijk dat met incidentele middelen vernieuwingen worden gestimuleerd, is verdwenen in deze versie. Niemand in de commissie was echter tegen dit punt. D66 heeft zelfs gevraagd om dit voor een periode van vijf jaar structureel te maken. Bij ons doemt dan ook een beeld op van een in paniek geraakt college dat koortsachtig vergadert hoe het deze eruptie van concreetheid kan repareren. De gevonden oplossingen schrappen uit de tekst en hopen dat niemand erop terugkomt.

In de commissie hebben wij specifiek gevraagd dat het college zich inspant voor een zachte landing van culturele instellingen. Deze worden namelijk bedreigd door een stapeling van bezuinigingen van VVD en CDA, landelijk aangevuld met de PVV en provinciaal door de SP. Wij beschouwen dit niets anders dan fatsoenlijk bestuur. Het is ook nodig als je nog geen zicht hebt op de sleutelspelers in de culturele infrastructuur. Op deze opmerking van D66 is wel teruggekomen in het voorstel, maar dit zit deels verstopt onder het BrabantBod. De boodschap is ook tweeslachtig: het college wil geen zachte landing voor de instellingen maar spreekt bij uitgangspunt één wel over de noodzakelijke transitietijd. Volgens ons is dat een chique omschrijving van een zachte landing. Kan de gedeputeerde hier zeer concreet uitleggen hoe wij dit moeten lezen?

D66 is het eens met uitgangspunt twee, waarin staat dat behoud of versterking van de keten vooropstaat en niet het behoud van individuele instellingen. Wij menen dat individuele instellingen onderdeel zijn van de keten. Bezuinigingen moeten dan ook pas worden doorgevoerd als je weet wat je aanricht. Vergelijk het met deel één van de kredietcrisis waar de verkeerde bank niet ondersteund werd, met alle desastreuze gevolgen van dien: eerst visie dan pas bezuinigingen en niet andersom, zoals nu bij dit college het geval lijkt te zijn.

Met onze wens om specifiek in te gaan op de positie van starters, doorgroeiërs en gevestigde namen binnen elk cluster uit het BrabantBod is eigenlijk niets gedaan. Daarom hebben wij



daarover samen met het CDA, GroenLinks, 50PLUS en de PvdD een motie ingediend.

Wij hebben in de commissie aangegeven dat wij ernstige twijfels hadden of het stuk rijp was voor behandeling, gezien de hoeveelheid opmerkingen waarvan de gedeputeerde had toegezegd dat zij die zou verwerken. Het is inderdaad niet rijp. De opmerkingen zijn onvoldoende gebruikt om met een meer uitgewerkt stuk te komen. Het is naar onze mening dan ook onvoldoende om tegemoet te komen aan een goede kaderstellende rol van Provinciale Staten. De door D66 ingediende moties hopen zowel het proces op gang te houden als de kaderstellende rol van Provinciale Staten te waarborgen.

*De voorzitter:* Dank u wel, mijnheer Hageman. U bent zeer correct precies binnen de tijd gebleven. Dat is goed voorbeeld voor de volgende spreker mevrouw Brunklaus van de fractie van GroenLinks. Voor haar is het ook een maidenspeech.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! De aanleiding om dit stuk te agenderen was de discussie over de brief van de VVD en het feit dat de uitgangspunten nu al in de Staten moeten worden vastgesteld. De gedeputeerde had een andere route genomen. Daar zou de besluitvorming door de Staten pas plaatsvinden in 2012. Het siert gedeputeerde Van Haaften dat zij zich zo flexibel heeft opgesteld om aan de vragen van de VVD en de SP tegemoet te komen. De oogst is een debat in de Staten met een hele trits van moties en amendementen; allemaal bedoeld om de voorgestelde uitgangspunten te verbeteren ten faveure van het talent- en het kunstaanbod in onze provincie.

Hebben deze ambities wel zin? Door de bezuinigingen van het Rijk en zeer zeker ook door de bezuinigingen in het kader van de Agenda van Brabant – bijna €2,5 mln. – is er niet meer zoveel geld te verdelen of heeft het voor instellingen geen zin meer om door te gaan. Wat heb je aan een half orkest? Wat heb je aan een half dansgezelschap? Wat blijft er over als jongeren hun talenten niet naar een bepaald niveau kunnen ontwikkelen

omdat dat er over een tijdje niet meer is? Het staat als een paal boven water dat de beste talenten zullen verdwijnen misschien wel naar het buitenland, en dat terwijl wij talent en een bepaald niveau juist willen vasthouden om, zoals steeds is gesteld, het economisch vestigingsklimaat te versterken. Het lijkt wel de wereld op zijn kop!

In een motie vragen wij samen met de fractie van de PvdA het college om bij de begroting een voorstel te doen om de provinciale bezuinigingen te herzien.

Gelukkig is er BrabantBod en de ambitie om Culturele Hoofdstad te worden in 2018. U hoort al aan mijn stem dat onze fractie in dezen redelijk kritisch is. In het stuk van BrabantBod staat dat de Brabantse grote steden en de provincie de handen ineen geslagen hebben om “met minder geld de kracht van een complete infrastructuur in Brabant overeind te houden. Een complete keten in ons cultuuraanbod blijft het belangrijkste doel.” Ik vraag mij af of dit geen grote droom is. Het programma-aanbod van BrabantBod is aardig, maar of dit zal leiden tot verwezenlijking van de grote droom in 2018 – en natuurlijk vooral ná 2018 – is de vraag in deze barre tijden. Belangrijker is de vraag of het college het reguliere aanbod voor de komende vier jaar ondergeschikt maakt aan het programma en de verlangens van Brabant Culturele Hoofdstad. Het college vraagt ons in te stemmen met de uitgangspunten voor de kaders van het provinciaal podiumkunstenplan. Wij hebben naast de voorstellen die al in moties zijn verwoord, nog enige toevoegingen. Graag zien wij dat bij uitgangspunt 1: Maatschappelijke betekenis is aantoonbaar de criteria specifieke aandacht voor talentontwikkeling en diversiteit worden meegenomen. Zonder uitzonderlijke talenten van personen van allerlei culturele en etnische afkomst is er geen bijzondere kunst. De vraag is of dit nog kan worden opgenomen.

Daarnaast willen wij ruime aandacht en inzet van middelen voor buiten de B5. In de B5 woont immers maar een derde deel van de Brabantse bevolking! Wij willen dat dit scherper geformuleerd wordt bij uitgangspunt 1. Nu staat daar: er is een spreiding van activiteiten ook buiten de B5. Wij vinden dat een zwakke formulering. Ook hier

vragen wij het college of dit nog kan worden opgenomen. Heeft het college hiervoor een toetsingscriterium? Als dat niet het geval is, kan het college er dan voor zorgen dat het er wel komt?

Deze vraag sluit aan bij de motie die mede door ons is ingediend en waarin gevraagd wordt om een duidelijke regeling met criteria en een puntensysteem. Wij vinden het van groot belang om te kunnen besluiten op basis van transparante en evenwichtige criteria.

Als laatste maar voor mijn fractie belangrijkste punt vragen wij ons af of het college kan aangeven welke voorwaarden het belangrijkste zijn voor de toetsing. Als men bijvoorbeeld niet voldoet aan criterium 6, komt men dan niet voor subsidie in aanmerking? Kan het college aangeven of de voorstellen aan alle uitgangspunten moeten voldoen voordat een aanvraag in behandeling wordt genomen? Welk uitgangspunt weegt het zwaarste?

De *voorzitter*: Ik heb van de heer Krol begrepen dat hij afziet van het voeren van het woord in deze eerste termijn. Ik geef dan nu het woord aan de heer Van der Wel van de fractie van de Partij voor de Dieren.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! De woordvoerder van de VVD begon zijn inbreng met te spreken over evenwichtig beleid. Een evenwichtige verdeling van kortingen, kunnen we wel zeggen. Het lijkt een soort wipwap: als je er aan beide kanten genoeg afhaalt, blijft die altijd in evenwicht. Het gaat hier echter wel over de kwaliteit van de kunst die wij moeten behouden voor Brabant. Ik herinner eraan dat het aantal podia in een stad een afspiegeling is van de culturele en economische waarde van die stad. Het is voor mensen een reden om zich ergens te vestigen. Het is heel jammer als wij daaraan afbreuk doen. Wel investeren in innovatie en mobiliteit maar niet in cultuur is echt lastig te verkopen. Zoiets moois als het Brabants Orkest moeten wij koste wat kost overeind houden. Daarop moeten wij dus zeker niet bezuinigen. Dat geldt wat ons betreft evenzeer voor alle andere

genoemde gezelschappen en podia.

Wij vinden het voorstel niet rijp voor goedkeuring in onze Staten. Onze fractie wil niet bezuinigen op maar juist investeren in cultuur in Brabant. De Partij van de Dieren steunt het voorliggende voorstel dan ook niet.

De *voorzitter*: Ik kijk even of de gedeputeerde meteen kan antwoorden of dat zij behoefte heeft aan een korte schorsing.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Ik heb nog niet alle moties kunnen bekijken, voorzitter, maar ik wil wel proberen te antwoorden.

Voorzitter. Wat een enorme aandacht voor cultuur! Ik kan u verzekeren dat dit wel eens anders geweest is. Ik vind het heel goed dat er zoveel creatieve ideeën en aanvullingen zijn geopperd om met elkaar na te denken over cultuur en over de vraag hoe wij er samen voor kunnen zorgen dat de culturele infrastructuur in Noord-Brabant in stand wordt gehouden.

Het proces verloopt zoals het verloopt omdat wij in bijzondere omstandigheden verkeren. Er gebeurt in Den Haag het nodige op grond van de regelingen van de rijksoverheid. Wij proberen daaraan parallel te lopen met ons proces. Omdat alle instellingen – dat geldt voor Brabant maar ook voor de rest van het land – aan het rijksbeleid moeten gaan voldoen, willen wij proberen onze regelingen zodanig synchroon te laten lopen dat zij niet steeds hun voorstellen op een andere manier moeten indienen. Zo weten wij pas sinds enige tijd dat in de rijksregeling wordt opgenomen dat instellingen moeten kunnen verwijzen naar een provinciale regeling waarvan zij in de toekomst eventueel gebruik kunnen maken. Die provinciale regeling moeten wij dus op korte termijn maken.

Inhoudelijk is er ook een reden waarom het proces op deze manier loopt. Het BrabantBod waaraan met name het veld de afgelopen tijd hard heeft gewerkt, moet nog wel handen en voeten krijgen. Opschrijven dat je van plan bent om met elkaar samen te werken, is één, maar nu moet er boter bij de vis. Nu moeten er voorstellen komen van de culturele instellingen hoe zij dat denken te gaan doen. Als wij BrabantBod serieus willen nemen,

moeten wij de organisaties de kans geven om dat te doen op basis van een regeling van het college waarop zij kunnen inschrijven.

Vervolgens nemen wij de belangrijkste besluiten over de inhoud op grond van het advies van de adviescommissie voor de Kunsten, onze eigen raad voor cultuur. In de opdrachtverlening aan de adviescommissie past naar mijn idee een groot aantal van de ingediende moties. De moties gaan vaak over de vraag hoe wij dat gaan doen. Dat moeten wij voorleggen aan de adviescommissie.

Als de adviescommissie met haar advies komt, zal het college een aantal scenario's aan u voorleggen. U kunt dan de afweging maken. Hoewel dat niet meer als een apart onderdeel is neergezet in het tijdpad, is het wel opgenomen in het onderdeel dat betrekking heeft op het beoordelen van het advies van de commissie. In de tekst staat wel dat die scenario's er komen. Voor mij hadden de Staten hiervoor geen amendement hoeven in te dienen. Het is zo klaar als een klontje. Wij hebben dat zo afgesproken en het staat in de tekst.

De genoemde uitgangspunten lijken algemeen, maar ik verzeker u dat zij nog nooit zo helder zijn geformuleerd en soms ook breken met zaken uit het verleden.

Er is gesproken over bezuinigingen op grond van de Agenda van Brabant. Dat valt echter reuze mee. Wij hebben in het kader van die agenda gesproken over cultuur als een kerntaak van de provincie. In het voorliggende voorstel geven wij aan dat een aantal middelen uit het vorige bestuursakkoord wegvallen. Destijds was er sprake van vette jaren. Toen hadden wij extra geld voor cultuur en voor onze podiumkunsten. Dat extra geld valt weg. Dat is niet verrassend. Dat is ook niet opeens besloten bij de Agenda van Brabant, die middelen liepen af in de vorige bestuursperiode.

Voorzitter. Ik meen hiermee de hoofdlijnen beantwoord te hebben en wil nu overgaan naar de amendementen en de moties.

Met amendement A1 wordt een andere formulering gegeven voor het wegen van de criteria. Ik kan mij hierin vinden. Volgens mij bedoelen wij hetzelfde.

Amendement A2 gaat over de disbalans tussen

vraag en aanbod. Dit is nu precies wat wij de adviescommissie in de opdracht moeten meegeven. In de uitgangspunten geven wij aan dat het belangrijk is om die balans in beeld te brengen. Of dit leidt tot een disbalans, overaanbod of witte vlekken is een vraag die de Staten moeten meegeven aan de adviescommissie zodat zij daarover een goed oordeel kan vellen. Ik zou dit amendement willen ontraden als onderdeel van de uitgangspunten. Ik vraag de Staten dit aan te houden en mee te nemen bij de opdrachtverlening aan de adviescommissie. Op dit moment is het amendement prematuur.

De heer *Van Zeeland* (SP): Wij hebben dit amendement ingediend naar aanleiding van geluiden uit het veld dat er al sprake is van een disbalans. De gedeputeerde wil nadat het voorstel is aangenomen culturele instellingen uitlokken tot het aanvragen van subsidie. Voor de indieners van dit amendement is het belangrijk om dit toch te noemen in een amendement. Dan staat het erin en kunnen wij achteraf niet zeggen dat wij het niet wisten. Met de motie vragen wij het college of al helder gemaakt kan worden dat er werkelijk al sprake is van een disbalans.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Ik begrijp het punt van de heer Van Zeeland. Het is ook terecht. Ik vraag mij echter af waarom hij dit alleen toespitst op (jeugd)-dans en (jeugd)-theater, terwijl de sector zelf voorstelt om daartussen een goede verbinding te maken. Volgens mij moeten wij eerst kijken naar de voorstellen van de sector en vervolgens onze onafhankelijke adviescommissie vragen daarop haar licht te werpen.

De heer *Van Zeeland* (SP): De gedeputeerde mag het zo breed mogelijk in kaart brengen als dat niet al te veel moeite kost. Wij hebben daar absoluut geen moeite mee. Het is prima als zij het niet beperkt tot jeugddans en jeugdtheater. Uit die hoek kwamen de geluiden en daarom is mijn fractie bang dat een en ander wel eens knellend kan werken voor sommige organisaties. Ik ben voor samenwerking als die mogelijk is en toegevoegde waarde heeft, maar dat zal niet in alle

gevallen zo zijn.

Door het Rijk wordt fors bezuinigd op de Stilte. Wij spreken hier uit dat de provincie in principe niet alle bezuinigingen van het Rijk corrigeert of aanvult. Er vindt echter wel een herverdeling plaats. Wij vinden het belangrijk dat daarbij rekening gehouden wordt met die disbalans. In dit geval blijkt die positief uit de pakken voor de Stilte. Als een en ander in kaart gebracht is, horen wij graag of dat werkelijk zo is. Dan kunnen wij daarmee nu al rekening houden en niet pas op het moment dat wij het advies formuleren voor de adviescommissie voor de kunsten.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Ik pleit ervoor en dat leest u ook in de toon van de uitgangspunten, dat het veld zelf zijn BrabantBod serieus neemt en dat men samen zoekt naar die balans. Wij zijn slechts de overheid. Het is aan ons om te kijken of wij met de weinige middelen die wij hebben iets kunnen sturen om de balans te verbeteren. Ik vind echt dat het veld zelf eerst moet komen met voorstellen.

Amendement A3 gaat over externe financiering. De tekst die de indieners willen invoegen vind ik eigenlijk meer een constatering dan een vraag of een opdracht. Ik begrijp ook niet zo goed waarom het op de voorgestelde plek moet komen. Onder het kopje BrabantBod staat alleen een beschrijving van het BrabantBod. Daar stond dit niet in. Ik begrijp heel goed wat de indieners zeggen. Ik meen dat de relatie met het maatschappelijke veld en dus ook het bedrijfsleven voldoende opgenomen is. Het betreft de hele samenleving rondom cultuur: onderwijs, ondernemers, overheid, etc. Er is niets verkeerd aan de zin die wordt voorgesteld maar ik begrijp niet goed wat die toevoegt op de plek die wordt voorgesteld. Misschien willen de indieners daarop nader terugkomen?

Amendement A4 gaat over de scenariovoorstellen. Dat punt heb ik al behandeld. Ik vind dit echt overbodig. Het staat goed aangegeven in de tekst.

Motie M10 gaat over de taakstelling vanuit de Agenda van Brabant voor het culturele domein. Ik heb al gezegd dat het daarin niet zo zeer zit, maar veel meer in het aflopen van middelen uit het

bestuursakkoord van de vorige bestuursperiode. Ik heb ook gezegd dat wij bij de begrotingsbehandeling 2012 met nadere voorstellen komen. Dat is opgenomen in het tijdpad dat is opgenomen in het Statenvoorstel. De motie is daarom overbodig.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voorzitter! De gedeputeerde doet alsof de Agenda van Brabant niets voorstelt.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Nee, nee. Nee!

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voorzitter! GS geven in hun eigen financiële kader aan dat zij €1,5 mln. per jaar gaan bezuinigen vanuit die Agenda van Brabant. Dat is nogal wat.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Op de begroting staat structureel €3 mln. Dat was zo en dat blijft zo. Daar is niet bezuinigd in onze meerjarenbegroting. De afgelopen jaren hadden wij echter extra middelen uit het vorige bestuursakkoord, te weten €1,5 mln. per jaar. Het betekent per saldo dat wij gaan van €4,5 mln. naar €3 mln. per jaar. Dat is geen bezuiniging omdat wij anders aankijken tegen onze taken op het gebied van cultuur, maar omdat wij die hoeveelheid middelen uit de vorige periode niet meer tot onze beschikking hebben.

De *voorzitter*: Het punt lijkt mij helder. U vervolgt uw betoog, alstublieft.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Motie M11 vraagt GS de regeling ter besluitvorming voor te leggen aan Provinciale Staten. De gebruikelijke werkwijze is dat regelingen door het college worden gemaakt in opdracht van PS. Dat is een uitvoerende taak van ons college. Wij vragen u in te stemmen met de uitgangspunten van dit voorstel zodat wij die regeling goed kunnen maken. Het is een openbare regeling. Er is niets geheims aan. Zij is beschikbaar voor iedereen. Het is echter niet gebruikelijk dat een dergelijke regeling aan de Staten ter besluitvorming wordt voorgelegd. Ik ontraad deze motie.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! Ik snap dat het niet gebruikelijk is. Ik zou het ook liever niet zo willen. Het grote probleem is echter dat het voorliggende stuk zo globaal van opzet is dat er een te groot gat zit tussen wat hier ligt en wat er uiteindelijk moet komen. Kaderstelling door Provinciale Staten houdt toch ook in dat wij zicht hebben op waarover wij besluiten. De voorliggende notitie doet dat niet. De motie is ingediend met het idee dat wij de voortgang van het proces niet willen verstoren door nu hard tegen deze notitie te zijn. Ook gezien het feit dat er nog een periode komt waarin wij inhoudelijk iets kunnen toevoegen, laten wij het proces voortgaan, maar geef ons dan even dat toetsmoment. Als dat niet kan, moeten wij in ieder geval constateren dat het huidige voorstel onvoldoende is om onze kaderstellende rol te kunnen vervullen.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Het voorliggende voorstel bevat globale uitgangspunten. Ik vind dat die een behoorlijke impact hebben als zij goed landen. PS geven die uitgangspunten mee aan het college om daarop een regeling te baseren; een regeling die het veld uitdaagt om met een uitwerking van het BrabantBod te komen en die het veld bovendien juridisch gezien steun geeft om ook bij het Rijk een regeling te kunnen voorstellen.

Ik heb al enkele keren betoogd dat de opdrachtverlening aan de Adviescommissie voor de Kunsten veel gedetailleerder zal zijn en veel meer concreet maakt wat wij van de commissie verwachten opdat de Staten kunnen sturen op waar wij met de culturele infrastructuur, de clustersamenwerking en het in stand houden van de keten naar toe gaan.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! Wij zien onze kaderstellende rol groter dan alleen uitlokken. De gedeputeerde vraagt eigenlijk of wij medewerking willen geven aan het uitlokken van mooie ideeën in het veld. Wij willen verdergaan dan dat en begrijpen dat de gedeputeerde daarin niet wil meegaan.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik heb dat ook

gevraagd, voorzitter. Wij willen echt duidelijkheid. Er wordt nu een opsomming van zes punten gegeven. Het is echt niet duidelijk of aan alle zes punten voldaan moet worden; of bijvoorbeeld punt één belangrijker is dan punt zes. Wij willen graag weten hoe een en ander gewogen wordt.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Nogmaals, wij willen de regeling op vrij korte termijn uitwerken want wij willen ermee aan de slag. In de motie staat ook dat het voortvarend moet worden opgepakt. Daarop kunt u bij mij altijd rekenen. Als wij over elk van de punten een uitgebreide discussie met elkaar moeten voeren, wordt het een heel uitgebreid proces. Nogmaals, er is niets geheims aan. Ik wil de regeling graag met u delen, maar het verzoek om de regeling ter besluitvorming aan de Staten voor te leggen, maakt het proces extra ingewikkeld. Naar mijn idee zijn de opdracht plus alle opmerkingen die hier en in de commissie gemaakt zijn, voldoende om als college tot een goede regeling te kunnen komen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Ik heb gezegd dat het niet ons voorstel was om dit stuk hier vandaag te behandelen. Het college had echter een andere route gepland. Dat begrijpen wij heel goed. Zegt de gedeputeerde dat de zes punten met alles erop en eraan en de suggesties die de Staten gedaan hebben, meegenomen kunnen worden en dat die doorgegeven worden aan de Adviescommissie voor de Kunsten, dat de adviescommissie een plan maakt en dat het college daarmee bij ons terugkomt?

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Het college maakt een regeling die gericht is op de culturele instellingen in Brabant die dan hun aanvraag kunnen indienen. Als alles binnen is, sluiten wij al die aanvragen door naar de adviescommissie vergezeld van de opdracht van de Staten aan de adviescommissie. Wij weten dan wat er binnengekomen is en hoe men de toekomst ziet en wil oppakken en dan gaan wij met elkaar praten over de vraag hoe wij dat vorm gaan geven en hoe de adviescommissie daarmee aan de slag

moet.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Zijn de punten 1 t/m 6 gelijkwaardig?

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): De punten 1 t/m 6 zijn gelijkwaardig als het de uitgangspunten voor provinciaal beleid betreft. Vooral de eerste drie punten hebben rechtstreeks betrekking op de instellingen die aanvragen moeten indienen. Die eerste drie zijn wat mij betreft van gelijk gewicht. Wij moeten kijken of wij dat in de criteria goed vorm kunnen geven. Het maatschappelijk belang, het werken in clusters en het zoeken naar stevigheid in de keten zijn voor mij even zware onderdelen.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter!

De *voorzitter*: Ik vraag de leden zeer kort en bondig te zijn. Dit is geen commissievergadering maar een Statenvergadering. Als ik het zo beluister, vraag ik mij af of u het stuk hier eigenlijk wel had willen behandelen.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter! Ik denk dat u een terechte opmerking maakt. Ik wilde de gedeputeerde een handreiking doen met het verzoek of die conceptregeling gebaseerd kan worden op het “met de benen op tafel gesprek” dat wij nog met elkaar zullen hebben en of de conceptregeling nog een keer ter bespreking terug kan komen in de commissie. Ik kan mij voorstellen dat het formeel niet gebruikelijk is om het in de Staten terug te laten komen, maar gelet op de opmerkingen die hier gemaakt zijn over het proces en dergelijke zou het misschien aan te bevelen zijn om de regeling sec toch nog een keer terug te laten komen in de commissie.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Ik denk dat dit best tot een werkbare uitkomst kan leiden. Wij kunnen in de commissie een en ander bespreken en goed aftasten of ieders ideeën en creatieve input er voldoende inzitten, zodat mensen zich daarin herkennen. Als dat binnen de termijnen op deze manier geregeld kan

worden, kan dat een goede uitkomst zijn.

De *voorzitter*: Ik begrijp dat u hiermee toezegt op het verzoek te willen ingaan?

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Ja, voorzitter.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Gezien de opmerkingen die door de diverse fracties gemaakt zijn, vraag ik u of het een idee is om de stemmingen uit te stellen tot de volgende keer en nu door te gaan met Vitaal Platteland?

De *voorzitter*: Dat zou een ordevoorstel zijn. U hebt dat als zodanig niet aangekondigd. Dat kan wel als u dat wil, maar ik begrijp dat dit niet de bedoeling is.

Ik vraag de gedeputeerde haar beantwoording af te maken. Motie M13 verdient nog aandacht.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Wij waren bij motie M12, voorzitter, over starters, doorgroeiërs en gevestigde namen. Wij kunnen deze motie overnemen.

Ik heb al gesproken over motie M13 en gezegd dat ik deze motie ontraad.

Ik wil de complimenten die gemaakt zijn over het voorliggende stuk graag doorsluizen naar degenen die daaraan hard gewerkt hebben.

De *voorzitter*: Ik kijk even rond om te inventariseren of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik heb overigens net gehoord dat degenen die moties vreemd aan de orde van de dag hebben ingediend, vasthouden aan behandeling vandaag. Dat betekent dat wij nooit op tijd klaar zijn om de geplande bijeenkomst om drie uur te beginnen. Dat is nu eenmaal zo. Ik kan er niets aan doen. Ik kan u alleen maar oproepen om straks die moties zeer kort toe te lichten.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Mevrouw Brunklaus heeft gezegd dat het voorstel door de VVD in de Statenvergadering is gebracht. Dat is natuurlijk ingegeven door wat er in de commissie is besproken en het feit dat de gedeputeerde graag

verder het veld in wilde. Het leek ons goed dat wij hier een stuk hadden liggen om daarmee kaders te stellen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Volgens mij heeft de gedeputeerde ons dit stuk aangeboden als een bespreekstuk. De VVD heeft toen samen met de SP heel nadrukkelijk verzocht om het in de Statenvergadering te agenderen. Daar is over gediscussieerd. Ik heb toen gezegd dat het in het Presidium besproken moest worden. Er is niet getoetst of een meerderheid het zo wilde. Voor de fractie GroenLinks had behandeling in de Staten op dit moment niet gehoeven omdat zij begreep waar de gedeputeerde op aanstuurde.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Wij vinden het overigens wel jammer dat mevrouw Brunklaus enigszins kritisch en cynisch is over 2018Brabant.

Wij hebben nog geen antwoord gekregen op onze vraag wanneer het college komt met een voorstel voor de steuninstellingen opdat daarover op korte termijn duidelijkheid kan worden verkregen.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voorzitter! Er is heel veel verwarring ontstaan over dit voorstel. Als dit als Statenvoorstel was aangeboden in de commissie hadden wij misschien wel gezegd dat het nog niet rijp was voor besluitvorming. Wij onderschrijven echter van harte dat de gedeputeerde hiermee voortvarend aan de gang wil. Daarom hebben wij erop aangedrongen het toch in PS te bespreken.

Wij hebben kritisch meegedacht en suggesties aangedragen in de commissie. Die zijn gelukkig grotendeels overgenomen. Vandaar dat ik het voorstel ook nu nog rijp vind voor besluitvorming. Dan even het blokje dat uit de tijdslijn is gehaald. Dat is ons zo gepresenteerd. Wij hebben daarmee ingestemd. Volgens mij hoeft dat geen probleem op te leveren. Als de gedeputeerde toezegt het alsnog in de tijdslijn op te nemen, is amendement A4 overbodig en trek ik het in.

Ik meen dat amendement A3 over de private financiering iets toevoegt. Waar het precies komt te staan, vind ik niet zo interessant. Er kan best een extra punt voor gemaakt worden. Ik vind het

belangrijk dat er naar meer financieringsbronnen gekeken wordt.

Wij kunnen ons vinden in het voorstel om de regeling van GS over het puntensysteem in de commissie te bespreken. Het gaat hier om een regeling die GS vaststellen. Ik ben niet uit op meer bureaucratie en denk dat er voorlopig voldoende punten zijn aangebracht waarbij PS aan bod kunnen komen.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voorzitter! Ik kan kort zijn. Ik kan mij grotendeels aansluiten bij de vorige spreker van de SP.

Ik heb zojuist een discussie met de gedeputeerde gehad over de vraag of er nu wel of niet bezuinigd wordt vanuit de Agenda van Brabant. De gedeputeerde stelt dat er in ieder geval niet aanvullend bezuinigd wordt. Ik wil niet verder discussiëren over wat er op de volgende pagina van het voorstel staan. Ik handhaaf motie M10. Het signaal is duidelijk volgens mij.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! Ik denk dat ik uw conclusie moet delen dat het stuk niet rijp is voor besluitvorming. Wij zitten nu echter in een heel merkwaardige situatie omdat een aantal zaken geregeld moet worden. De gedeputeerde heeft in ieder geval toegezegd dat de beroemde regeling die zij gaat maken, in ieder geval in de commissie komt. Wij zijn daarom bereid onze motie M11 in te trekken. Wij doen dat echter met pijn in het hart omdat een en ander erg onduidelijk is en er zo'n grote tijdsdruk is dat de kwaliteit van de besluitvorming naar ons idee ernstig ondergraven wordt. Wij willen de gedeputeerde het signaal geven dat zij het niet al te vaak op deze manier moet doen.

De *voorzitter*: Aangezien motie M11 is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Ik vind eigenlijk dat dit stuk helemaal niet rijp is voor besluitvorming. Ik weet hoe het gebeurd is. Ik vind het een moeilijke situatie. Ik snap de druk, maar ik vind dat het gewoon niet kan.

De heer *Krol* (50PLUS): Voorzitter! Ik heb alleen een tip. Ik hoorde de gedeputeerde zeggen dat de rijksregeling gaat verwijzen naar de provinciale regeling. Mag ik er vooral op aandringen om dat ook omgekeerd te doen. Ik zeg dat niet zomaar. Ik heb acht jaar lang mogen dienen als adviseur bij het Fonds voor de Podiumkunsten. Het verbaasde ons altijd hoe weinig aanvragen er uit deze provincie kwamen.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Ik dank mijnheer Krol voor zijn tip. Het geeft ook aan hoe ingewikkeld de procedures geregeld zijn. Daardoor krijgen organisaties het soms niet voor elkaar om hun aanvragen op de goede plekken in te dienen. Ik was inderdaad vergeten de vraag van de heer Burger Dirven te beantwoorden. In ons huidige bestuursakkoord staan twee opmerkingen over de culturele steunfuncties. De eerste opmerking betreft het oplossen van een aantal knelpunten. Wij zullen de Staten hiervoor voorstellen doen bij de najaarsbrief. De andere opmerking gaat inderdaad over de doorontwikkeling. Ik wil proberen ervoor te zorgen dat er dit najaar een procesvoorstel komt in de commissie, waarin wordt aangegeven hoe wij daarmee omgaan. Ik wil dat vanaf het eerste kwartaal 2012 handen en voeten geven. Wij kunnen dan in de commissie bespreken hoe wij dat als een gezamenlijk traject zullen inzetten.

De *voorzitter*: Dan gaan wij nu over tot besluitvorming en beginnen met de amendementen.

*In stemming komt amendement A1.*

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voor.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.

De heer *Hageman* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

*In stemming komt amendement A2.*

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Tegen.  
Voorzitter. Wij vinden dit amendement overbodig.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voor.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.

De heer *Hageman* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van het CDA tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

*In stemming komt amendement A3.*

De *voorzitter*: Ik merk op dat in de discussie is gezegd dat de plek waarop het citaat terecht moet komen, nog nader bekeken kan worden. Met die connotatie breng ik het amendement in stemming.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.



De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voor.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.

De heer *Hageman* (D66): Tegen.  
Voorzitter. Wij vinden dat dit niet thuishoort in een provinciaal stuk.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en D66 tegen dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

*In stemming komt amendement A4.*

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voor.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.

De heer *Hageman* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

*In stemming komt het gewijzigde Statenvoorstel 48/11B.*

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voor.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Tegen.  
Voorzitter. De PVV-fractie hecht eraan op te merken dat wij niet tegen een podiumkunstenplan zijn. De PVV is wel tegen uitgangspunt zes dat het zou moeten bijdragen aan de ambitie van 2018Brabant. Ook zonder 2018Brabant is de culturele infrastructuur essentieel voor Noord-Brabant. Het zou een op zichzelf staand programma moeten zijn dat de podiumkunsten, beeldende kunst en multimedia in Brabant verankert. Reden voor de PVV om tegen te stemmen.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voor.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.

De heer *Hageman* (D66): Tegen.  
Voorzitter. Wij vinden de kwaliteit van het stuk echt onvoldoende.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Tegen.  
Voorzitter. Met een korte verklaring dat wij de kwaliteit van het stuk onvoldoende vinden.

De heer *Krol* (50PLUS): Tegen.  
Voorzitter. Met dezelfde verklaring als de fracties van D66 en GroenLinks.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.  
Voorzitter. Wij vinden dat er juist geïnvesteerd moet worden in cultuur!

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP en de PvdA voor dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is aangenomen.

*In stemming komt motie M10.*

De heer *Burger Dirven* (VVD): Tegen.  
Voorzitter. Wij vinden de uitleg van de

gedeputeerde uiterst correct.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Tegen.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

De heer *Van Zeeland* (SP): Tegen.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.

De heer *Hageman* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de PVV en de SP tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is verworpen.

*In stemming komt motie M12.*

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Tegen.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voor.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden het juist zo mooi dat bij deze regeling de nadruk niet op instellingen ligt. Deze motie doet dat echter wel, al is het in omvang.

De heer *Hageman* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV en de PvdA tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

*In stemming komt motie M13.*

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voor.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voor.

De heer *Dol* (PVV): Voor.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voor.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.

De heer *Hageman* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

Daarmee hebben wij de besluitvorming over het Podiumkunstenplan afgerond.

Ik merk op dat er geen gebruik wordt gemaakt van het vragenuurtje.

### **Moties vreemd aan de orde van de dag**

De *voorzitter*: Er zijn drie moties vreemd aan de orde van de dag gehandhaafd. Ik zou u graag een kopje thee hebben aangeboden en een korte pauze, maar ik denk dat met respect voor de gasten die staan te wachten voor een door uzelf georganiseerde bijeenkomst mogelijk moet zijn om door te gaan. Ik zie dat u dit met mij eens ben.

Ik wil de indieners van de moties vragen om buitengewoon beknopt te zijn, ook gezien het feit dat de overwegingen in de moties vreemd aan de orde van de dag uitvoerig zijn opgeschreven en al geruime tijd in uw bezit zijn.

## Motie M1 vreemd aan de orde van de dag

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Voorzitter! Iedereen heeft inderdaad de motie al lang in bezit. Vorig jaar hebben de Staten op 10 december unaniem een motie van het CDA gesteund gericht om de satellietuitzendingen van Omroep Brabant binnen de reguliere middelen te behouden. GS zijn daarmee aan de slag gegaan samen met Omroep Brabant. Zij hebben een manier gevonden om het te doen, maar wij zijn niet tevreden over de wijze waarop dat gebeurd is. Vandaar deze motie van de fracties van het CDA, de SP, de PVV, 50PLUS, PvdD en, zoals ik juist hoorde, ook GroenLinks. Ik heb begrepen dat de fractie van de PvdA zich nog beraadt.

Voorals het duurdere pakket is voor ons een probleem en het feit dat het niet opgenomen is in het basispakket en de mensen daarvoor extra uitgaven moeten doen. Veel mensen beschouwen Omroep Brabant als een rampenzender. Wij willen dat die laagdrempelig ontvangen kan worden.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Voorzitter! Ik heb een korte vraag aan de indieners van deze motie. Van het antwoord hangt af of wij de motie kunnen ondersteunen. Wat ons betreft moet Omroep Brabant wel overgaan op het MPEG4-sigtaal. Wij vinden dat je die technologische vooruitgang niet moet stoppen. Beogen de indieners dat zowel het MPEG2 als het MPEG4-sigtaal gebruikt worden om Omroep Brabant uit te zenden en kiezen zij niet expliciet voor alleen het MPEG2-sigtaal tot 2020?

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Wij kiezen voor een overgangperiode. GS moeten met Omroep Brabant bespreken hoe een en ander vormgegeven moet worden. Wij willen vooruitgang niet in de weg staan, maar willen dat iedereen Omroep Brabant kunnen ontvangen en dat vooral ouderen naar de situatie toe kunnen groeien.

De heer *Burger Dirven* (VVD): Voorzitter! Ik vraag de indieners hoe het zit met de wettelijke

verplichting voor Omroep Brabant om dit sigtaal door te geven? Zij hebben dit sigtaal altijd doorgegeven en nu in een keer niet meer.

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): De zender van Omroep Brabant wordt door mensen ervaren als zijnde een rampenzender in de zin van het doorgeven van problemen en rampen. De radio is de officiële rampenzender. Daar ligt de verplichting.

De *voorzitter*: Het woord is aan de gedeputeerde. U bent in de uitzending!

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Het gevoelen dat spreekt uit de motie is duidelijk. Ik wil natuurlijk altijd graag in gesprek met Omroep Brabant, maar ik denk wel dat het eerlijk is om tegen elkaar te zeggen dat wij de verwachtingen met betrekking tot de uitkomst van zo'n gesprek een beetje moeten temperen. Wij willen graag met Omroep Brabant praten over de vraag hoe je de informatievoorziening voor Brabanders op een zo goed mogelijk niveau krijgt en houdt en hoe je dat laagdrempelig kunt organiseren binnen het bestaande budget. De provincie heeft echter geen wettelijke grond om Omroep Brabant te dwingen om via de satelliet te blijven uitzenden. Bovendien heeft het Commissariaat voor de Media geoordeeld dat het bereik van het tv-sigtaal van Omroep Brabant dekkend is via de kabel en via digitenne. Zij zendt ook live uit via internet. De vierde mogelijkheid is via de satelliet maar dan via MPEG4. Het is dus mogelijk Omroep Brabant op vele manieren te ontvangen.

Het is ook lastig als in de motie gesproken wordt over de satellietontvangst en over een verplichting voor Omroep Brabant. De kosten van het uitzenden via de satelliet komen tot stand in onderhandelingen met satellietaanbieders. Als wij zeggen: gij zult het blijven doen, wordt de onderhandelingspositie niet sterker. Wij moeten daarmee prudent omgaan.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voorzitter! Wij hebben geen wettelijke mogelijkheden om het af te

dwingen. Wij verstrekken echter wel subsidie aan Omroep Brabant. Is het mogelijk om in de subsidievoorwaarden een clausule op te nemen dat wij dit wensen?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Het enige dat wij kunnen afdwingen, is dat Omroep Brabant voldoet aan de verplichtingen uit de wet en dat gebeurt al. Naar aanleiding van de vorige keer toen wij hierover met elkaar spraken, hebben wij nog gebeld met het Commissariaat voor de Media en gevraagd hoe zij dit zag. Het antwoord was dat er sprake is van een dekkend netwerk, vooral al het gaat over de rampenzender. Daarmee doelt men op de radio. Als er een ramp is, kan de betreffende bestuurder radiozendtijd opeisen. Daar gaat het om. Ik denk dat mevrouw Aarts terecht opmerkte dat men in geval van een ramp Omroep Brabant ziet als de plek waar men informatie kan ophalen. Omroep Brabant spant zich in om via allerlei kanalen – radio, tv en internet – verslag te doen. Dat gebeurt als verslaggever van het regionale nieuws en niet vanuit zijn taak als rampenzender. Voor nieuwsverspreiding en informatievoorziening heeft de omroep een buitengewoon goede dekking over Brabant met die vier soorten.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voorzitter! Dat snap ik allemaal, maar wij hebben de motie niet voor niets ingediend hoe je ook denkt over de rampenzender. Veel mensen stemmen af op Omroep Brabant als er een ramp is. Dat is het idee achter de motie. Ik veronderstel dat er een subsidie is voor de wettelijke taak.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Het is een doeluitkering.

De heer *Van Zeeland* (SP): Ja, maar wij sponsoren ook programma's van Omroep Brabant. Wij zijn dus goed in gesprek met die omroep. Er is sprake van een wederzijds belang. Ik heb mij laten vertellen dat het niet over zeer grote bedragen gaat. Kan de gedeputeerde dat bevestigen? Kan dit punt niet aan de orde komen in de gesprekken met Omroep Brabant over het hele sponsoring-

pakket?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Het gaat om enkele tonnen per jaar. Daarbij moeten de afweging gemaakt worden of wij dat geld stoppen in programma's of in personeelskosten of voor het verzorgen van een satellietontvangst die aanvullend is omdat er al een goede dekking bestaat. Er zijn inderdaad goede contacten met Omroep Brabant. Daarom heb ik al gezegd dat ik graag met de omroep in gesprek ga, maar wij kunnen geen wonderen doen. Over de stand van zaken met betrekking tot de prioriteitstelling en de gemaakte afwegingen heb ik u gerapporteerd in april.

De oplossing om het in het familiepakket onder te brengen en daaraan voor deze periode van het jaar een aanbieding aan te verbinden zodat men gemakkelijk kan overstappen, vond ik redelijk. Zo heb ik dat ook met de commissie besproken in april.

*In stemming komt motie M1 vreemd aan de orde van de dag.*

De heer *Burger Dirven* (VVD): Tegen.

Voorzitter. Wij vinden het een sympathieke motie, maar zien hier geen taak voor Provinciale Staten. Het is geen wettelijke taak en wij kunnen Omroep Brabant niet als rampenzender verplichten.

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Voor.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Voor.

De heer *Van Zeeland* (SP): Voor.

Voorzitter. Een heel korte stemverklaring want ik wil niet in discussies en details vervallen. Men heeft mij verteld dat het €30.000 kost als de codering eraf gaat. Wij willen dat de gedeputeerde dat uitzoekt. Het gaat niet om tonnen.

De heer *S. Smeulders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Krol* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en D66 tegen deze motie hebben gestemd en die van de andere fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

## **Motie M2 vreemd aan de orde van de dag**

De *voorzitter*: Mag ik de indiener verzoeken zeer kort te zijn? De toelichting is helder.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Onlangs is er een informatiebijeenkomst georganiseerd over de ontwikkeling van de RUD's in Brabant. Het is de bedoeling dat er drie RUD's komen. Een wordt in Eindhoven gevestigd bij de bestaande SRE-milieudienst. Bij de twee andere is het nog de vraag hoe die precies gehuisvest gaan worden. Het leek onze fractie een prima idee om twee interessante ontwikkelingen te combineren, namelijk de ontwikkelingen in de organisatie van de provincie en het vrijkomen van de nieuwbouwvleugel van het Provinciehuis. Het idee van deze motie is om kwaliteit en kunde op het gebied van toezicht, handhaving en vergunningverlening min of meer verbonden te houden aan het Provinciehuis door de RUD op korte afstand nabij te hebben en deze misschien wel allebei te huisvesten in de nieuwbouwvleugel. Wij willen graag dat dit wordt meegenomen bij de ontwikkelingen in het kader van de huisvesting van de RUD's en dat die mogelijkheden worden onderzocht.

De heer *Van Vught* (CDA): Voorzitter! Het CDA vindt deze motie overbodig en voorbarig.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Ik wil een vraag stellen aan de indiener. Hij zegt mogelijk beide RUD's huisvesten in het Provinciehuis. Is hij het niet met mij eens dat het wenselijk is dat een RUD zit in de regio waarover zij gaat?

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Primair geldt het voor de RUD Noordoost-Brabant. Omdat de RUD Midden- en West-Brabant gebruik zou gaan maken van werkplekken hier op het Provinciehuis, zou die ten dele hier gehuisvest kunnen worden. Er moet aan een dergelijke oplossing gedacht worden. Dit kan nader bekeken worden in het onderzoek.

De heer *Pauli* (GS;VVD): Voorzitter! Het college heeft geen bewaar tegen deze motie maar maakt daarbij wel de kanttekening dat de kans op realisatie zeer, zeer klein is. Ik zal toelichten waarom.

Allereerst gaat het om drie RUD's. RUD Noordoost-Brabant heeft al een vestiging in Cuijk vanuit de gemeenschappelijke regeling. De verwachting is dat er een tweede naast komt in Noordoost-Brabant. Die twee gaan bestuurlijk samenwerken, mits de minister daarmee instemt.

Op de tweede plaats zit er niet alleen personeel van de provincie maar ook veel medewerkers vanuit de verschillende gemeenten. De derde reden is dat wij juist tijdens de verbouwing de laagbouw nodig hebben om de werkzaamheden te kunnen laten doorgaan.

Reden vier is dat wij streven naar verhuur in zijn geheel – en er is belangstelling – om daarmee splitsingskosten te voorkomen en oplopende beheerskosten vermijden. Daarmee zult u het toch eens zijn.

De heer *Van Hattem* (PVV): De beantwoording is duidelijk. Voor onze fractie is het nog de vraag of de ontwikkelingen rond de verbouwing doorgaan. Komende maandag krijgen wij daarover meer duidelijkheid tijdens een informatiebijeenkomst. Ik wil daarom de motie toch in stemming brengen.

*In stemming komt motie M2 vreemd aan de orde van de dag.*

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Voorzitter. Gehoord de uitleg van de gedeputeerde stemmen wij tegen.

De heer *Van Vught* (CDA): Tegen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Krol* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

### **Motie M3 vreemd aan de orde van de dag**

De heer *Kap* (PVV): Voorzitter! Ik zal het kort houden. Iedereen kan zien dat de weiden steeds leger worden. De koeien staan steeds meer op stal. Wij vinden dat een kwalijke zaak voor de dieren zelf want het geeft veel problemen op het gebied van welzijn en ook vanuit cultuurhistorisch en recreatief oogpunt.

Belangrijk is ook de Verordening ruimte die na een zorgvuldig proces door ons is opgesteld. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen intensieve veehouderij en grondgebonden bedrijven. Als de koeien permanent op stal staan, heeft het areaal land totaal geen invloed meer op dit systeem. Wij zijn van mening dat hier sprake is van intensieve veehouderij. Wij hebben GS gevraagd hoe zij hiermee omgaan. Het college heeft aangegeven dat hieraan bij de toetsing van gemeentelijke bestemmingsplannen eigenlijk geen aandacht wordt besteed. Daardoor is een en ander eigenlijk in strijd met de Verordening ruimte. Dat vinden wij een kwalijke zaak. De Verordening ruimte moet worden nageleefd. Dat is de achtergrond van deze motie.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Ik begrijp wat

de PVV bedoelt als ik de overwegingen en het verzoek combineer met het toepassen van de integrale zonering. Bij de vaststelling van de Verordening ruimte is hier destijds een uitgebreide discussie gevoerd over de vraag, of het wel of niet grondgebonden zou zijn. Wij hebben toen geconcludeerd dat de toetsing aan de gemeenten werd overgelaten. Wij kunnen ons vinden in de constatering, maar willen de PVV vragen de motie aan te houden en te bespreken bij de behandeling van Vitaal Platteland.

De heer *Van Vught* (CDA): Voorzitter! Wij kunnen ons aansluiten bij de opmerking van de heer Verhees van de fractie van de VVD. Het komend halfjaar staan hier veel zaken op de agenda die met de veehouderij te maken hebben. Dat geldt zowel voor de commissie als voor de Staten. Wij vinden dat deze problematiek daarbij moet worden meegenomen. Ook wij zijn voorstander van het aanhouden van deze motie.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Hetzelfde geldt voor mijn fractie. Er zitten veel goede dingen in de motie. Wij willen die graag op het goede moment bespreken. Wij adviseren de PVV dan ook om de motie aan te houden totdat wij die discussie gaan voeren.

De heer *Kap* (PVV): Voorzitter! Gehoord de diverse inbrengen hebben wij er geen bezwaar tegen om deze motie aan te houden.

De *voorzitter*: Aangezien motie M3 vreemd aan de orde van de dag is aangehouden, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

### **Sluiting van de vergadering**

De *voorzitter*: Wij zijn hiermee gekomen aan het einde van deze vergadering. Ik dank u allen voor uw inbreng en voor het harde werk dat u als leden van de Staten heeft verricht, ook in de voorbereiding op deze vergadering.

Wij zien elkaar weer op 11 november. In deze zaal begint zo dadelijk, weliswaar iets te laat, de bijeenkomst over het Vitaal Platteland die uw

Staten zelf hebben georganiseerd. Ik hoop dat het een zeer vruchtbare bijeenkomst zal zijn. Ik wens u daarbij veel inspiratie en daarna een prettig weekend toe. Tot ziens!

*De voorzitter sluit te 15.39 uur de vergadering.*

## **Besluit 67/11**

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 29 november 2011, nr. 2846608,
- gelet op artikel 2.27, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten 2007;

*besluiten:*

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering 23 september 2011 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 9 december 2011

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. C.J.M. Dortmans